

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

NÄYTTÖTIETOA AMMATTIOSAAMISESTA I

Kansallisen oppimistulostiedon tuottaminen ammattiosaamisen näytöistä sosiaali- ja terveys-
alan, hotelli- ja ravintola-alan, kone- ja metallialan sekä logistiikan perustutkinnoissa

Opetushallitus
Arviointi- ja seurantapalvelut

SISÄLTÖ

ALKUSANAT	3
TIIVISTELMÄ	5
1 AMMATTIOSAAMISEN NÄYTÖILLÄ KANSALLISTA ARVIOINTITIETOA	7
1.1 AMMATTIOSAAMISEN NÄYTÖT KOULUTUKSEN LAADUN VARMISTAJINA	7
<i>Ammattiosaamisen näyttöjen tavoitteet ja tarkoitus</i>	<i>7</i>
<i>Näyttötoiminnan ohjaus.....</i>	<i>7</i>
<i>Ammattiosaamisen näyttöjen toteuttaminen</i>	<i>8</i>
1.2 KANSALLISEN TIEDON TUOTTAMINEN AMMATTIOSAAMISEN NÄYTÖISTÄ.....	9
<i>Näyttöihin perustuvan arviointijärjestelmän tausta</i>	<i>9</i>
<i>Näyttöihin perustuvan arviointijärjestelmän tarkoitus</i>	<i>9</i>
<i>Näyttöihin perustuvan arviointijärjestelmän periaatteet</i>	<i>10</i>
<i>Ammattiosaamisen näyttöjen laatuvaatimukset</i>	<i>10</i>
<i>Raportointi ja palaute.....</i>	<i>11</i>
2 KANSALLISEN OPPIMISTULOSTIEDON TUOTTAMINEN 2007 ALKAEN	12
3 OPPIMISTULOSTEN TUTKINTOKOHTAINEN TARKASTELU	15
3.1 LOGISTIIKAN PERUSTUTKINTO.....	16
3.2 KONE- JA METALLIALAN PERUSTUTKINTO	17
3.3 HOTELLI- JA RAVINTOLA-ALAN PERUSTUTKINTO	18
3.4 SOSIAALI- JA TERVEYSALAN PERUSTUTKINTO	19
3.5 NELJÄN PERUSTUTKINNON OPPIMISTULOSTIEDOT VERTAILUSSA.....	23
3.6 OPPIMISTULOKSET SUKUPUOLEN MUKAAN JA TUTKINNOITTAIN JAOTELTUNA	25
4 AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖJEN TOTEUTTAMIS- JA ARVIOINTITAVAT	27
4.1 AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖJEN SUORITUSPAIKKA	27
4.2 ARVIOINTIKESKUSTELUUN OSALLISTUNEET OSAPUOLET	28
4.3 AMMATTIOSAAMISEN NÄYTÖN ARVOSANASTA PÄÄTTÄMINEN	30
5 ERITYISOPISKELIJOIDEN AMMATTIOSAAMISEN NÄYTÖT	32
5.1 TIEDONKERUUN KÄYNNISTÄMINEN ERITYISOPISKELIJOIDEN NÄYTÖISTÄ.....	32
5.2 OPPIMISTULOSTIEDOT ERITYISOPISKELIJOIDEN AMMATTIOSAAMISEN NÄYTÖISSÄ.....	34
5.3 ERITYISOPISKELIJOIDEN NÄYTTÖPAIKAT	36
5.4 ERITYISOPETUKSEN SYY JA TUKITOIMET NÄYTTÖJEN TOTEUTTAMISESSA	37
6 TAUSTAKYSELYN TULOKSET	40
6.1 AMMATTIOSAAMISEN NÄYTÖN TOTEUTTAMINEN TYÖELÄMÄN EDUSTAJAN, OPETTAJAN JA OPISKELIJAN ARVIOIMANA	40
6.2 AMMATTIOSAAMISEN NÄYTÖN ARVIOINTI TYÖELÄMÄN EDUSTAJAN, OPETTAJAN JA OPISKELIJAN ARVIOIMANA	41
6.3 AMMATTIOSAAMISEN NÄYTÖN VAIKUTTAVUUS TYÖELÄMÄN EDUSTAJAN, OPETTAJAN JA OPISKELIJAN ARVIOIMANA	43
6.4 TAUSTAKYSELYIDEN YHTEENVETO	44
7 KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJILLE TOIMITETUT OPPILAITOSKOHTAISET PALAUTTEET	48
7.1 OPPILAITOSKOHTAISET OPPIMISTULOSTIEDOT	48
7.2 OPPILAITOSKOHTAISET TULOKSET TAUSTAKYSELYISTÄ	49
8 KYSELY OPPILAITOSKOHTAISEN PALAUTTEEN HYÖDYLLISYYDESTÄ	50
8.1 PALAUTTEEN POHJALTA SUUNNITELTUJA MUUTOKSIA JA KEHITTÄMISEN KOHTEITA	51
8.2 SUHTAUTUMINEN OPPILAITOSKOHTAISEEN PALAUTTEESEEN JA PALAUTTEEN LUOTETTAVUUS	51
8.3 PALAUTERAPORTIN SISÄLTÖ	52
8.4 PALAUTTEEN KÄYTTÖKELPOISUUS.....	52
8.5 PALAUTTEEN ULKOASU	53
8.6 PALAUTTEEN HYÖDYNTÄMINEN.....	53

9	KYSELY YHDYSHENKILÖILLE KANSALLISEN OPPIMISTULOSTIEDON TUOTTAMISEN JÄRJESTELMÄSTÄ (AMOP)	56
9.1	OPPIMISTULOSTIEDON TUOTTAMISEN TOTEUTTAMINEN OPPILAITOKSISSA.....	56
9.2	OPPIMISTULOSTIEDON TUOTTAMISEN TIEDOTTAMINEN, TYÖNJAKO JA ARVIOINTITIEDON TALENTAMINEN	57
9.3	OPPIMISTULOSTIEDON TUOTTAMINEN TIETOJÄRJESTELMISTÄ.....	60
10	JOHTOPÄÄTÖKSIÄ	62

LIITTEET:

Liite 1: Tiedote oppimistulostiedon tuottamisesta 15.2.2007

Liite 2: Oppimistulostiedon tuottamisen ohje 1: Oppimistulostiedot_280307.doc

Liite 3: Tiedote oppimistulostiedon tuottamisesta 7.9.2007

Liite 4: Oppimistulostiedon tuottamisen ohje 2: Oppimistulostiedot_ohje_051007

Liite 5: Erityisopiskelijoiden oppimistulostiedon ohje: 19.10.2007

Liite 6: Esimerkki palautteesta oppilaitokselle

ALKUSANAT

Ammatillisiin perustutkintoihin on liitetty ammattiosaamisen näytöt osaksi opiskelijan arviointia 1.8.2006 alkavasta koulutuksesta lähtien. Ammattiosaamisen näyttö on työtilanne tai työprosessi, jossa opiskelija osoittaa osaamistaan ja työelämän edellyttämää ammattitaitoa tekemällä käytännön työtehtäviä työpaikalla tai oppilaitoksessa. Ammattiosaamisen näyttöjen yhteydessä on kehitetty kansallista oppimistulosten arviointi- ja seurantajärjestelmää, jossa oppimistulostiedot voidaan koota koulutuksen järjestäjän toteuttamista ammattiosaamisen näytöistä. Tavoitteena on, että oppimistulostiedon avulla voidaan seurata koulutuksen toteuttamista sekä tukea koulutuksen järjestäjän itsearviointia ja koulutuksen laadun kehittämistä niin paikallisella kuin kansallisella tasolla. Ammattiosaamisen näyttöjen toteutumista arvioidaan vuonna 2009 ja oppimistulostiedon tuottaminen näytöistä on osa siinä tarvittavia taustatietoja.

Opetushallitus käynnisti keväällä 2007 kansallisen oppimistulostiedon tuottamisen ja seurannan, jossa arviointitieto kootaan suoraan ammattiosaamisen näytöistä sosiaali- ja terveysalan, hotelli- ja ravintola-alan, kone- ja metallialan sekä logistiikan perustutkinnoissa. Oppimistulostiedot kootaan kaikista näitä perustutkintoja opetussuunnitelmaperusteisesti tarjoavista oppilaitoksista ja kaikilta opiskelijoilta, jotka aloittivat perustutkinnon opinnot syksyllä 2006 tai keväällä 2007. Oppimistulostietojen keräämisen yhteydessä on toteutettu myös opettajille, opiskelijoille ja työelämän edustajille suunnattu ammattiosaamisen näyttöjen suunnittelua, toteuttamista ja arviointia koskeva taustakysely. (Opetusministeriön päätös (3/502/2007).

Tässä raportissa esitellään oppimistulostietojen tuottamisen ensimmäisen vaiheen tulokset oppimistuloksista sekä yhteenveto eri osapuolten taustakyselystä. Tiedon tuottaminen aloitettiin kunkin tutkinnon yhteisistä ammatillisista opinnoista, ja sitä jatketaan keräämällä tietoa opiskelijoiden suorittamista ammattiosaamisen näytöistä koko koulutuksen ajalta. Oppimistulostiedon tuottaminen koko tutkinnosta kestää tällöin noin kolme vuotta. Lopulliset tulokset raportoidaan vuonna 2009–2010.

Opetusministeriö ohjaa ammattiosaamisen näyttöjen kehittämistä ja oppimistuloksia koskevan tiedon tuottamista. Opetushallituksen Arviointi- ja seurantapalveluiden asiantuntijajyksikkö vastaa oppimistulostiedon ja taustatietojen keräämisestä, analysoinnista ja raportoinnista. Opetushallitus on toteuttanut tiedonkeruun yhteistyössä koulutuksen järjestäjien kanssa. Ensimmäisessä vaiheessa mukana olleille koulutuksen järjestäjille ja niiden oppilaitoksille on toimitettu raportit niiden omista tuloksista. Tässä raportissa esitellään myös koulutuksen järjestäjille suunnatun palauteraportin hyödyllisyyttä koskevan kyselyn tulokset sekä tiedon tuottamista ja tallentamista koskevan yhdyshenkilökyselyn tulokset.

Oppimistulostiedon tuottamisen järjestelmän kokonaisuudesta on vastannut projektipäällikkö, opetusneuvos Mari Räkköläinen. Tulosten raportoinnista ja analysoinnista on vastannut projektisuunnittelija Laura Jauhola. Aineiston metodisissa kysymyksissä, oppilaitoskohtaisten palautteiden suunnittelussa ja arviointijärjestelmän tiedon tuottamisessa ovat avustaneet projektisuunnittelija Paula Kilpeläinen, tutkimussihteeri Markus Mattsson sekä projektisuunnittelija Marika Koramo. Kiitos myös muille Opetushallituksen asiantuntijoille, jotka ovat olleet mukana raportin eri vaiheissa, erityisesti erikoistutkija Jari Metsämuuroselle sekä sihteeri Ritva Sauriolle.

Kansalliseen oppimistulostiedon tuottamiseen on osallistunut suuri joukko opettajia, opiskelijoita ja työelämän edustajia. Kiitämme jo tässä vaiheessa kaikkia oppimistulostiedon tuottamisen yhdyshenkilöitä ja kehittämistyöhön osallistuneita ja toivomme, että tässä raportissa esitetty katsaus on hyödyllinen kehitettäessä ammattiosaamisen näyttöjä. Annamme mielellämme lisätietoja ja otamme vastaan kehittämissuhteita.

Pentti Yrjölä
opetusneuvos
Arviointi- ja seurantapalvelut
asiantuntijayksikön päällikkö

Mari Rökköläinen
opetusneuvos
projektipäällikkö

TIIVISTELMÄ

Kansallinen oppimistulostiedon tuottaminen neljästä perustutkinnosta käynnistettiin 1.1.2007 opetusministeriön päätöksellä (3/502/2007). Tässä raportissa esitellään ensimmäiset kansalliset oppimistulostietojen tulokset. Tiedot on kerätty syksyllä 2006 ja keväällä 2007 aloittaneiden opiskelijoiden sosiaali- ja terveystieteiden, hotelli- ja ravintola-alan, kone- ja metallialan sekä logistiikan perustutkintojen kaikille yhteisten ammatillisten opintojen opintokokonaisuuksien ammattiosaamisen näytöistä. Tässä raportissa on oppimistulostiedot 58 koulutuksen järjestäjän ja 72 oppilaitoksen tuottamista 5 225 ammattiosaamisen näytöstä 4 736 opiskelijalta. Mukana olleille oppilaitoksille on toimitettu palautteet niiden omista tuloksista. Tulokset täydentyvät vielä ensimmäisten opintokokonaisuuksien näyttöjen osalta, sillä tiedonkeruu on jatkuvaa. Tulokset voi yleistää koskemaan kansallista tulosta, sillä tiedot on pyydetty kaikilta ko. perustutkintoja järjestäviltä koulutuksen järjestäjiltä ja oppilaitoskohtaisia tietoja verrataan samana ajanjaksona suoritettuihin ammattiosaamisen näyttöihin. Oppimistulostiedot erityisopiskelijoiden ammattiosaamisen näytöistä on raportoitu erikseen omana kokonaisuutena. Tuloksia erityisopiskelijoista palautettiin 175 ammattiosaamisen näytöstä, 20 oppilaitoksesta.

Ammattiosaamisen näytöistä kerätty arviointitieto on suunniteltu antamaan kokonaiskuvan tutkinnoittain käytetystä arvosanajakaumasta arvioinnin kohteittain ja opintokokonaisuuksittain ja ammattiosaamisen näyttöjen laatuvaatimusten, erityisesti työelämäyhteistyön, toteutumisesta. Työelämäosapuoli on mukana näytön toteuttamisessa erityisesti sosiaali- ja terveystieteiden näytöissä, joista 99,5 % suoritettiin työssäoppimisen yhteydessä työpaikalla (2 970 kpl). Työelämänäyttöjä on toteutettu kohtalaisesti hotellin ja ravintolan peruspalveluiden näytöissä (32,5 %, 415 kpl). Sen sijaan 99,4 % kone- ja metallialan (661 kpl) sekä 88 % logistiikan (265 kpl) perustutkintojen ensimmäisten opintokokonaisuuksien näytöistä toteutettiin oppilaitoksessa. Kuitenkin logistiikan perustaidot opintokokonaisuuden näytöissä työelämäosapuoli oli ollut mukana viidenneksessä oppilaitosnäytöissä ja kone- ja metallialan yleisosaamisen opintokokonaisuuden näytöissä joka kymmenennen opiskelijan näytössä. Työelämäosapuoli on ollut päättämässä arvosanoista samassa suhteessa kuin on osallistunut arviointikeskusteluun. Kone- ja metallialan näytöissä työelämäosapuolen osallistuminen näyttöihin on vähäisintä.

Koko aineistossa yleisin annettu arvosana kaikissa arvioinnin kohteissa on neljä (4). Kone- ja metallialan yleisosaamisen opintokokonaisuuden näytön yleisin arvosana on kolme (3), kun se muiden mukana olevissa perustutkintojen tuloksissa on neljä (4). Annetuista arvosanoista vain kone- ja metallialan yleisosaaminen arvosanoissa ei löydy tilastollisesti merkitseviä eroja sukupuolen mukaan. Muissa tutkinnoissa tytöt ovat saaneet hieman parempia arvosanoja sekä koko näytön että arviointikohteiden arvosanoja tarkasteltaessa.

Oppimistulostiedon tuottamisen yhteydessä on osana oppimistulosten arvioinnin edellyttämää laadunvarmistusta toteutettu näyttöjen suunnittelua, toteuttamista ja arviointia koskevat opettajan, opiskelijan ja työelämän edustajan taustakyselyt. Tuloksista näkyy mm., että sosiaali- ja terveystieteiden sekä hotelli- ja ravintola-alan opiskelijat tiesivät näytön arviointikriteerit parhaiten, heikoimmin ne tiedettiin kone- ja metallialan sekä logistiikan näytöissä. Kaikkien perustutkintojen opiskelijat pitivät näytöistä saamiensa arvosanoja kohtalaisen tai hyvin vertailukelpoisina.

Erityisopiskelijoiden ammattiosaamisen näyttöjen oppimistulostietoja saatiin 175 opiskelijan ammattiosaamisen näytöstä, 20 oppilaitoksesta. Erityisopetuksen yleisimmät syyt olivat kielelliset vaikeudet tai lievä kehityksen viivästymä. Yleisimpänä näyttöihin liittyvänä tukitoimena mainittiin lisäohjaus. Erityisopiskelijoiden näyttöpaikkojen tarkastelu osoittaa, että myös erityisopiskelijoiden ammattiosaamisen näyttöjä toteutetaan työelämässä. Erityisopiskelijoiden ammattiosaamisen näyttöjä toteutettiin työelämässä jopa useammin kuin muiden opiskelijoiden. Poikkeuksena ovat sosiaali- ja terveysalan erityisopiskelijoiden oppilaitosnäytöt, joita muiden kuin erityisopiskelijoiden aineiston tuloksissa ei ole lainkaan. Erityisopiskelijoiden ammattiosaamisen näytöt voidaan arvioida mukautetuin tavoittein ja antaa sanallinen arviointi, joten arviointitietoja ei ole mielekästä vertailla keskenään. Arvioinneista 70 % oli annettu numeerisena, 28 % näytöistä oli arvioitu numeerisena ja sanallisena ja pelkkä sanallinen arviointi oli annettu kolmen ammattiosaamisen näytön kohdalla.

Oppilaitoskohtaisissa palautteissa oppilaitoksen tutkintokohtaisia tuloksia verrataan kansalliseen vertailutietoon. Oppilaitoskohtaiset tulokset osoittavat melko suuria eroja oppimistulosten ja näyttöjen toteuttamis- ja arviointitapojen välillä samassa tutkinnossa.

1 AMMATTIOSAAMISEN NÄYTÖILLÄ KANSALLISTA ARVIOINTITIETOA

1.1 *Ammattiosaamisen näytöt koulutuksen laadun varmistajina*

Ammattiosaamisen näyttöjen tavoitteet ja tarkoitus

Ammatillisiin perustutkintoihin liitettiin näytöt osaksi opiskelijan arviointia vuoden 2006 alusta (L 601/2005; A 603/2005). Koulutuksen järjestäjien on pitänyt ottaa ammatillisten perustutkintojen näytöt eli *ammattiosaamisen näytöt* käyttöön elokuusta 2006 alkavasta koulutuksesta lähtien.

Ammattiosaamisen näyttöjen tarkoituksena on varmistaa ammatillisen koulutuksen laatua, yhtenäistää opiskelijan arviointia ja tuottaa tietoa oppimistuloksista, opetussuunnitelman perusteiden, koulutuksenjärjestäjän paikallisten opetussuunnitelmien, opetusjärjestelyjen ja ohjaus- ja tukitoimien toimivuudesta. Ammattiosaamisen näyttöjen tavoitteena on tuoda työelämän edustajat entistä aktiivisemmin mukaan ammatillisen koulutuksen suunnitteluun, toteutukseen ja ammatitaidon arviointiin. Näyttöjärjestelmän tuottamaa tietoa on tarkoitus hyödyntää koulutuksen kehittämisessä sekä kansallisella että koulutuksen järjestäjän tasolla. (L 601/2005; A 603/2005; Opetushallituksen määräys M 32/011/2005.)

Ammattiosaamisen näytöt otetaan käyttöön varmistamaan koulutuksen laatua ja vahvistamaan työelämäyhteyksiä ja helpottamaan opiskelijoiden siirtymistä työelämään. Opiskelijalle ne antavat mahdollisuuden näyttää ammatillisen osaamisen käytännössä. Koulutuksen järjestäjän ja opettajan näkökulmasta ne voivat tukea opetuksen ja opetussuunnitelmien kehittämistä. Työelämän näkökulmasta ammattiosaamisen näyttöjen tarkoitus on varmistaa alalle valmistuvien työntekijöiden ammatillista osaamista ja koulutuksen työelämävastaavuutta ja antaa mahdollisuus vaikuttaa koulutukseen. Tarkoitus on myös, että ammattiosaamisen näytöt tuottavat tietoa oppimistulosten kansalliseen arviointiin. (Opetushallituksen Näyttöopas 2006.)

Näyttötoiminnan ohjaus

Näyttötoimintaa eli ammattiosaamisen näyttöjen suunnittelua, toteuttamista ja arviointia ohjaavat uudet ammatillisesta koulutuksesta annetut säädökset (Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta 601/2005 ja Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta annetun asetuksen muuttamisesta A 603/2005), jotka ovat tulleet voimaan vuoden 2006 alusta. Lain mukaan ammatilliseen perustutkintoon johtavassa koulutuksessa opiskelijan ammatillista osaamista tulee muun arvioinnin ohella arvioida opiskelijan työpaikalla, oppilaitoksessa tai muussa koulutuksen järjestäjän osoittamassa paikassa työtilanteissa tai -tehtävissä antamien ammattiosaamisen näyttöjen perusteella (L 601/2005, 25 §).

Opiskelijan arvioinnin muutoksista ja ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamisesta on tehty tarkennukset myös opetussuunnitelman perusteisiin (M 32/011/2005). Opetussuunnitelman perusteissa on annettu määräyksiä opiskelijan arvioinnin toteuttamisesta ammattiosaamisen näytöissä, määritetty arvioinnin kohteet ja kuvattu arviointikriteerit tyydyttävän, hyvän ja kiitettävän tasoille. Opetussuunnitelman perusteissa annetaan määräyksiä myös arvosanan antamisesta, arvioinnin oikaisemisesta sekä arvioinnin tallentamisesta ja arviointiaineiston säilyttämisestä ja todistusten antamisesta.

Jokaiseen ammatilliseen perustutkintoon on laadittu kansallinen ammattiosaamisen näyttöaineisto, jossa ohjeistetaan näytön suunnittelua, toteuttamista ja arviointia sekä annetaan suosituksia näyttöympäristövaihtoehtoiksi, näyttöesimerkkejä ja kuvataan kunkin näytön arviointikriteerit arviointikohteittain. Aineistojen tarkoituksena on ohjata ammattiosaamisen näyttöjen paikallista toteuttamista ja yhdenmukaistaa opiskelijan arviointia näytöissä. Näyttöaineistot ovat tukimateriaalia ja niiden käyttöä suositellaan, mutta vasta opetussuunnitelman perusteiden uudistamisen yhteydessä (2008–2010) niistä tulee näytön perusteet, jolloin ammattiosaamisen näyttöjen tulee perustua niihin.

Näyttöjen toteuttamisen tueksi on julkaistu Näyttöopas (Opetushallitus 2006). Oppaassa annetaan koulutuksen järjestäjille, opettajille ja työelämän edustajille ohjeita muun muassa ammattiosaamisen näyttöjen ja muun arvioinnin yhteensovittamiseen, näyttöjen arviointia ja toteuttamista koskevien suunnitelmien laatimiseen, näyttöjen toteuttamiseen työelämäyhteistyönä ja näyttötoiminnan laadunvarmistamiseen.

Valtion, kuntien ja työelämän keskusjärjestöt ovat antaneet yhteisen suosituksen työpaikalla tapahtuvasta oppimisesta ja ammattiosaamisen näytöistä 2005. Suosituksen tavoitteena on muun muassa turvata mahdollisuudet korkeatasoisen ammattiosaamisen hankkimiseen, turvata työpaikalla tapahtuvan oppimisen paikat nuorille ja varmistaa mahdollisuudet ammattiosaamisen näytöihin.

Ammattiosaamisen näyttöjen toteuttaminen

Ammattiosaamisen näyttö on määritetty työtilanteeksi tai työprosessiksi, jossa opiskelija osoittaa osaamistaan ja työelämän edellyttämää ammattitaitoa tekemällä käytännön työtehtäviä työpaikalla tai oppilaitoksessa. Ammattiosaamisen näytöt sijoittuvat koko koulutuksen ajalle ja ne ovat osa koulutusta ja ammattiin oppimista. Opiskelija tekee useita näyttöjä opintojensa aikana. Jokaisen ammatillisten opintojen opintokokonaisuuden keskeinen osaaminen tulee arvioida ammattiosaamisen näytöllä työelämän toimintakokonaisuuksina eli tekemällä käytännön työtehtäviä. Myös ammatillisiin opintoihin sisältyvistä muista valinnaisista opinnoista, jos ne ovat ammatillisia, on annettava näyttö. Näytössä arvioidaan opetussuunnitelman perusteiden tavoitteissa määritettyä ammatillista osaamista. Arvioinnin kohteet ja kriteerit johdetaan opetussuunnitelman perusteissa esitetyistä tavoitteista ja keskeisestä sisällöstä. (L 601/2005, 25 b §; A 603/2005, 10 §, 11 §, 13 §; Opetushallituksen määräys 32/011/2005/4.2., 4.3., 4.4., 4.7.)

Ammattiosaamisen näytön arvosana tulee tallentaa opintokokonaisuuksittain ja arvioinnin kohteittain. Ammattiosaamisen näytön arvosana on perusteltava arviointiaineistossa. Jos ammattiosaamisen näyttö kattaa vain osan opintokokonaisuutta, on kunkin osan arvioinnin perustana oleva aineisto tallennettava niin, että koko opintokokonaisuudesta on mahdollista antaa ammattiosaamisen näytön arvosana. Tutkintotodistus sisältää päättötodistuksen ja näyttötodistuksen. Ammattiosaamisen näyttöjen arvosanat tulee merkitä opintokokonaisuuksittain näyttötodistukseen. Arvioinnin perusteena oleva aineisto on säilytettävä vähintään kuuden kuukauden ajan arvosanan antamisesta. Erityisopetuksena järjestettävässä koulutuksessa ammattiosaamisen näytöt voidaan arvioida sanallisesti. (A 603/2005, 10 §, 11a §, 13 §; Opetushallituksen määräys 32/011/2005/4.7.)

Näytöt tulee suunnitella, toteuttaa ja arvioida oppilaitosten ja työelämän yhteistyönä. Näytön arviointi perustuu arviointikeskusteluun, johon osallistuvat opettaja, opiskelija ja työpaikkaohjaaja. Näyttötodistukseen annettavasta ammattiosaamisen näytön arvosanasta tulee opettajien ja työelämän edustajien pääsääntöisesti päättää yhdessä. Arvosanasta voi

päättää myös opettaja tai työelämän edustaja yksin. (L 601/2005/25 b §; Opetushallituksen määräys 32/011/2005/4.3., 4.7.)

Koulutuksen järjestäjien tulee liittää näytöt myös osaksi omia opetussuunnitelmiaan. Koulutuksen järjestäjien tulee asettaa myös monijäseninen toimielin, joka ohjaa ja valvoo näyttöjen toteuttamista. Toimielin hyväksyy koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelman osana olevat suunnitelmat ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamisesta ja arvioinnista ja päättää ammattiosaamisen näyttöjen arvioijista. Opetussuunnitelman yleisen osan tulee sisältää opiskelijan arvioinnin ja ammattiosaamisen näyttöjen periaatteet. Lisäksi tutkinnoittain tulee tehdä suunnitelma opiskelijan arvioinnin toteuttamisesta siten, että se sisältää toimielimen hyväksymän suunnitelman ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamisesta ja arvioinnista (L 601/ 25 a §; Opetushallituksen määräys 32/011/2005/6.)

1.2

Kansallisen tiedon tuottaminen ammattiosaamisen näytöistä

Näyttöihin perustuvan arviointijärjestelmän tausta

Ammattiosaamisen näyttöjen kehittämisen rinnalla ryhdyttiin myös uudistamaan kansallista oppimistulosten arviointia niin, että se liitetään osaksi näyttöjärjestelmää. Aiemmin arviointitiedon kokoamiseksi on käytetty erilaisia tehtäväsarjoja, kokeita ja testejä, jotka on toteutettu samanaikaisesti tietyllä arvioinnin kohteeksi valitulla alalla ja otokseen kuuluvissa oppilaitoksissa. Uudistamisen tavoitteena on ollut, että kansallinen oppimistulosten arviointi liitetään osaksi näyttöjärjestelmää, jolloin erillisiä kansallisia kokeita ei enää tarvita. (Opetusministeriön työryhmien muistioita 14:1999.) Myös koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa (KESU 2003–2008) asetettiin tavoitteeksi, että näyttöjärjestelmän vakiinnuttamisen yhteydessä kehitetään näyttöperusteinen ammatillisen koulutuksen kansallinen oppimistulosten arviointia.

Järjestelmää on kehitetty ja testattu Opetushallituksen koordinoimassa kansallisessa näyttöperusteisessa oppimistulosten arviointijärjestelmän kehittämishankkeessa (KOPPI-projekti 2002–2008), jossa on toteutettu kaksi laajaa arviointikokeilua. Arviointikokeiluissa on oppimistuloksia koskeva tieto tuotettu suoraan ammattiosaamisen näytöistä.

Näyttöihin perustuvan arviointijärjestelmän tarkoitus

Oppimistuloksista ja ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamisesta kerättävää tietoa voidaan hyödyntää koulutuksen kehittämisessä kansallisella ja koulutuksen järjestäjän tasolla. Tavoitteena on, että oppimistulostiedon kerääminen on kiinteä osa koulutuksen järjestäjien toimintaa. Tämän tiedon avulla voidaan seurata koulutuksen toteuttamista ja tukea koulutuksen järjestäjän itsearviointia ja koulutuksen laadun kehittämistä. Oppimistulostiedon avulla voidaan seurata opetussuunnitelman perusteissa asetettujen tavoitteiden toteutumista ja työelämän edellyttämän ammattiosaamisen saavuttamista. Tarkoitus on myös tuottaa tietoa ammattiosaamisen näyttöjen laatuvaatimusten toteutumisesta ja näyttöjen toimivuudesta.

Ammattiosaamisen näyttöjä koskevan hallituksen esityksen mukaan ammattiosaamisen näyttöjen toteutumista arvioidaan vuonna 2009. Oppimistulostieto on osa ammattiosaamisen näyttöjen toteutumisen arvioinnissa tarvittavaa taustatietoa. (Opetusministeriön KTPO/AM perustelumuistio 12.2.2007.)

Näyttöihin perustuvan arviointijärjestelmän periaatteet

Kansallinen arviointitieto tuotetaan suoraan koulutuksen järjestäjän toteuttamista ammattiosaamisen näytöistä, eikä erillisiä tehtäviä tai näyttöjä järjestetä. Tietoa kootaan sekä oppimistuloksista että ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamisesta. Kansalliset tutkintokohtaiset ammattiosaamisen näyttöaineistot ohjaavat näyttöjen toteuttamista ja korvaavat näin aikaisemmat yhtenevät tehtävät tai kokeet.

Keskeinen arviointia ohjaava periaate on, että oppimistulosten arviointi on tavoitelähtöistä ja kriteeriperusteista. Arvioinnin perustana ovat opetussuunnitelman perusteissa määritetyt tavoitteet. Oppimistulosten arviointi kohdistuu laaja-alaisen ammatillisen osaamisen arviointiin eli toiminnallisen osaamisen, tiedollisen osaamisen, sosiaalisen osaamisen ja reflektiivisen osaamisen arviointiin. Arvioinnin kohteena on sekä osaaminen että osaamista tuottavat prosessit. Osaamisen arvioinnin kohteet ovat kaikissa tutkinnoissa samat: työprosessin hallinta, työtehtävän hallinta, työn perustana olevan tiedon hallinta, työturvallisuus, ydinosaaminen ja yhteiset painotukset. Näiden arvioinnin kohteiden sisällöt määrittävät kunkin ammatillisen perustutkinnon opetussuunnitelman perusteiden yleisistä tavoitteista, opintokokonaisuuksien tavoitteista ja keskeisistä osaamisalueista. Tutkintokohtaisissa ammattiosaamisen näyttöaineistoissa on kuvattu opintokokonaisuuksien ammattiosaamisen näytöissä arvioitava osaaminen arviointikohteittain sekä kolmiportaiset arviointikriteerit.

Ammattiosaamisen näytön arviointi tallennetaan yhtenäisesti kaikista oppimistulostiedon tuottamisessa mukana olevista tutkinnoista. Arviointitieto tallennetaan ammattiosaamisen näytöistä kansallisesti opintokokonaisuuksittain ja arviointikohteittain. Ammattiosaamisen näytöistä voidaan koota myös muuta tietoa, joka koskee ammattiosaamisen näytöille asetettujen laatuvaatimusten toteutumista ja näyttöjen toimivuutta.

Ammattiosaamisen näyttöjen laatuvaatimukset

Ammattiosaamisen näytöille asetetuista tavoitteista ja näyttöjen toteuttamista ohjaavista säädöksistä ja määräyksistä ja näyttötoiminnalle annetuista suosituksista voidaan johtaa näyttötoiminnan yleiset laatuvaatimukset, joiden toteutumista seurataan. Laatuvaatimukset ovat:

- Opetussuunnitelmaperusteisuus:
Osaamisen, arvioinnin kohteet ja kriteerit vastaavat opetussuunnitelman perusteita
- Työelämälähtöisyys:
Näyttöjen suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi toteutetaan oppilaitosten ja työpaikkojen yhteistyönä
- Tavoitelähtöinen ja kriteeriperusteinen opiskelijan arviointi:
Näytön arvioinnille on asetettu ennalta arvioinnin kohteet ja kriteerit, jotka ovat kaikkien osapuolten tiedossa
- Laaja-alaisen osaamisen arviointi:
Näytöissä tulee arvioida laaja-alaista, toiminnallista, tiedollista, sosiaalista ja reflektiivistä osaamista
- Yhteisarviointi:
Näyttöjen arviointiin osallistuvat opettaja, työelämän edustaja ja opiskelija
- Dokumentoinnin yhdenmukaisuus ja läpinäkyvyys:
Näyttöjen arviointi dokumentoidaan kaikissa tutkinnoissa yhdenmukaisella tavalla

Kansallinen arviointi edellyttää näyttötoiminnan laadunvarmennusta, jotta näytöistä saata-va arviointitieto on riittävän luotettavaa ja vertailukelpoista, jolloin sitä voidaan hyödyntää

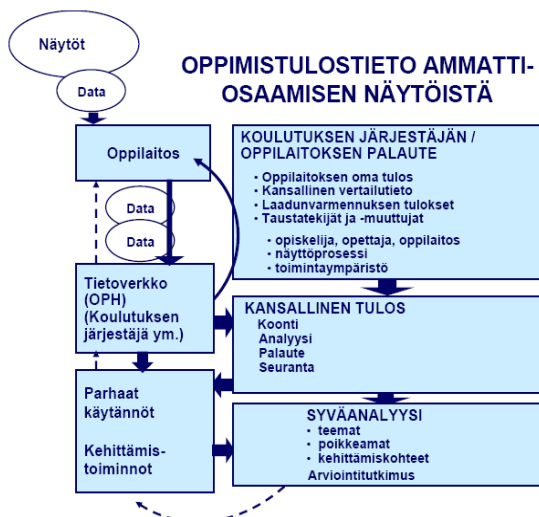
kehittämistyön tukena. Laadunvarmennus kohdistuu koko näyttötoimintaan opetussuunnitelmista ja näyttöaineistoista näyttöjen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Vähimmäislaatuvaatimuksena on osaamisen arviointi näyttössä tavoitelähtöisesti ja kriteeriperustaisesti ja arviointitiedon tallentaminen yhdenmukaisella tavalla. Arvioinnin kohteiden ja kriteerien tulee olla kaikkien osapuolten tiedossa. Ammattiosaamisen näyttöaineistoja tulee käyttää näyttöjen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa silloin, kun tutkinnosta tuotetaan kansallista arviointitietoa. Laadunvarmennuksessa voidaan käyttää erilaisia menetelmiä. Menetelmiä voivat olla ulkoinen arviointi, vertaisarviointi ja koulutuksen järjestäjän itsearviointi.

Kansallinen oppimistulosten arvioinnin tarkoitus on tuottaa tietoa opetussuunnitelman perusteiden tavoitteiden saavuttamisesta, osaamisen tasosta sekä siitä, miten osaaminen vastaa työelämän tarpeita ja antaa valmiuksia jatko-opintoihin. Arvioinnin tavoitteena on koulutuksen laadun parantaminen ja oppimistulosten jatkuva kehittäminen sekä koulutuksellisen tasa-arvon varmistaminen.

Raportointi ja palaute

Tiedon tallentaminen yhdenmukaisesti mahdollistaa kansallisen tiedon tuottamisen ammattiosaamisen näytöistä. Oppimistulostietoa tuotetaan tutkinnoittain, opintokokonaisuuksittain ja arviointikohteittain. Tämän lisäksi tuotetaan tietoa näyttöjen suunnittelusta, toteuttamisesta ja arviointikäytännöistä. Oppimistulostiedon ja näyttöjen toteuttamista koskevan tiedon tuottamiseen osallistuneille koulutuksen järjestäjille annetaan palautteet niiden omista tuloksista. Näin koulutuksen järjestäjällä on käytettävissä sekä kansalliset vertailutiedot että omat koulutuksen järjestäjän tiedot. Kansalliset tulokset julkaistaan raporttina. Yksittäisen koulutuksen järjestäjän eikä oppilaitosten tuloksia julkisteta.

Pidemmän ajan tiedon tuottaminen ja kansallinen seuranta mahdollistavat kehitystrendien seuraamisen ja erilaiset syväanalyysit aineistosta. Kuvassa on esitetty ehdotus kansallisesta palautejärjestelmästä.

- Oppimistulostieto tuotetaan paikallisesti, tallennetaan tietokantaan.
- Raportointijärjestelmä tuottaa oppimistulostiedon pohjalta raportteja, joita koulutuksen järjestäjät, kolmikantainen toimielin, Opetushallitus ja opetusministeriö voivat seurata ja kehittää ammattiosaamisen näyttöjen ja koulutuksen laatua.
- Syntyy kansallinen, todennettu osaamisrekisteri.

KANSALLISEN OPPIMISTULOSTIEDON TUOTTAMINEN 2007 ALKAEN

Opetusministeriön päätöksellä (3/502/2007) Opetushallitus käynnisti keväällä 2007 kansallisen oppimistulostiedon tuottamisen ja seurannan, jossa tieto kootaan suoraan ammattiosaamisen näytöistä. Ensimmäisen vaiheen seurantaan on valittu neljä perustutkintoa: **sosiaali- ja terveystieteiden, hotelli- ja ravintola-alan, kone- ja metallialan sekä logistiikan perustutkinnot**. Tutkinnot edustavat monipuolisesti ammatillista koulutusta, niissä opiskelevien opiskelijoiden määrä on suuri ja koulutusta järjestään laajasti eri puolella maata, usean eri koulutuksen järjestäjän tarjoamana.

Ensimmäisessä vaiheessa oppimistulostieto on tuotettu ensimmäisen vuoden yhteisten ammatillisten opintojen opintokokonaisuuksien näytöistä. Oppimistulostietojen kerääminen on koskenut seuraavia syksyllä 2006 ja keväällä 2007 alkaneen koulutuksen opintokokonaisuuksien ammattiosaamisen näyttöjä:

- sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinto: *Kasvun tukeminen ja ohjaus (16 ov)*
hoito ja huolenpito (22 ov) sekä kuntoutumisen tukeminen (12 ov)
- hotelli- ja ravintola-alan perustutkinto: *Hotellin ja ravintolan peruspalvelut (30 ov)*
- kone- ja metallialan perustutkinto: *Kone- ja metallialan yleisosaaminen (30 ov)*
- logistiikan perustutkinto: *Logistiikan perustaidot (20 ov)*

Kansallinen oppimistulostiedon tuottaminen on koskenut kaikkia näitä neljää perustutkintoa opetussuunnitelmaperusteisesti tarjoavia oppilaitoksia ja kaikkia opiskelijoita, jotka aloittivat ko. perustutkinnon opinnot syksyllä 2006 tai keväällä 2007. Oppimistulostietojen kokoaminen samojen opiskelijoiden kaikista opintokokonaisuuksien näytöistä koko opintojen ajan tuottaa kattavan kuvan kokonaisista tutkinnoista, näyttötoiminnasta ja opiskelijoiden valinnoista.

Kansallinen arviointi käynnistettiin tammikuussa 2007. Tiedote kansallisen oppimistulostiedon tuottamisesta lähetettiin kaikille ko. perustutkintoja opetussuunnitelmaperusteisesti järjestäville koulutuksen järjestäjille postitse ja sähköpostin välityksellä 15.2.2007. Tiedotteessa ohjeistettiin koulutuksen järjestäjiä nimeämään joko perustutkintokohtainen tai koko koulutuksen järjestäjän yhteinen yhdyshenkilö ja toimittamaan tiedon yhdyshenkilöstä 5.3. mennessä Opetushallitukseen. Lisäksi tiedotteen mukana meni kutsu kansallisen arvioinnin tiedotus- ja koulutustilaisuuksiin, jotka Opetushallitus järjesti Helsingissä 28.2. ja Oulussa 1.3. Tilaisuuksissa esiteltiin näyttöperusteinen oppimistulosten arviointijärjestelmä sekä käytiin läpi kansallisen arvioinnin edellyttämiä laatuvaatimuksia ja näytön arviointitiedon tallentaminen.

Nimetyille yhdyshenkilöille lähetettiin ohjeistukset tietojen keräämiseen ja heitä on neuvottu sähköpostitse ja puhelimitse. Lisäksi yhdyshenkilöille pidettiin oma infotilaisuus Helsingissä 28.3.2007. Yhdyshenkilöitä on tällä hetkellä 144. Koulutuksen järjestäjän nimeämät yhdyshenkilöt ohjeistettiin toimittamaan oppimistulostiedot verkkopohjaisella näytön dokumentointilomakkeella tai käyttämällä Excel-pohjaa, johon tiedot voidaan kerätä keskitetysti. Erityisopiskelijoiden näyttöjen tiedot on dokumentoitu erillisellä lomakkeella (ks. oppimistulostiedon tuottamisen ohjeet Liitteet 2, 4 ja 5). Ohjeet tietojen tuottamiseen löytyvät myös www-sivulla www.oph.fi/info/amop.

Oppimistulostiedon tuottamisen ensimmäisessä vaiheessa ammattiosaamisen näytöstä on pyydetty seuraavat tiedot:

1. Opintokokonaisuuden näyttö (opintokokonaisuuden näytön nimi)
2. Opiskelijan suku- ja etunimi
3. Opiskelijan sukupuoli
4. Koulutuksen järjestäjä
5. Oppilaitos
6. Opintokokonaisuuden näytön arvioinnin ajankohta (pv.kk.vvvv)
7. Näyttöpaikka/-paikat (työpaikka työssäoppimisjaksolla/ muualla työpaikalla/ oppilaitoksessa / jossakin muualla)
8. Näytön suorituspaikka/ paikat (organisaation/yrityksen/oppilaitoksen nimi)
9. Lyhyt kuvaus näytöstä (mitä näytössä konkreettisesti tehtiin, mitä osaamista siinä näytettiin)
10. Opintokokonaisuuden näytön arvosanat arviointikohteittain (arvosana-asteikko 1-5)
11. Opintokokonaisuuden näytön arvosana (arvosana-asteikko 1-5)
12. Opintojen aloitus: syksy 2006 / kevät 2007
13. Opiskelijan opintojen vaihe näytön toteuttamishetkellä (lukukausi, johon näyttö pääasiallisesti ajoittuu)
14. Tiedot arviointikeskusteluun osallistuneista
15. Tiedot opintokokonaisuuden näytön arvosanasta päättäneistä osapuolista
16. Paikka ja aika -tiedot (pv.kk.vvvv), lomakkeen täyttäjän nimi tiedot (suku- ja etunimi)

Oppimistulosten arvioinnin on pitänyt perustua koulutuksen kestäessä voimassa oleviin opetussuunnitelman perusteisiin. Osaamisen arvioinnin kohteet ammattiosaamisen näytöissä ovat olleet samat kaikissa tutkinnoissa. Osaamisen arvioinnin kohteet ovat *työprosessin hallinta, työtehtävän hallinta, työn perustana olevan tiedon hallinta, työturvallisuus, ydinosaaminen (oppimistaidot, ongelmanratkaisutaidot, vuorovaikutus- ja viestintätaidot, yhteistyötaidot, eettiset ja esteettiset taidot, emotionaaliset taidot) ja yhteiset painotukset (kansainvälisyys, kestävä kehitys, teknologian ja tietotekniikan hyödyntäminen, yrittäjäyys, laadukas ja asiakaslähtöinen toiminta, palvelu- ja kulluttajaosaaminen, työsuojelusta ja terveydestä huolehtiminen)*. Arviointitiedot näytöistä on pitänyt tallentaa yhdenmukaisella tavalla eli opintokokonaisuuksittain ja arvioinnin kohteittain. Oppimistulostiedon tuottamisessa käytettävien ammattiosaamisen näyttöjen suunnittelussa ja arvioinnissa on pitänyt käyttää kansallisia ammattiosaamisen näyttöaineistoja.

Oppimistulostiedot on kerätty erikseen erityisoppilaitoksissa, erityisryhmissä ja tavallisissa opetusryhmissä opiskelevien erityisopiskelijoiden ammattiosaamisen näytöistä, koska erityisopiskelijoiden näyttöjen suorittamista koskevat tiedot haluttiin erottaa muusta aineistosta lähempää tarkastelua varten. Erityisopiskelijoiden näyttöjen dokumentointiin käytettiin erillistä lomaketta (ks. ohje Liite 5). Erityisopiskelijoiden tiedot kerättiin joko opintokokonaisuuden osan näytöstä tai koko opintokokonaisuuden näytöstä.

Erityisopiskelijoille suunnitellulla erillisellä tiedonkeruulla haluttiin arvioida näytöille asetettujen tavoitteiden toteutumista ja näyttöjärjestelmän toimivuutta sekä seurata, mitä tukitoimenpiteitä on tarvittu näytön mahdollistamiseksi. Lisäksi kysyttiin erityisopiskelun tarpeeseen vaikuttavia syitä. Tietoja kerättiin myös erityisopiskelijoiden näyttöjen arvioinnista. Erityisopiskelijoiden näyttöjä voidaan arvioida mukautetuin tavoittein, jolloin opiskelijan osaamiselle laaditaan yksilölliset arviointikriteerit. Erityisopetuksena järjestettävässä koulutuksessa ammattiosaamisen näytöt voidaan arvioida myös sanallisesti.

Oppimistulostietojen keräämisen yhteydessä toteutettiin myös ammattiosaamisen näyttöjen suunnittelua, toteuttamista ja arviointia koskeva taustakysely opettajille, opiskelijoille ja työelämän edustajille (työpaikkaohjaajille). Kyselyn avulla haluttiin seurata ammattiosaamisen näyttöjen laatuvaatimusten toteutumista ja ammattiosaamisen näyttöjen toimivuutta. Kyselyn avulla kerättiin tietoa muun muassa näyttöjen suunnittelusta ja toteuttamisesta, arvioinnin osuvuudesta ja yhdenmukaisuudesta, arviointikäytännöistä ja näyttöjen hyödyllisyydestä eri osapuolten arvioimana. Opettajan ja työelämän edustajan kyselyt koskivat saman opiskelijan näyttöä. Opiskelija puolestaan täyttivät omaa näyttöään koskevan kyselyn. Kunkin koulutuksen järjestäjän taustakyselyyn valittiin 20 opiskelijan näyttöä kustakin arvioinnissa mukana olevasta tutkinnosta. Kysely ohjeistettiin toteutettavaksi kunkin valitun ammattiosaamisen näytön arvioinnin palautekeskustelun yhteydessä tai mahdollisimman pian palautekeskustelun tai näytön toteuttamisen jälkeen.

Opetushallitus on toteuttanut tiedonkeruun yhteistyössä koulutuksen järjestäjien kanssa. Koulutuksen järjestäjä on vastannut ammattiosaamisen näyttöjä koskevan tiedon tallentamisesta ja toimittamisesta Opetushallitukseen. Opetushallitus on vastannut tietojen analysoinnista ja raportoinnista. Tässä raportissa esitellään oppimistulostiedon tuottamisen ensimmäisen vaiheen tulokset ja yhteenveto taustakyselyn tuloksista. Kaikille oppimistulostiedon tuottamiseen osallistuneille koulutuksen järjestäjien oppilaitoksille on lähetetty tutkintokohtaiset palautteet niiden omista tuloksista, mikäli oppimistulostietoja on toimitettu vähintään viidestä ammattiosaamisen näytöstä.

Oppimistulostiedot ammattiosaamisen näytöistä on analysoitu erikseen kussakin tutkinnossa ja tuotettu kansalliset vertailutiedot opintokokonaisuuden näytön arvosanoista ja kustakin ammattiosaamisen näytön arviointikohteesta. Oppimistuloksia on tarkasteltu myös sukupuolen mukaan. Ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamis- ja arviointitavat on analysoitu tutkinnoittain eli tiedot näyttöjen suorituspaikoista, arviointikeskusteluun osallistuneista ja arvosanasta päättäneistä osapuolista. Neljän perustutkinnon tuloksia on vertailtu keskenään. Yksittäisten oppilaitosten tuloksia ei julkisteta. Oppilaitoskohtaisissa palautteissa kukin koulutuksen järjestäjän oppilaitos on saanut tietoonsa omat tuloksensa oppimistuloksista ja taustakyselystä sekä kansallisen vertailutuloksen.

OPPIMISTULOSTEN TUTKINTOKOHTAINEN TARKASTELO

Kansallisen arvioinnin ensimmäisen vaiheen oppimistulostietojen ja taustakyselyn tuloksista aineisto on kerätty kaikille yhteisten ammatillisten opintokokonaisuuksien näytöistä, jotka ovat laajoja ja yleensä opintojen alussa suoritettavia opintokokonaisuuksia. Aineisto koostuu seuraavista opintokokonaisuuksista: Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto: kasvun tukeminen ja ohjaus (16 ov), hoito ja huolenpito (22 ov) sekä kuntoutumisen tukeminen (12 ov), hotelli- ja ravintola-alan perustutkinto: hotellin ja ravintola-alan peruspalvelut (30 ov), kone- ja metallialan perustutkinto: kone- ja metallialan yleisosaaminen (30 ov), logistiikan perustutkinto: logistiikan perustaidot (20 ov). Kansallisen oppimistulotiedon aineistosta on erotettu erityisopiskelijoiden oppimistulokset, jotka raportoidaan erikseen luvussa viisi.

Tämän raportin tulokset koskevat 1.8.2006–28.9.2007 välillä suoritettuja ammattiosaamisen näyttöjä, joiden oppimistulostiedot on toimitettu Opetushallitukseen lokakuun 15. päivään mennessä. Oppimistulostiedot täydentyvät koko ajan, sillä tiedonkeruu on jatkuvaa.

Aineistossa oppimistuloksia tarkastellaan perustutkintokohtaisesti ja arviointikohteittain sekä tehdään vertailua oppilaitoskohtaisten, tutkintokohtaisten ja kansallisten tulosten välillä. Perustutkintokohtaiset kansalliset keskiarvot muodostuvat kansallisessa arvioinnissa mukana olleiden oppilaitosten tuloksista. Mukana olevat tulokset voi yleistää koskemaan kansallista tulosta, sillä tiedot on pyydetty kaikilta ko. perustutkintoja järjestäviltä koulutuksen järjestäjiltä.

Tulokset sisältävät 58 koulutuksen järjestäjän ja 72 oppilaitoksen tuottamat oppimistulostiedot. Kaiken kaikkiaan oppimistulostiedon tuottamisessa on mukana 86 koulutuksen järjestäjää, jotka järjestävät ko. tutkintoja opetussuunnitelmaperusteisena. Hotelli- ja ravintola-alan perustutkinnosta palautettiin oppimistulostietoja 36 oppilaitoksesta. Kone- ja metallialan tuloksissa on 25 oppilaitoksen oppimistulostiedot, logistiikan perustutkinnossa on mukana 16 oppilaitoksen tiedot ja sosiaali- ja terveysalan tuloksia tuli 39 oppilaitoksesta. 32 oppilaitoksesta toimitettiin useamman kuin yhden perustutkinnon oppimistulostietoja.

Alla olevaan taulukkoon on koottu arvioinnin ensimmäisen vaiheen aineisto. Taulukossa on esitetty opiskelijoiden, näyttöjen ja oppilaitosten lukumäärät tutkinnoittain. Oppilaitoksen kohdalla suluissa oleva luku kertoo kokonaismäärän oppilaitoksista, joissa ko. tutkintoa tarjotaan opetussuunnitelmaperusteisena.

Taulukko 1 Kansallisen arvioinnin ensimmäisen raportin oppimistulosten aineisto

Perustutkinto	Oppilaitoksia	Opiskelijat	Näytöt
Logistiikan pt	16(37)	301	301
Kone- ja metallialan pt	25(70)	665	665
Hotelli- ja ravintola-alan pt	36(63)	1 273	1 273
Sosiaali- ja terveysalan pt	39(55)	2 497	2 986
Yhteensä	116	4 736	5 225

Aineistosta on poistettu Opetushallituksen puutteelliset oppimistulostiedot eli tulokset, joissa ei ole mukana opintokokonaisuuden näytön arvosanaa. Niin sanottuja osanäyttöjä ei ole mukana analyysissä.

Kansallinen oppimistulostiedon tuottaminen koskee syksyllä 2006 ja keväällä 2007 aloittaneita opiskelijoita. Tässä aineistossa 90 % kaikista opiskelijoista on aloittanut opintonsa syksyllä 2006 ja vain 10 % keväällä 2007. Taulukossa 2 on aloittamisajankohdat tutkinnoittain.

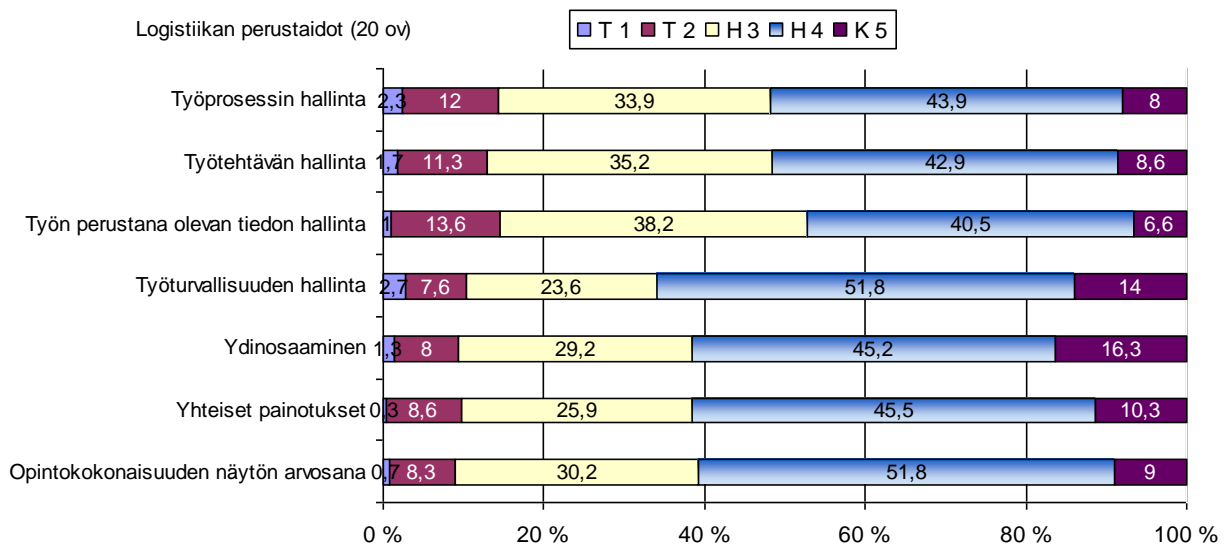
Taulukko 2 Opintojen aloittamisajankohta

Perustutkinto	Opinnot alkoivat	N	%
Logistiikan pt	Syksy 2006	290	96,35
	Kevät 2007	10	3,32
Kone- ja metallialan pt	Syksy 2006	646	97,14
	Kevät 2007	15	2,26
Hotelli- ja ravintola-alan pt	Syksy 2006	1 205	94,66
	Kevät 2007	65	5,11
Sosiaali- ja terveysalan pt	Syksy 2006	2 512	84,13
	Kevät 2007	415	13,90

Oppimistulostietojen yhteydessä on kysytty myös opiskelijan opintojen vaihe näyttöhetkellä. Koko aineistossa noin 63 % näytöistä suoritettiin toisena lukukautena eli tässä aineistossa ensimmäisen vuoden keväällä. Näytöistä 36 % suoritettiin ensimmäisenä lukukautena ja vain prosentin verran kolmantena lukukautena, eli tässä aineistossa syksyllä 2007. Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon näytöistä melkein puolet on suoritettu ensimmäisenä lukukautena ja hieman yli puolet toisen lukukauden aikana. Kolmen muun perustutkinnon näytöt aineistossa painottuvat toiselle lukukaudelle.

3.1 *Logistiikan perustutkinto*

Logistiikan perustaidot (20 ov) -opintokokonaisuuden oppimistuloksia palautui Opetushallitukseen 16 oppilaitoksesta 301 opiskelijan ammattiosaamisen näytöstä. Näistä näytöistä 88 % suoritettiin oppilaitoksessa (265) ja noin 10 % työpaikalla työssäoppimisjakson yhteydessä tai muualla työpaikalla (31). Alla on kuvattu logistiikan perustaitojen arviointikohteiden sekä opintokokonaisuuden näytön arvosanan arvosanajakauma. Yleisin opintokokonaisuuden näytön arvosana on neljä (4). Neljän (25 %) logistiikan perustutkinnon tuloksia toimittaneen oppilaitoksen opintokokonaisuuden näytön arvosanojen keskiarvossa on tilastollisesti merkitsevä ero kansalliseen keskiarvoon verrattuna.

Kuvio 1 Logistiikan perustaidot (20 ov) -opintokokonaisuuden arvosanojen jakaumat

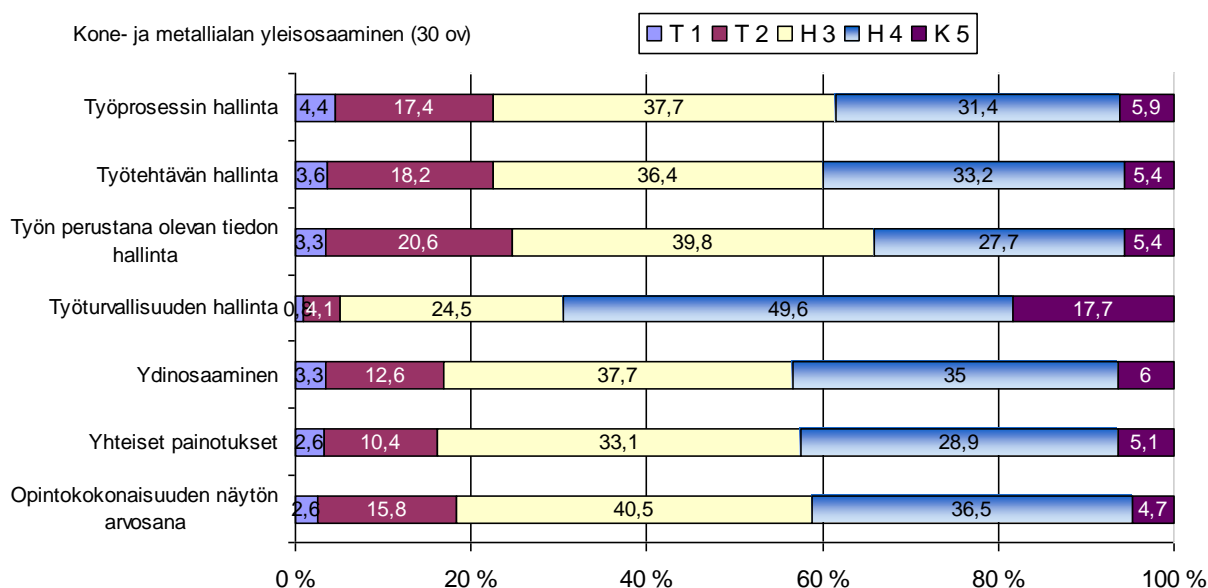
Taulukko 3 Oppimistulosten arviointikohteiden sekä opintokokonaisuuden näytön arvosanojen määrä (numero = N), keskiarvot ja hajonta

Logistiikan perustaidot (20 ov)	N	Ka	Hajonta
Työprosessin hallinta	301	3,43	,89
Työtehtävän hallinta	300	3,46	,87
Työn perustana olevan tiedon hallinta	301	3,38	,84
Työturvallisuuden hallinta	300	3,67	,90
Ydiosaaminen	301	3,67	,89
Yhteiset painotukset	273	3,63	,82
Opintokokonaisuuden näytön arvosana	301	3,60	,79

Taulukosta 3 on nähtävissä, että keskimäärin korkeampia arvosanoja on annettu työturvallisuuden hallinnasta ja ydiosaamisesta, alempia työn perustana olevan tiedon hallinnasta.

3.2 Kone- ja metallialan perustutkinto

Kone- ja metallialan yleisosaaminen (30 ov) -opintokokonaisuuden oppimistuloksia palautettiin Opetushallitukseen 25 oppilaitoksesta 665 opiskelijan ammattiosaamisen näytöstä. Näistä näytöistä 99,4 % suoritettiin oppilaitoksessa (661) ja 0,6 % eli neljä näyttöä työpaikalla. Alla on kuvattu kone- ja metallialan yleisosaamisen arviointikohteiden arvosanojen sekä opintokokonaisuuden näytön arvosanan jakauma. Yleisin opintokokonaisuuden näytön arvosana on kolme (3). Kuuden (24 %) kone- ja metallialan tuloksia tuottaneen oppilaitoksen opintokokonaisuuden näytön arvosanojen keskiarvossa on tilastollisesti merkitsevä ero kansalliseen keskiarvoon verrattuna.

Kuvio 2 Kone- ja metallialan yleisosaaminen (30 ov) arvosanojen jakaumat

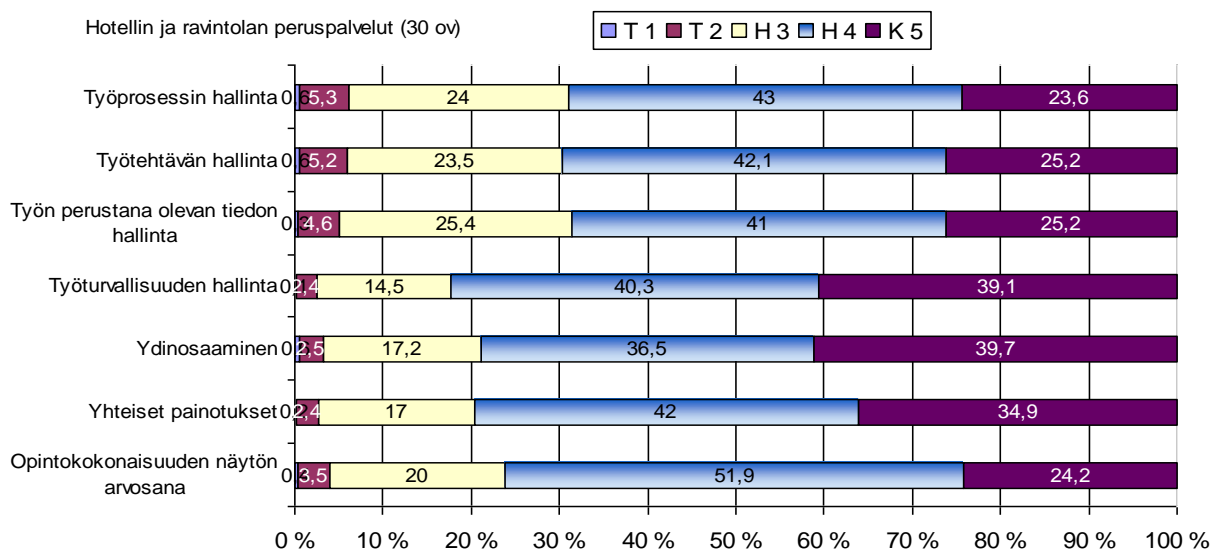
Taulukko 4 Oppimistulosten arviointikohteiden sekä opintokokonaisuuden näytön arvosanojen määrä (N), keskiarvot ja hajonta

Kone- ja metallialan yleisosaaminen (30 ov)	N	Ka	Hajonta
Työprosessin hallinta	644	3,18	,95
Työtehtävän hallinta	644	3,19	,93
Työn perustana olevan tiedon hallinta	644	3,12	,92
Työturvallisuuden hallinta	643	3,82	,80
Ydinsaaminen	630	3,29	,90
Yhteiset painotukset	532	3,30	,89
Opintokokonaisuuden näytön arvosana	665	3,25	,87

Taulukosta 4 on nähtävissä, että keskimäärin korkeimpia arvosanoja on annettu työturvallisuuden hallinnasta ja alempia työn perustana olevan tiedon hallinnasta.

3.3 Hotelli- ja ravintola-alan perustutkinto

Hotellin ja ravintolan peruspalvelut (30 ov) -opintokokonaisuuden oppimistuloksia palautettiin Opetushallitukseen 36 oppilaitoksesta 1 273 opiskelijan ammattiosaamisen näytöstä. Näytöistä suoritettiin noin 65 % (825) oppilaitoksessa, 27,5 % suoritettiin työpaikalla työssäoppimisjakson yhteydessä (350) ja noin 5 % työpaikalla muun kuin työssäoppimisen yhteydessä (65). Alla on kuvattu Hotellin ja ravintolan peruspalvelut -opintokokonaisuuden arviointikohteiden sekä opintokokonaisuuden näytön arvosanan arvosanajakauma. Yleisin opintokokonaisuuden näytön arvosana on neljä (4). Hotelli- ja ravintola-alan oppimistuloksia toimittaneista 36 oppilaitoksesta 16 eli 36 %:lla opintokokonaisuuden näytön arvosanojen keskiarvot poikkeavat kansallisesta keskiarvosta.

Kuvio 3 Hotellin ja ravintolan peruspalvelut (30 ov) -opintokokonaisuuden arvosanojen jakaumat

Taulukko 5 Oppimistulosten arviointikohteiden sekä opintokokonaisuuden näytön arvosanojen määrä (N), keskiarvot ja hajonta

Hotellin ja ravintolan peruspalvelut (30 ov)	N	Ka	Hajonta
Työprosessin hallinta	1 230	3,87	,87
Työtehtävän hallinta	1 230	3,89	,88
Työn perustana olevan tiedon hallinta	1 228	3,89	,86
Työturvallisuuden hallinta	1 228	4,20	,79
Ydinosaaminen	1 230	4,16	,85
Yhteiset painotukset	1 229	4,13	,80
Opintokokonaisuuden näytön arvosana	1 273	3,96	,78

Taulukosta 5 on nähtävissä, että keskimäärin korkeampia arvosanoja on annettu työturvallisuuden hallinnasta ja alempia työprosessin hallinnasta.

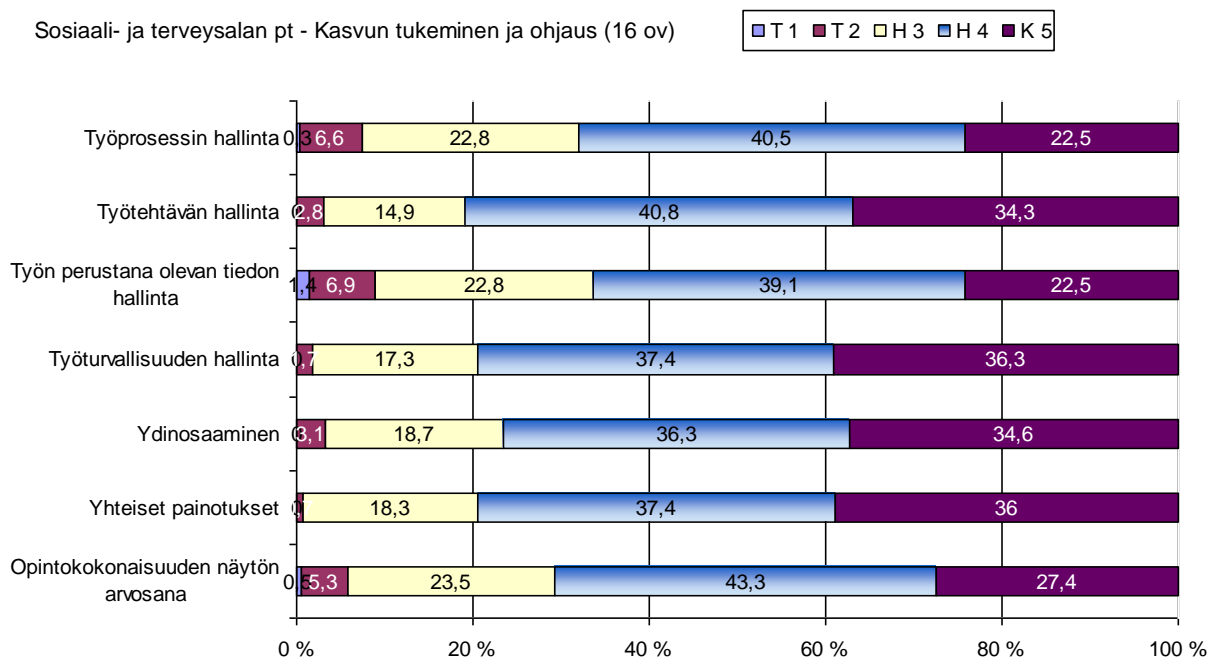
3.4 Sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinto

Sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinnon tuloksia palautettiin Opetushallitukseen 39 oppilaitoksesta 2 497 opiskelijan 2 986 ammattiosaamisen näytöstä. Seitsemän oppilaitoksen (18 %) opintokokonaisuuden näytön arvosanan keskiarvo poikkeaa kansallisesta keskiarvosta. Sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinnon tuloksissa on siis kolmen opintokokonaisuuden näytön oppimistuloksia, joten aineistossa on myös samojen opiskelijoiden suorittamia ammattiosaamisen näyttöjä. Alla olevassa taulukossa on yhdistetty kasvun tukeminen ja ohjaus (16 ov), hoito ja huolenpito (22 ov) sekä kuntoutumisen tukeminen (12 ov) opintokokonaisuuksien tiedot.

Taulukko 6 Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon oppimistulosten arviointikohteiden sekä opintokokonaisuuden näytön arvosanojen määrä (N), keskiarvo ja hajonta

Perustutkinto		N	Ka	Hajonta
Sosiaali- ja terveysalan pt	Työprosessin hallinta	2 904	3,84	,91
	Työtehtävän hallinta	2 909	3,99	,89
	Työn perustana olevan tiedon hallinta	2 906	3,72	,89
	Työturvallisuuden hallinta	2 906	4,02	,88
	Ydinosaaminen	2 889	3,94	,93
	Yhteiset painotukset	1 149	4,00	,92
	Opintokokonaisuuden näytön arvosana	2 986	3,97	,87

Näytöistä 99,5 % suoritettiin työssäoppimisen yhteydessä työpaikalla (2 970) ja 0,5 % (16) työpaikalla muun kuin työssäoppimisen yhteydessä. Yhtään ammattiosaamisen näyttöä ei ole suoritettu oppilaitoksessa. Seuraavissa kuvioissa (4–6) on kuvattu sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon ensimmäisten yhteisten opintojen arviointikohteiden arvosanat sekä opintokokonaisuuden näytön arvosanan jakauma. Kasvun tukeminen ja ohjaus (16 ov) sekä hoito ja huolenpito (22 ov) -opintokokonaisuuksien näytön yleisin arvosana on neljä (4) ja kuntoutumisen tukeminen (12 ov) -opintokokonaisuuden yleisin näytön arvosana on viisi (5).

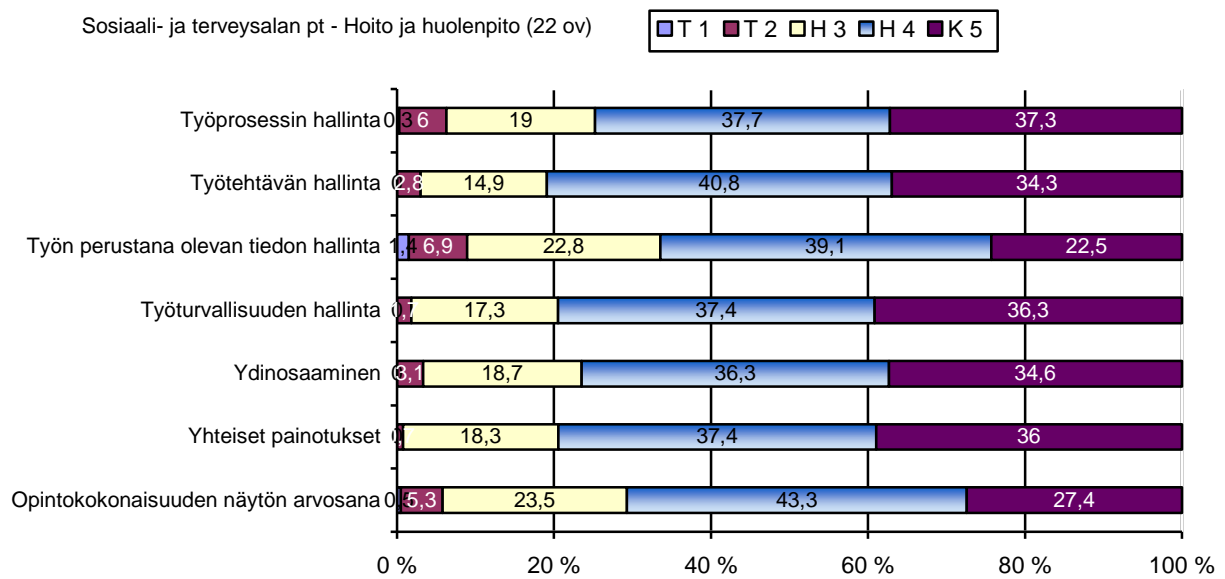
Kuvio 4 Kasvun tukeminen ja ohjaus (16 ov) -opintokokonaisuuden arvosanojen jakaumat

Taulukko 7 Kasvun tukeminen ja ohjaus (16 ov) -opintokokonaisuuden oppimistulosten arviointikohteiden sekä opintokokonaisuuden näyttö arvosanojen määrä (N), keskiarvo ja hajonta

Kasvun tukeminen ja ohjaus (16 ov)		N	Ka	Hajonta
Sosiaali- ja terveysalan pt	Työprosessin hallinta	2 336	3,81	,92
	Työtehtävän hallinta	2 341	3,95	,90
	Työn perustana olevan tiedon hallinta	2 338	3,69	,87
	Työturvallisuuden hallinta	2 339	3,95	,90
	Ydiosaaminen	2 321	3,89	,94
	Yhteiset painotukset	589	3,80	,97
	Opintokokonaisuuden näyttö arvosana	2 397	3,92	,87

Taulukosta 7 on nähtävissä, että keskimäärin korkeampia arvosanoja on annettu työturvallisuuden sekä työtehtävän hallinnasta ja alempia työn perustana olevasta tiedon hallinnasta.

Kasvun tukeminen ja ohjaus (16 ov) kansallisissa näyttöaineistossa yhteiset painotukset ei kuulu arviointikohteisiin, ja siksi annettujen arvosanojen määrä on huomattavasti pienempi.

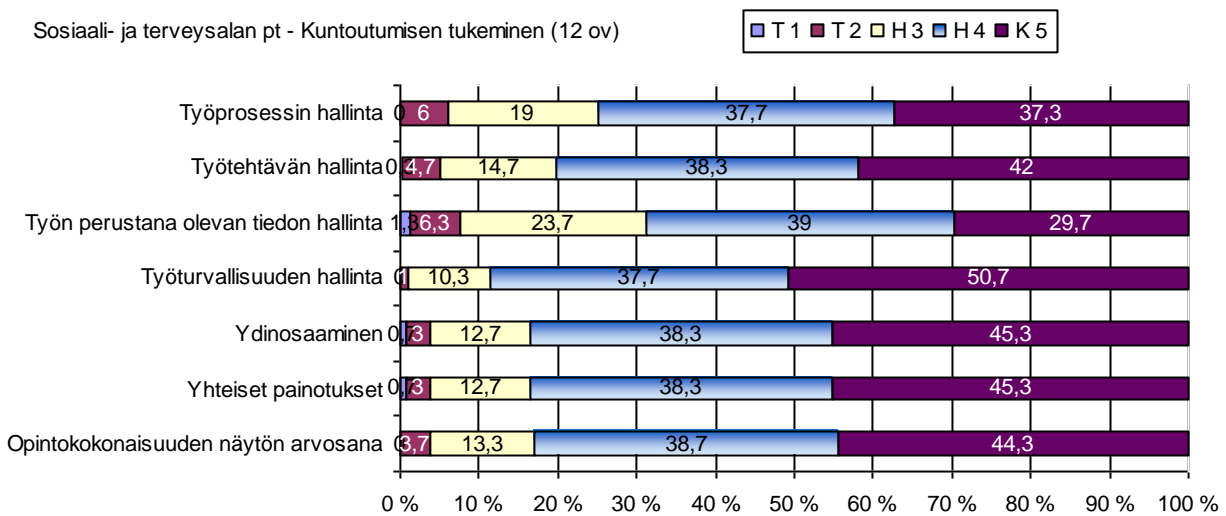

Kuvio 5 Hoito ja huolenpito (22 ov) -opintokokonaisuuden arvosanojen jakaumat

Taulukko 8 Hoito ja huolenpito (22 ov) -opintokokonaisuuden oppimistulosten arviointikohteiden sekä opintokokonaisuuden näytön arvosanojen määrä (N), keskiarvo ja hajonta

Hoito ja huolenpito (22 ov)		N	Ka	Hajonta
Sosiaali- ja terveysalan pt	Työprosessin hallinta	268	3,84	,89
	Työtehtävän hallinta	268	4,15	,79
	Työn perustana olevan tiedon hallinta	268	3,80	,94
	Työturvallisuuden hallinta	268	4,17	,79
	Ydinosaaminen	268	4,10	,84
	Yhteiset painotukset	267	4,18	,77
	Opintokokonaisuuden näytön arvosana	289	4,11	,79

Taulukosta 8 näkee, että hoito ja huolenpito -opintokokonaisuudesta keskimäärin korkeampia arvosanoja on annettu yhteisistä painotuksista ja alempia työn perustana olevan tiedon hallinnasta.

Kuvio 6 Kuntoutumisen tukeminen (12 ov) -opintokokonaisuuden arvosanojen jakaumat

Taulukko 9 Kuntoutumisen tukeminen (12 ov) opintokokonaisuuden oppimistulosten arviointikohteiden sekä opintokokonaisuuden näytön arvosanojen määrä (N), keskiarvo ja hajonta

Kuntoutumisen tukeminen (12 ov)		N	Ka	Hajonta
Sosiaali- ja terveysalan pt	Työprosessin hallinta	300	4,06	,90
	Työtehtävän hallinta	300	4,17	,87
	Työn perustana olevan tiedon hallinta	300	3,89	,95
	Työturvallisuuden hallinta	299	4,38	,71
	Ydinosaaminen	300	4,25	,84
	Yhteiset painotukset	293	4,22	,87
	Opintokokonaisuuden näytön arvosana	300	4,24	,82

Taulukosta 9 näkee, että kuntoutumisen tukeminen -opintokokonaisuudessa keskimäärin korkeampia arvosanoja on annettu työturvallisuuden hallinnasta ja alempia työn perustana olevan tiedon hallinnasta.

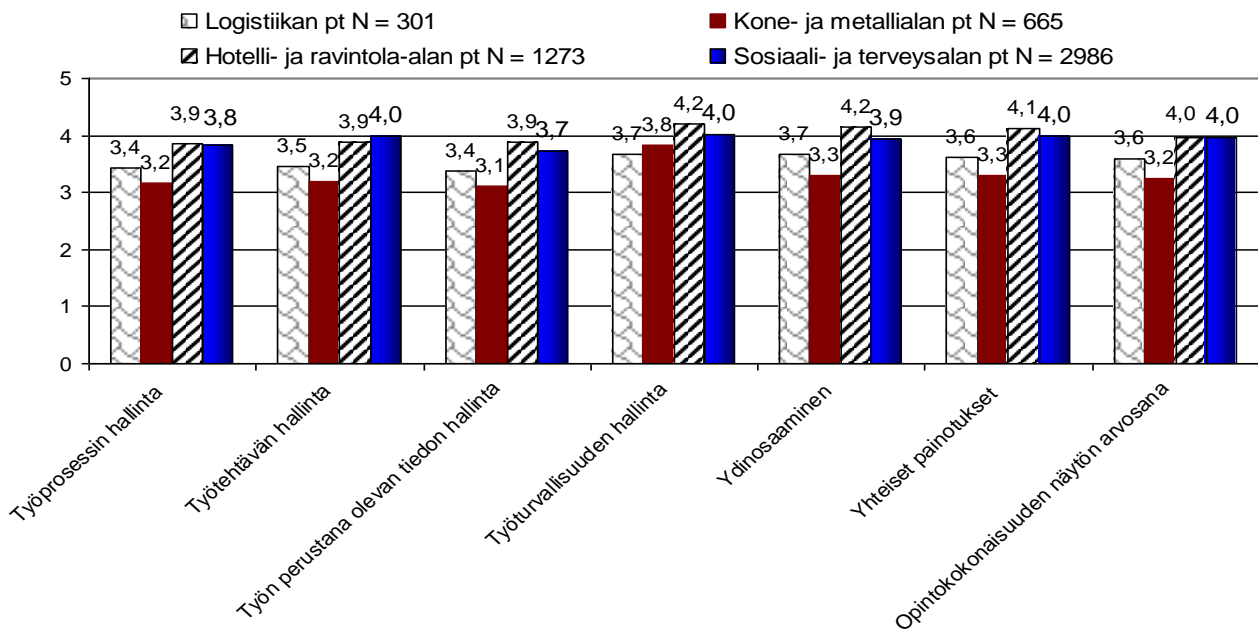
3.5 Neljän perustutkinnon oppimistulostiedot vertailussa

Taulukossa 10 on esitetty koko aineiston oppimistulosten keskiarvot arviointikohteittain sekä opintokokonaisuuden näytön arvosanojen keskiarvo. Työturvallisuuden hallinnasta on annettu korkeimmat arvosanat ja alimmat työn perustana olevan tiedon hallinnasta.

Taulukko 10 Koko aineiston oppimistulosten määrä (N), keskiarvot sekä hajonta

Koko aineisto	N	Ka.	Hajonta
Työprosessin hallinta	5 079	3,74	,94
Työtehtävän hallinta	5 083	3,83	,93
Työn perustana olevan tiedon hallinta	5 079	3,67	,91
Työturvallisuuden hallinta	5 077	4,02	,86
Ydiosaaminen	5 050	3,90	,94
Yhteiset painotukset	3 183	3,90	,91
Opintokokonaisuuden näytön arvosana	5 225	3,85	,88

Oppimistulostietojen keskiarvot perustutkinnoittain ja arviointikohteittain on esitetty kuviossa alla (kuvio 7). Alimmat arvosanat on annettu kone- ja metallialan yleisosaaminen-opintokokonaisuuden näytöistä, lukuun ottamatta arviointikohdetta työturvallisuuden hallinta, josta logistiikan perustutkinnossa on annettu alimmat arvosanat.

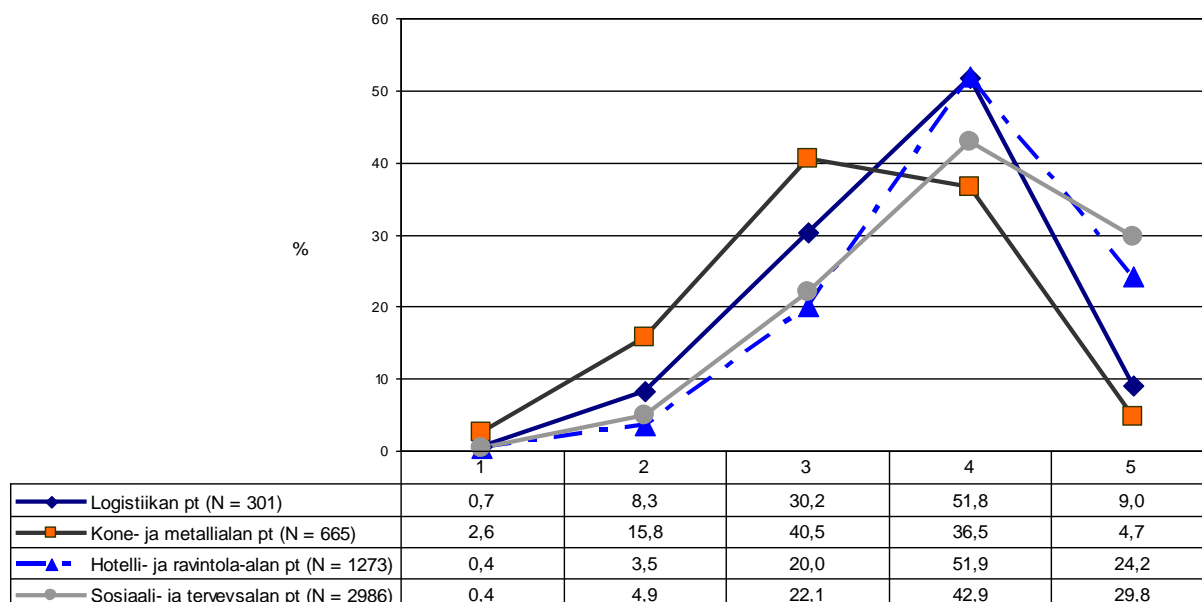

Kuvio 7 Neljän perustutkinnon oppimistulostietojen keskiarvot arviointikohteittain sekä opintokokonaisuuden näytön arvosanojen keskiarvo kansallisesti

Kuviossa 7 numerus (n) on opintokokonaisuuden näytön arvosanojen määrä. Annettujen arvosanojen määrä vaihtelee arviointikohteittain. Esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan perustutkinnosta kasvun tukeminen ja ohjaus (16 ov) ”yhteiset painotukset” on arvioitu vain osassa näyttöjä, sillä se ei ole arviointikohteena kansallisessa näyttöaineistossa, ja siksi numerus on huomattavasti pienempi. Kaikkien neljän perustutkinnon mukana olevien opintokokonaisuuksien näyttöjen määrä, arvosanojen keskiarvo ja hajonta arviointikohteittain on esitetty taulukoissa 3–9.

Kuviossa 8 on esitetty kaikkien perustutkintojen opintokokonaisuuden näytöstä annettujen arvosanojen prosentuaalinen jakauma. Kuviossa näkyy käytetty arviointiskaala ja ylei-

sin arvosana (moodi). Koko aineistossa yleisemmin annettu arvosana on neljä (4). Näin on hotelli- ja ravintola-alan, sosiaali- ja terveysalan ja logistiikan perustutkinnoissa. Sen sijaan kone- ja metallialan perustutkinnon opintokokonaisuuden näytön yleisin arvosana on kolme (3).

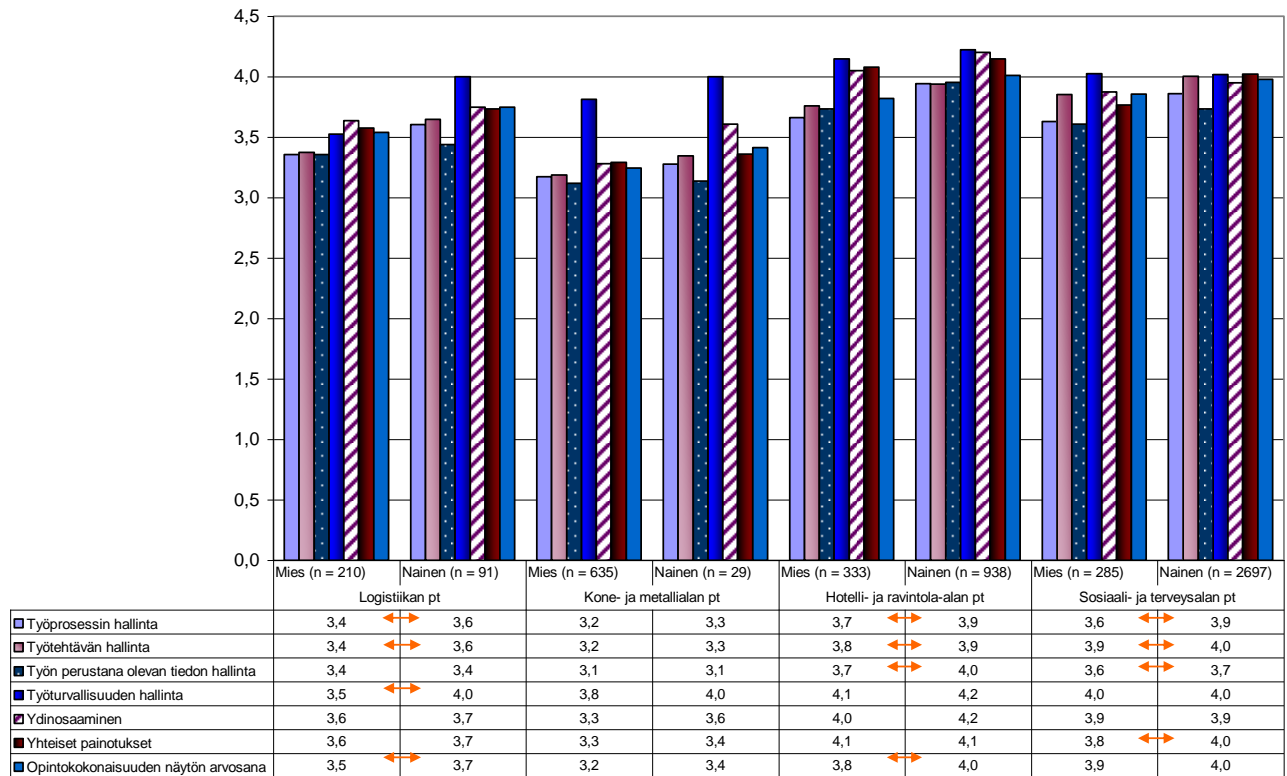

Kuvio 8 Opintokokonaisuuden näytön arvosanojen prosentuaalinen jakautuminen kansallisesti neljässä perustutkinnossa

Oppilaitoksille toimitetuissa palautteissa on esitetty vastaavanlainen kuvio oppilaitoksen omista opintokokonaisuuden näytön arvosanojen jakaumasta perustutkinnoittain verrattuna kansallisiin tuloksiin.

3.6 *Oppimistulokset sukupuolen mukaan ja tutkinnoittain jaoteltuna*

Tarkasteltaessa arvosanojen jakautumista sukupuolen mukaan ovat naiset saaneet kaikissa neljässä perustutkinnossa keskimäärin hieman parempia arvosanoja kuin miehet. Tilastollisesti merkitsevät erot on merkitty kuvioon (9) nuolella. Erot ovat merkitseviä logistiikan perustutkinnossa työprosessin, työtehtävän ja työturvallisuuden hallinnan sekä opintokokonaisuuden näytön arvosanan kohdalla. Hotelli- ja ravintola-alan näytöissä erot ovat merkitseviä työprosessin, työtehtävän ja työn perustana olevan tiedon hallinnan sekä opintokokonaisuuden näytön arvosanan kohdalla. Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon tuloksissa erot ovat merkitseviä työprosessin, työtehtävien ja työn perustana olevan tiedon hallinnan sekä yhteisten painotusten kohdalla. Sen sijaan kone- ja metallialan tulokset eivät ole tilastollisesti merkitseviä eli naisten ja miesten saamat arvosanat ovat keskimäärin samoja.

Kuvio 9 Arvosanojen keskiarvot sukupuolen mukaan

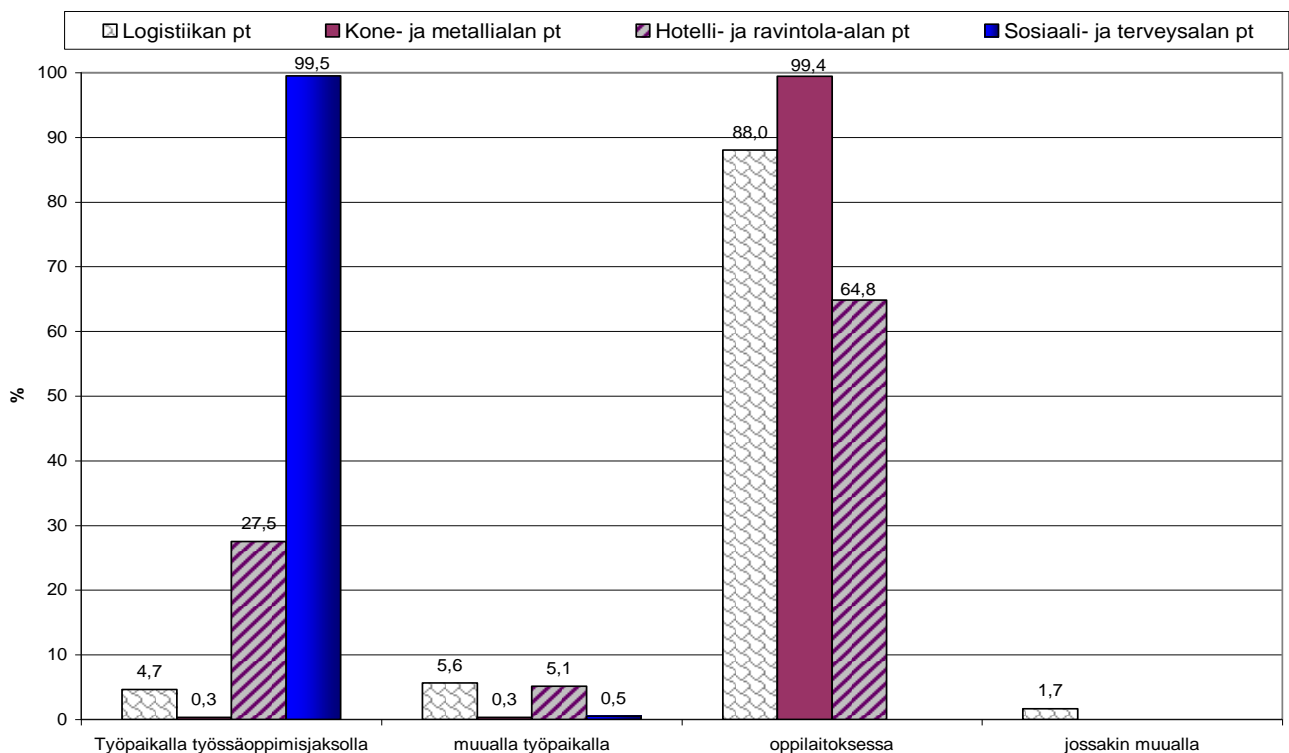
AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖJEN TOTEUTTAMIS- JA ARVIOINTITAVAT

Oppimistulostiedon tuottamisen yhteydessä pyydetään arvosanatietojen lisäksi ammattiosaamisen näyttöjen laatuvaatimusten seuraamista varten tietoja ammattiosaamisen näytön suorituspaikasta, arviointikeskusteluun osallistuneista henkilöistä sekä opintokokonaisuuden näytön arvosanasta päättäneistä osapuolista.

4.1 Ammattiosaamisen näyttöjen suorituspaikka

Kansallisen oppimistulostiedon tuottamisen ensimmäisen vaiheen dokumentointilomakkeessa näyttöpaikan vaihtoehdot ovat *työpaikka työssäoppimisjaksolla, muualla työpaikalla, oppilaitoksessa, jossakin muualla*. Jos ammattiosaamisen näyttö on koostunut osanäytöistä, näyttöpaikka on valittu sen mukaan, missä se pääasiallisesti on suoritettu. Vastaajia on ohjeistettu valitsemaan työpaikka työssäoppimisjaksolla tai muu työpaikka, jos opintokokonaisuuden näyttö on muodostunut osanäytöistä, joista yksikin on suoritettu työssäoppimisjaksolla tai työpaikalla¹.

Koko aineistossa 63,8 % näytöistä (3 336) suoritettiin työpaikalla työssäoppimisjakson yhteydessä, 1,9 % (100) muualla työpaikalla ja 33,5 % (1 751) oppilaitoksessa. Näytöistä viisi eli 0,1 % koko aineistosta on suoritettu ”jossakin muualla”. Kaikki viisi näyttöä on tehty logistiikan perustutkinnossa (1,7 % logistiikan aineistossa).

Kuvio 10 Ammattiosaamisen näytön suorituspaikka tutkinnoittain

¹ Oppimistulostiedon tuottamisen ohjeistusta on 5.10.2007 alkaen muutettu siten, että kysytään erikseen, onko näyttö suoritettu työssäoppimisjakson aikana vai ei. Sen lisäksi kysytään, onko näyttö suoritettu oppilaitoksessa vai työpaikalla. Tämä vähentää tulkinnan varaa, jos näyttö on suoritettu useammassa osassa.

Taulukko 11 Ammattiosaamisen näytön suorituspaikka tutkinnoittain ja kaikissa perustutkinnoissa yhteensä

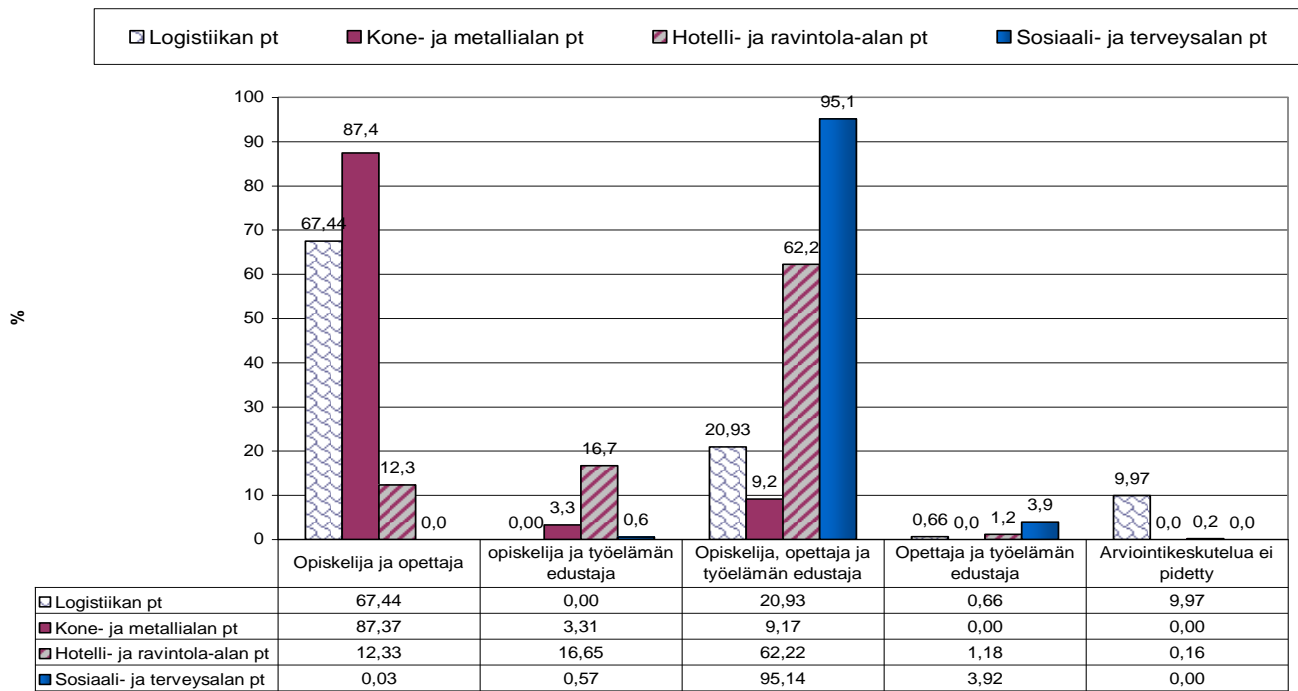
Perustutkinto	Näyttöpaikka	N	%
Sosiaali- ja terveysalan pt	Työpaikalla työssäoppimisjaksolla	2 970	99,5
	Muualla työpaikalla	16	,5
	Yhteensä	2 986	100,0
Hotelli- ja ravintola-alan pt	Työpaikalla työssäoppimisjaksolla	350	27,5
	Muualla työpaikalla	65	5,1
	Oppilaitoksessa	825	64,8
	Yhteensä²	1 226	97,4
Logistiikan pt	Työpaikalla työssäoppimisjaksolla	14	4,7
	Muualla työpaikalla	17	5,6
	Oppilaitoksessa	265	88,0
	Jossakin muualla	5	1,7
	Yhteensä	301	100,0
Kone- ja metallialan pt	Työpaikalla työssäoppimisjaksolla	2	,3
	Muualla työpaikalla	2	,3
	Oppilaitoksessa	661	99,4
	Yhteensä	665	100,0
Kaikki tutkinnot yhteensä	Työpaikalla työssäoppimisjaksolla	3 336	63,8
	Muualla työpaikalla	100	1,9
	Oppilaitoksessa	1 751	33,5
	Jossakin muualla	5	,1
	Yhteensä	5 192	99,4

Näyttöpaikkojen tarkastelu tutkinnoittain osoittaa suuria eroja perustutkintojen välillä. Sosiaali- ja terveysalan ammattiosaamisen näytöt suoritetaan pääasiallisesti työpaikalla työssäoppimisjaksolla. Kone- ja metallialan sekä logistiikan perustutkintojen ensimmäisten opintokokonaisuuksien näytöt järjestetään pääasiassa oppilaitoksessa. Hotelli- ja ravintola-alan näytöistä noin kaksi kolmannelle on järjestetty oppilaitoksissa ja yksi kolmasosa työpaikalla työssäoppimisen yhteydessä. Hotelli- ja ravintola-alalla oppilaitoksen harjoitusravintolat näyttöpaikkana on ohjeistettu täyttämään oppilaitokseksi. Kuitenkin useassa tapauksessa oppilaitokset ovat merkinneet ne työelämänäytöiksi.

4.2 Arviointikeskusteluun osallistuneet osapuolet

Kuviossa 11 esitellään arviointikeskusteluun osallistuneet osapuolet tutkinnoittain. Valtaosassa kone- ja metallialan yleisosaamisen -opintokokonaisuuden arviointikeskusteluihin osallistuivat opiskelija ja opettaja (87,4 %). Tämä oli yleisin tapa toteuttaa arviointikeskustelu myös logistiikan perustaitojen opintokokonaisuudessa (67,4 %). Logistiikan opiskelijoista jopa 10 % ei ole käynyt lainkaan arviointikeskustelua. Sosiaali- ja terveysalan arviointikeskusteluihin osallistuivat lähes aina opiskelija, opettaja ja työelämän edustaja (95,1 %). Myös hotelli- ja ravintola-alalla yleisin tapa toteuttaa arviointikeskustelu oli opiskelija, opettaja ja työelämän edustaja yhdessä (62,2 %).

² Tiedoista puuttuu 33 näytön suorituspaikan tiedot. Yhteensä hotelli- ja ravintola-alan tuloksissa 1 259 ammattiosaamisen näyttöä.

Kuvio 11 Arviointikeskusteluun osallistuminen

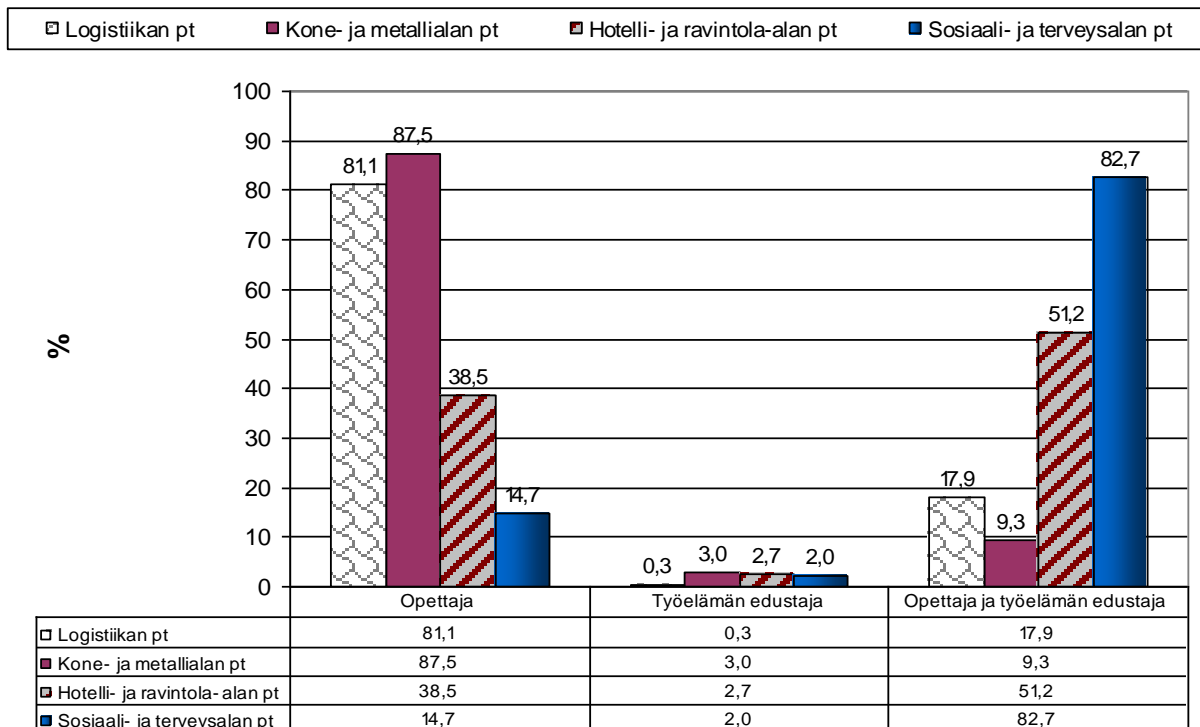
Taulukko 12 Arviointikeskusteluun osallistuneiden numerus ja prosentuaalinen osuus perustutkinnoittain

Arviointikeskusteluun osallistuivat		N	%
Logistiikan pt	Opiskelija ja opettaja	203	67,4
	Opiskelija, opettaja ja työelämän edustaja	63	20,9
	Opettaja ja työelämän edustaja	2	,7
	Arviointikeskustelua ei pidetty	30	10,0
	Yhteensä	298	99,0
Kone- ja metallialan pt	Opiskelija ja opettaja	581	87,4
	Opiskelija ja työelämän edustaja	22	3,3
	Opiskelija, opettaja ja työelämän edustaja	61	9,2
	Yhteensä	664	99,8
Hotelli- ja ravintola-alan pt	Opiskelija ja opettaja	157	12,3
	Opiskelija ja työelämän edustaja	212	16,7
	Opiskelija, opettaja ja työelämän edustaja	792	62,2
	Opettaja ja työelämän edustaja	15	1,2
	Arviointikeskustelua ei pidetty	2	,2
Yhteensä	1 178	92,5	
Sosiaali- ja terveysalan pt	Opiskelija ja opettaja	1	,0
	Opiskelija ja työelämän edustaja	17	,6
	Opiskelija, opettaja ja työelämän edustaja	2 841	95,1
	Opettaja ja työelämän edustaja	117	3,9
Yhteensä	2 976	99,7	

4.3

Ammattiosaamisen näytön arvosanasta päättäminen

Oppimistulostiedon tuottamisen yhteydessä on pyydetty tiedot opintokokonaisuuden näytön arvosanasta päättäneistä osapuolista. Kuviossa 12 on esitetty arvosanasta päättäneiden osapuolten prosentuaalinen jakautuminen eri perustutkinnoissa. Taulukossa 13 on esitetty prosentuaalisen osuuden lisäksi arviointiin osallistuneiden osapuolten määrä näytöissä perustutkinnoittain ja koko aineistossa yhteensä.

Kuvio 12 Opintokokonaisuuden näytön arvosanasta päättäminen

Työelämäosapuoli on mukana päättämässä näytön arvosanasta erityisesti sosiaali- ja terveysalan ammattiosaamisen näytöissä (84,7 %) ja yli puolessa hotelli- ja ravintola-alan perustutkinnon näytöissä (53,9 %). Vaikka logistiikan sekä kone- ja metallialan perustutkintojen ensimmäisten opintokokonaisuuksien näytöt on toteutettu oppilaitoksessa, on työelämäosapuoli ollut mukana niin arviointikeskusteluissa kuin päättämässä arvosanasta. Logistiikan näytöissä työelämäosapuoli on osallistunut arviointikeskusteluun sekä osallistunut arvosanasta päättämiseen ja ollut siten mukana noin viidenneksessä (55) oppilaitosnäytöissä. Samoin on tehty kone- ja metallialalla melkein joka kymmenennen opiskelijan näytössä (82). Kone- ja metallialan näytöissä työelämän osallistuminen arviointikeskusteluihin ja arvosanoista päättämiseen on vähäisintä.

Taulukko 13 Opintokokonaisuuden näytön arvosanasta päättäminen

Perustutkinto	Arvosanasta päätti	N	%
Logistiikan pt	Opettaja	244	81,1
	Työelämän edustaja	1	0,3
	Opettaja ja työelämän edustaja	54	17,9
	Yhteensä	299	99,3
	Puuttuu	2	0,7
	Yhteensä	301	100
Kone- ja metallialan pt	Opettaja	582	87,5
	Työelämän edustaja	20	3,0
	Opettaja ja työelämän edustaja	62	9,3
	Yhteensä	664	99,8
	Puuttuu	1	0,2
	Yhteensä	665	100
Hotelli- ja ravintola-alan pt	Opettaja	490	38,5
	Työelämän edustaja	34	2,7
	Opettaja ja työelämän edustaja	652	51,2
	Yhteensä	1 176	92,4
	Puuttuu	97	7,6
	Yhteensä	1 273	100
Sosiaali- ja terveysalan pt	Opettaja	439	14,7
	Työelämän edustaja	60	2,0
	Opettaja ja työelämän edustaja	2 468	82,7
	Yhteensä	2 967	99,4
	Puuttuu	19	0,6
	Yhteensä	2 986	100
Kaikki tutkinnot yhteensä	Opettaja	1 755	33,6
	Työelämän edustaja	115	2,2
	Opettaja ja työelämän edustaja	3 236	61,9
	Yhteensä	5 106	97,7
	Puuttuu	119	2,3
	Yhteensä	5 225	100

ERITYISOPISKELIJOIDEN AMMATTIOSAAMISEN NÄYTÖT

5.1

Tiedonkeruun käynnistäminen erityisopiskelijoiden näytöistä

Tiedonkeruu erityisopiskelijoiden näytöistä käynnistettiin ensimmäisten tiedotustilaisuuksien ja oppilaitoksilta tulleen palautteen perusteella, jonka mukaan erityisopiskelijoiden oppimistulostietoja haluttiin erottaa muusta aineistosta lähempää tarkastelua varten. Huh-tikuun 12. päivä lähetetyssä ohjeessa yhdyshenkilöt ohjeistettiin toimittamaan erityisoppi-laitoksissa, erityisryhmissä ja tavallisissa opetusryhmissä opiskelevien erityisopiskelijoiden näytöistä oppimistulostiedot erillisellä dokumentointilomakkeella. Tiedonkeruu poikkeaa muiden opiskelijoiden oppimistulostiedon tuottamisesta muun muassa siinä, ettei opiske-lijakohtaista seurantatietoa kerätä.

Erityisopiskelijoiden näyttöjä voidaan arvioida mukautetuin tavoittein, jolloin käytetty arvosana-asteikko on sama kuin muutenkin, mutta tavoitteille on laadittu yksilölliset arviointikriteerit. Lisäksi asetuksen 603/2005, 10 §:n mukaan erityisopetuksena järjestettäväs-sä koulutuksessa ammattiosaamisen näytöt voidaan arvioida myös sanallisesti. Mukautta-misen ja sannallisen arvioinnin vuoksi erityisopiskelijoiden näytöistä saatavia arvosanatieto ei voi vertailla keskenään.

Erityisopiskelijoiden oppimistulostiedot kerätään joko opintokokonaisuuden osan näytös-tä tai koko opintokokonaisuuden näytön arviointitiedosta. Erityisopiskelijoiden oppimis-tulostiedon kerääminen myös opintokokonaisuuden näytön osasuorituksista on perustel-tua, koska erityisopetuksellisista syistä opintokokonaisuuden näyttöjen suorittaminen saat-taa vaihdella ajallisesti enemmän kuin muilla opiskelijoilla. Tiedonkeruu osanäytöistä mahdollisesti arviointitiedon tuottamisen myös ensimmäisen vaiheen näytöistä kansallisen raportin aineistoksi. Taulukosta näkee 17 aineistossa mukana olevien opintokokonaisuuk-sien laajuudet.

Erityisopiskelijoille suunnitellulla erillisellä tiedonkeruulla voidaan arvioida näytöille ase-tettujen tavoitteiden toteutumista ja näyttöjärjestelmän toimivuutta monipuolisesti. Käyte-tyn arvioinnin ja arvosanan muodostamisen lisäksi erityisopiskelijoiden lomakkeessa kysy-tään, mitä tukitoimenpiteitä on tarvittu näytön mahdollistamiseksi. Lisäksi kysytään eri-tyisopiskelun tarpeeseen vaikuttava vaikeus tai vamma. Vaihtoehdot perustuvat Tilasto-keskuksen käyttämään luokitukseen. Erityisopiskelijoiden näyttöjen dokumentointilomake on muiden opiskelijoiden tiedonkeruuta kattavampi, joten erityisopiskelijoiden ammat-tiosaamisen näytöistä ei pyydetty erillisiä taustakyselyitä.

Päätös kerätä oppimistulostiedot erikseen erityisopiskelijoiden ammattiosaamisen näytöis-tä tehtiin varsinaisen kansallisen oppimistulostiedon tuottamisen jo käynnistyttyä. Osa toimijoista oli jo aloittanut oppimistulostiedon toimittamisen Opetushallitukselle, ja siksi ohjeistuksessa mainittiin, että jo toimitettuja tietoja ole tarvinnut kirjata uudelleen. Varsi-naisessa oppimistulostiedon aineistossa on siis mukana myös erityisopiskelijoiden oppi-mistuloksia, joten ensimmäiset tulokset erityisopiskelijoiden näytöistä eivät kata kaikkien erityisopiskelijoiden suorittamien näyttöjen määrää.

Taulukko 15 Erityisopiskelijoiden opintokokonaisuuden näytöt aineistossa

Opintokokonaisuudet	N	%
Logistiikan perustaidot 20 ov	14	8,00
Kone- ja metallialan yleisosaaminen 30 ov	76	43,43
Hotellin ja ravintolan peruspalvelut 30 ov	39	22,29
Kasvun tukeminen ja ohjaus 16 ov	45	25,71
Hoito ja huolenpito 22 ov	1	0,57
Yhteensä	175	100

Erityisopiskelijoiden tuloksia toimitettiin 175 opiskelijan ammattiosaamisen näytöstä, 20 oppilaitoksesta. Kolmesta erityisoppilaitoksesta tuli yhteensä 37 ammattiosaamisen näytön tiedot. Ammatillisessa oppilaitoksessa erityisopiskelijoiden ryhmässä opiskelevien oppimistulostietoja tuli viidestä (5) oppilaitoksesta 35 näytöstä ja tavallisessa ryhmässä opiskelevien osalta 16 oppilaitoksesta 103 näytön tiedot. Oppilaitoksittain toimitetut tiedot vaihtelevat 1–24 opiskelijan näytön välillä.

Taulukosta 16 on nähtävissä erityisopiskelijoiden oppimistulosten tutkintokohtaisen jakautumisen opiskelupaikan mukaan. Erityisoppilaitoksista toimitettiin 37 näytön oppimistulostiedot, ammatillisista oppilaitoksista erityisopiskelijoiden ryhmässä opiskelevien näytöistä toimitettiin 35 ja tavallisessa opiskelijaryhmässä opiskelevien näytöistä palautettiin 103 opiskelijan oppimistulostiedot.

Taulukko 16 Erityisopiskelijoiden opiskelupaikka ja näyttöjen jakautuminen aineistossa

Erityisoppilaitoksessa	N	%
Logistiikan perustaidot 20 ov	3	8,11
Kone- ja metallialan yleisosaaminen 30 ov	16	43,24
Kasvun tukeminen ja ohjaus 16 ov	18	48,65
Yhteensä	37	100
Erityisopiskelijoiden ryhmässä ammatillisessa oppilaitoksessa	N	%
Logistiikan perustaidot 20 ov	6	17,14
Kone- ja metallialan yleisosaaminen 30 ov	7	20,00
Hotellin ja ravintolan peruspalvelut 30 ov, 111	4	11,43
Kasvun tukeminen ja ohjaus 16 ov	18	51,43
Yhteensä	35	100
Tavallisessa opiskelijaryhmässä ammatillisessa oppilaitoksessa	N	%
Logistiikan perustaidot 20 ov	5	4,85
Kone- ja metallialan yleisosaaminen 30 ov	53	51,46
Hotellin ja ravintolan peruspalvelut 30 ov	35	33,98
Kasvun tukeminen ja ohjaus 16 ov	9	8,74
Hoito ja huolenpito 22 ov	1	0,97
Yhteensä	103	100
Kaikki yhteensä	175	100

Erityistukea tarvitseville tulee laatia henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma HOJKS. Aineistossa vain yksi vastaaja ilmoitti, ettei hän tiedä, onko opiskelijalle tehty (HOJKS), muille se on laadittu.

Taulukko 17 Näytön laajuus

Opiskelupaikka	Laajuus	N	%
Erityisoppilaitoksessa	Osanäyttö	23	62,2
	Koko opintokokonaisuuden näyttö	14	37,8
	Yhteensä	37	100
Erityisopiskelijoiden ryhmässä ammatillisessa oppilaitoksessa	Koko opintokokonaisuuden näyttö	35	100
Tavallisessa opiskelijaryhmässä ammatillisessa oppilaitoksessa	Tieto puuttuu	3	2,9
	Osanäyttö	14	13,6
	Koko opintokokonaisuuden näyttö	86	83,5
	Yhteensä	103	100

5.2 *Oppimistulostiedot erityisopiskelijoiden ammattiosaamisen näytöissä*

Erityisopiskelijoiden ammattiosaamisen näytön arvioinnista on kysytty, annetaanko arviointi numeerisena, sanallisena vai molempina. Vastaus käytetystä arvioinnista puuttuu 12 näytön osalta. Aineistossa arvioinneista 70 % (115 kpl) on annettu numeerisena (T1–K5). Kolmesta (2 %) näytöstä on annettu ainoastaan sanallinen arviointi (logistiikan perustaitojen opintokokonaisuuden osanäyttöjä). Näytöistä 28 % (45 kpl) on arvioitu numeerisena ja sanallisena. Näytön sanallisen arvioinnin kuvaukseen on annettu 62 vastausta. Arvioinnit vaihtelevat ”hyvin meni” vastauksesta kattavampiin kuvauksiin:

”Tuen tarve on pysynyt koko jakson aikana samana. Liian rauhallinen.”

”Robkeutta ja oma-aloitteisuutta tekemiseen. muuten rauhallinen ja oikeaoppisesti etenevää työskentelyä.”

”Perehtynyt lähihoitajan työtehtäviin päiväkodissa ja osallistunut niihin aktiivisesti. Toiminta lasten kanssa rauhallista ja luontevaa. Osaa ohjata lapsia kehitystason mukaisesti ja myönteisesti. Aseptiikka, ergonomia ja turvallisuusasiat ok. Kehitettävää tiedollisen puolen esilletuomisessa.”

”Opiskelija hallitsi koko tiedonbankintaprosessin, tietäen koko ajan, mitä oli tekemässä. Pulmatilanteessa osasi kysyä oma-aloitteisesti neuvoa. Tiedon valikointi oli realistista, opiskelija ymmärsi kaiken kirjaamansa. Itsearviointi oli realistista.”

Erityisopiskelijan ammattiosaamisen näytön tavoitteet voi mukauttaa, jolloin käytetty arvosana-asteikko on sama, mutta tavoitteille on laadittu yksilölliset arviointikriteerit. Taulukossa 18 on esitetty vastaukset perustutkinnoittain mukautettujen tavoitteiden käyttämisestä arvioinnissa. Vastausten perusteella yhteensä 39 % (29) näytöistä on mukautettu joltain osin. Arvosanan mukauttamista on kysytty myös arviointikohteittain ja ne on esitetty taulukossa 19. Mukautettujen arviointikohteiden määrät poikkeavat taulukoissa 18 ja 19 logistiikan, kone- ja metallin sekä hotelli- ja ravintola-alan perustutkinnoissa. Tiedossa ei ole, miksi vastaajat eivät ole eritelleet mukautuksia arviointikohteittain.

Taulukko 18 Arvioinnin mukauttaminen

Perustutkinto	Mukautettu	N	%
Logistiikan pt	Kyllä	2	14,29
	Ei	12	85,71
	Yhteensä	14	100,00
Kone- ja metallialan pt	Kyllä	2	2,63
	Ei	74	97,37
	Yhteensä	76	100,00
Hotelli- ja ravintola-alan pt	Kyllä	5	12,82
	Ei	31	79,49
	Tietoa ei annettu	3	7,69
	Yhteensä	39	100,00
Sosiaali- ja terveystieteiden pt	Kyllä	20	43,48
	Ei	26	56,52
	Yhteensä	46	100,00

Taulukko 19 Neljän perustutkinnon erityisopiskelijoiden näyttöjen lukumäärä, arvosanojen keskiarvot arviointikohteittain sekä opintokokonaisuuden näytön arvosanojen keskiarvo, arvosanojen hajonta sekä mukautettujen arviointikohteiden määrä ko. arviointikohteessa

Perustutkinto		N	Ka	Hajonta	Mukautettu
Logistiikan pt	Työprosessin hallinta	11	2,91	0,54	-
	Työtehtävän hallinta	11	2,91	0,54	-
	Työn perustana olevan tiedon hallinta	10	2,90	0,74	1
	Työturvallisuuden hallinta	14	2,43	1,45	-
	Kaikille aloille yhteinen ydinosaaminen	6	3,17	0,75	-
	Yhteiset painotukset	3	3,33	0,58	-
	Opintokokonaisuuden näytön arvosana	11	3,09	0,54	-
Kone- ja metallialan pt	Työprosessin hallinta	74	2,65	1,04	1
	Työtehtävän hallinta	74	2,73	1,08	1
	Työn perustana olevan tiedon hallinta	73	2,59	0,98	1
	Työturvallisuuden hallinta	73	3,37	0,74	1
	Kaikille aloille yhteinen ydinosaaminen	56	2,80	1,18	1
	Yhteiset painotukset	68	2,90	1,08	1
	Opintokokonaisuuden näytön arvosana	74	2,81	1,02	1
Hotellin ja ravintolan pt	Työprosessin hallinta	33	3,27	0,72	-
	Työtehtävän hallinta	34	3,29	0,76	1
	Työn perustana olevan tiedon hallinta	32	3,38	0,71	1
	Työturvallisuuden hallinta	36	3,50	1,08	-
	Kaikille aloille yhteinen ydinosaaminen	15	3,60	1,18	-
	Yhteiset painotukset	31	3,61	0,72	-
	Opintokokonaisuuden näytön arvosana	34	3,44	0,79	-
Sosiaali- ja terveystieteiden pt	Työprosessin hallinta	46	3,30	1,15	20
	Työtehtävän hallinta	46	3,41	1,17	20
	Työn perustana olevan tiedon hallinta	46	3,39	1,08	20
	Työturvallisuuden hallinta	46	1,57	1,75	18
	Kaikille aloille yhteinen ydinosaaminen	16	2,94	1,00	20
	Yhteiset painotukset	27	3,78	1,12	18
	Opintokokonaisuuden näytön arvosana	46	3,59	1,02	14

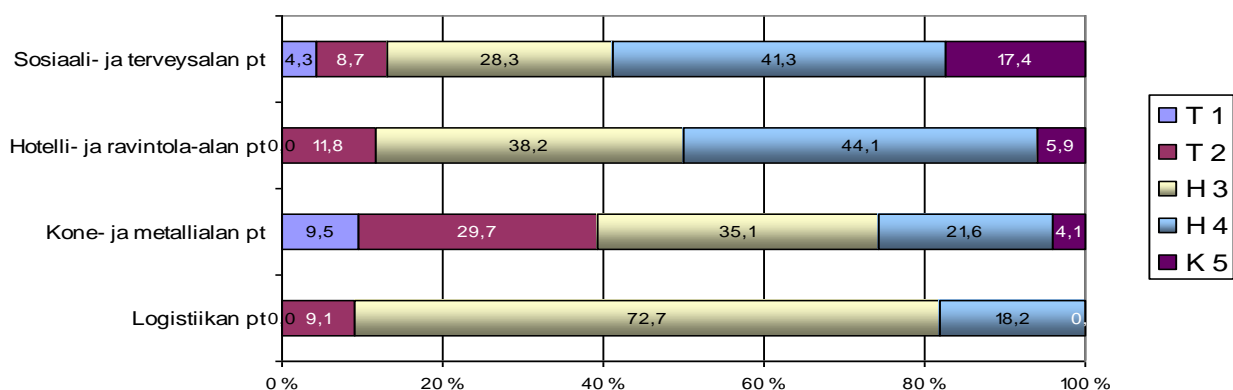
Kysymykseen kuinka tavoitteet on mukautettu, annettiin 23 vastausta. Yksi vastaaja ilmoitti, että näyttö on mukautettu, mutta kysymykseen miten tavoitteet mukautettiin, on vastattu ”ei mitenkään”. Alla lisää esimerkkejä:

”Koko ammattiosaamisen näyttö (kasvun tukeminen ja ohjaus) yksilöllistettiin tasolle H3. Arviointikriteereitä helpotettiin ja yksinkertaistettiin.”*

”Näyttötehtävä (laajuus, tavoitetaso) suunniteltiin henkilökohtaisesti opiskelijan oletettuja resursseja vastaavaksi. Arvioinnissa huomioitiin myös henkilökohtainen suoritus- ja tavoitetaso.”

”Opiskelijalle annettiin enemmän aikaa suunnitteluun ja häntä ohjattiin työn suunnittelun ja toteuttamisen. Ohjeet laskettiin yhdessä ohjaavan opettajan kanssa, koska hänellä on vaikeuksia matematiikan opiskimisessa. Opiskelijan työsuorituksessa keskityttiin annosten valmistamiseen, joten tavoitteita alennettiin myös ajoituksen osalta. Salinäytössä hän sai pienemmän alueen kuin muut näytön antajat. Ohjaava opettaja ohjasi opiskelijaa näytön aikana tilausten vastaanottamisessa ja ruoka-annosten pöytään tuomisen ajoittamisessa.”

Kuviossa 13 on kuvattu erityisopiskelijoiden opintokokonaisuuden näytöstä annettujen arvosanojen prosentuaalinen jakautuminen. Arvosanojen jakaumaa tulkitessa tulee huomioida, että kuvioista saa vain yleiskuvan käytetyistä arvosanoista, sillä arvosanat eivät mukautuksesta johtuen ole vertailukelpoisia.

Kuvio 13 Erityisopiskelijoiden aineiston opintokokonaisuuden näytön arvosanojen jakauma

5.3 Erityisopiskelijoiden näyttöpaikat

Logistiikan perustutkinnon erityisopiskelijoiden ammattiosaamisen näytöt on kaikki toteutettu työelämässä, kun muussa aineistossa luku on alle viisi prosenttia. Logistiikan perustaidot näytöistä kolme on osanäyttöjä. Sen sijaan sosiaali- ja terveysalan erityisopiskelijat ovat antaneet näyttöjä oppilaitoksissa (20 %), joita muun aineiston tuloksissa ei ole lainkaan. Tuloksen vertailukelpoisuutta vaikeuttaa kuitenkin se, että erityisopiskelijoiden oppilaitosnäytöistä vajaa puolet on osanäyttöjä. Kone- ja metallialalla näyttöpaikan suhde normaaliopetuksessa oleviin on sama, noin 99 % suoritetaan oppilaitosnäyttöinä. Samoin hotelli- ja ravintola-alan näytöissä suhde työpaikalla ja oppilaitoksissa annettuihin näyttöihin on molemmissa aineistossa 50 %.

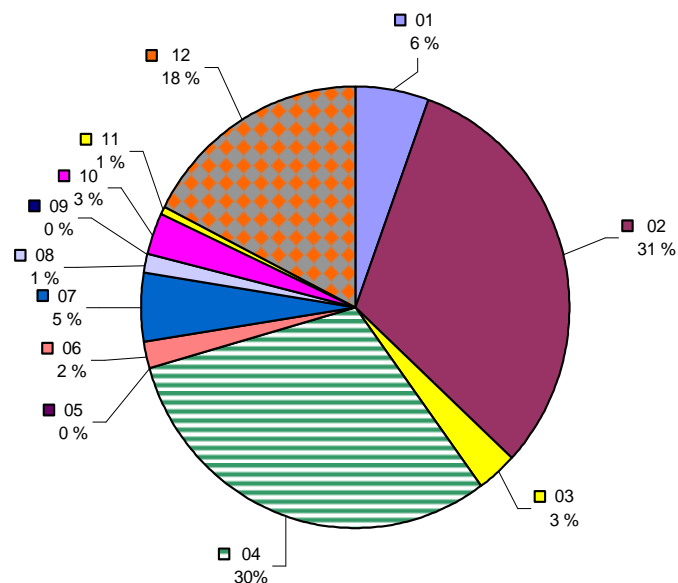
Taulukko 20 Erityisopiskelijoiden näyttöpaikat

Opintokokonaisuus	Näyttöpaikka	N	%
Logistiikan perustaidot	Työpaikalla työssäoppimisjaksolla	10	71,4
	Muulla työpaikalla	4	28,6
	Yhteensä	14	100
Kone- ja metallialan yleisosaaminen	Oppilaitoksessa	75	98,7
	Työpaikalla työssäoppimisjaksolla	1	1,3
	Yhteensä	76	100
Hotellin ja ravintolan peruspalvelut	Oppilaitoksessa	20	51,3
	Työpaikalla työssäoppimisjaksolla	15	38,5
	Muulla työpaikalla	4	10,3
	Yhteensä	39	100
Kasvun tukeminen ja ohjaus	Oppilaitoksessa	9	20
	Työpaikalla työssäoppimisjaksolla	36	80
	Yhteensä	45	100
Hoito ja huolenpito	Työpaikalla työssäoppimisjaksolla	1	100

Ammattiosaamisen näytön arviointikeskusteluun osallistuminen on myös erityisopiskelijoiden aineistossa suhteessa näyttöpaikkaan. Erityisopiskelijoiden näyttöjen arviointikeskusteluista 55 % osallistui opiskelija ja opettaja (96). Työelämäosapuoli oli mukana yli 40 % arviointikeskusteluista. Niistä 5 % (9) osallistuivat opiskelija ja työelämän edustaja kahdestaan ja n. 35 % (62) opiskelija, opettaja(t) ja työelämän edustaja(t). Yhdestä näytöstä on merkitty, ettei arviointikeskustelua ole käyty. Lisäksi 21 arviointikeskustelun kohdalla on annettujen vaihtoehtojen lisäksi mainittu, että arviointikeskusteluun osallistui myös ohjaaja tai työssäoppimisen ohjaaja.

5.4 Erityisopetuksen syy ja tukitoimet näyttöjen toteuttamisessa

Erityisopetuksen syy on annettu 161 vastauksessa. Kielelliset vaikeudet on useimmin mainittu 31 % (50 opiskelijaa) erityisopetuksen syy (02: lukemiseen, kirjoittamiseen ja puhumiseen liittyviä vaikeuksia kuten vaikea luki-ongelma, dysfasia tai dyslexia). Toiseksi suurin erityisopetuksen syy ”lievä kehityksen viivästyminen” (04) esiintyy 30 % aineistosta (49 opiskelijaa). Kolmanneksi suurin erityisopetuksen syy ”muu syy” (12) on mainittu 28 opiskelijalla, mikä on 18 % prosenttia aineistosta. Kahdeksan vastaajaa on selventänyt erityisopetuksen muun syyn perusteen: Yleisin aineistossa mainittu ”muu syy” on opiskeluvaikeudet matematiikassa ja/tai kielissä (5 mainintaa molemmista). Lisäksi mainittiin keskittymisen vaikeus, luetun ymmärtämisen vaikeudet, oppimisen vaikeudet, opiskelun säännöllisyys ja motivaatio.

Kuvio 14 Erityisopetuksen syyt aineistossa

Erityisopetuksen syiden selitteet kuvioon 14 on esitetty taulukossa 21. Taulukosta näkee myös erityisopetuksen syiden määrät aineistossa.

Taulukko 21 Erityisopiskelun Tilastokeskuksen luokitus ja määrä aineistossa

Erityisopetuksen syy (= Tilastokeskuksen luokitus)	N
01 hahmottamisen, tarkkaavaisuuden ja keskittymisen vaikeudet (opiskelijat, joilla on diagnosoituja vaikeuksia kuten AD/HD tai ADD)	9
02 kielelliset vaikeudet (vaikeita lukemiseen, kirjoittamiseen ja puhumiseen liittyviä vaikeuksia kuten vaikea lukiongelma, dysfasia tai dyslexia)	50
03 vuorovaikutuksen ja käyttäytymisen häiriöt (käyttäytymiseen liittyviä ongelmia kuten sosiaalista sopeutumattomuutta)	5
04 lievä kehityksen viivästyminen (laajoja oppimisvaikeuksia, mutta ei kuitenkaan kohdan 5 mukaista vaikeaa kehityksen viivästymää)	49
05 vaikea kehityksen viivästyminen; keskivaikea tai vaikea kehitysvamma (saaneet peruskoulussa opetusta toiminta-alueittain; yleensä tarvitsevat runsaasti henkilökohtaista avustusta päivittäisistä toiminnoissa)	0
06 psyykkiset pitkäaikaissairaudet (mielenterveyden ongelmat, päihdekuntoutujat)	3
07 fyysiset pitkäaikaissairaudet (kuten allergia, astma, diabetes, epilepsia, syöpä)	8
08 autismiin ja Aspergerin oireyhtymään liittyvät oppimisvaikeudet	2
09 liikkumisen ja motoristen toimintojen vaikeus (tuki- ja liikuntaelinvammat, cp-oireyhtymä, lyhytkasvuisuus)	0
10 kuulovamma	5
11 näkövamma	1
12 muu syy: edellyttää erityisopetusta	28

Kysymykseen, mitä tukitoimia on järjestetty erityisopiskelijan näytön toteuttamiseksi, saatiin 107 vastausta. Näistä 20:ssä kerrottiin, ettei mitään tukitoimia ole järjestetty. Näin ollen aineistossa on 86 tukitoimia kuvaavaa vastausta. Näistä 76:ssa on mainittu jollain taval-

la lisäohjaus tukitoimena. Tukitoimien kuvaukset eivät poikkea suuresti sen mukaan, onko ammattiosaamisen näyttö annettu työpaikalla työssäoppimisen jaksolla tai oppilaitoksessa.

Työpaikalla annetuissa ammattiosaamisen näyttöjen tukitoimina on muun muassa mainittu, että osa näytöstä on suoritettu oppilaitoksessa tai täydennetty oppilaitoksen tiloissa ja välineillä. Aikataulun suhteen on tehty paljon joustoja: Työssäoppimista on voitu jatkaa, jotta näyttö on ollut mahdollista suorittaa. Opiskelijoiden työssäoppimisen ohjausta on usein lisätty ja säännönmukaistettu. Ohjausta on annettu myös näytön aikana. Opiskelijoiden tukihenkilöinä, lisätukena ammattiosaamisen näytön suorittamisessa, on mainittu esimerkiksi vammaistyöhön suuntautuva lähihoitajaopiskelija, joka on ollut mukana sekä koko työssäoppimisjaksolla että myös näytössä Tukitoimina on mainittu myös näyttötehtävän henkilökohtainen suunnittelu opiskelijan oletettuja resursseja sekä työssäoppimispaikan mahdollisuuksia vastaavaksi.

Myös oppilaitoksessa annettujen näyttöjen suorittamiseen on saatettu antaa lisää aikaa tai näytön aikataulussa on muuten joustettu. Näytön arviointiin on esimerkiksi voitu sopia useita päivämääriä. Lisäksi on mainintoja siitä, että töitä on saanut harjoitella etukäteen tai tavoitteissa on joustettu yksilöllisesti. Esimerkiksi kone- ja metallialan näytössä mainittiin mahdollisuus käyttää hyväksi valmiita osia, minkä lisäksi on annettu henkilökohtaista neuvontaa työn aikana. Yleisin tuen muoto onkin lisäohjaus. Opettajan apuna näytössä on saattanut olla tukihenkilö, koulunkäynnin avustaja, toisia opiskelijoita ja tulkki.

Oppimistulostiedon tuottamisen yhteydessä toteutettiin näyttöjen suunnittelua, toteuttamista ja arviointia koskevat taustakyselyt opettajille, opiskelijoille ja työelämän edustajille. Kyselyjen avulla saadaan tietoa eri osapuolten kokemana mm. näyttöjen suunnittelusta ja toteuttamisesta, arvioinnin osuvuudesta ja yhdenmukaisuudesta, arviointikäytännöistä, näyttöjen integroinnista opetukseen ja opetussuunnitelmiin sekä näyttöjen hyödyllisyydestä ja merkityksestä oppimiselle. Eri osapuolilta kysyttiin samoja asioita, mutta kysymykset on muokattu osapuolille sopiviksi. Kysely toteutettiin siten, että koulutuksen järjestäjiltä pyydettiin enintään 20 opiskelijan, opettajan ja työelämän edustajan vastaukset kustakin arvioinnissa mukana olevasta perustutkinnosta.

Tiedotus kansallisen oppimistulostiedon aloittamisesta käynnistyi helmikuussa 2007. Koska taustakyselyitä ei haluttu toteuttaa takautuvasti, taustakyselyt pyydettiin 5.3–28.9.2007 välillä suoritetuista ammattiosaamisen näytöistä. Taulukossa 22 näkyy Opetushallitukseen palautettujen lomakkeiden määrä tutkinnoittain ja vastaajaryhmittäin. Opiskelijoiden lomakkeita palautui eniten. Työelämäosapuolen vastausten määrä heijastaa myös näyttöjen toteuttamispaikkojen suhdetta oppimistulostiedon aineistossa: Kone- ja metallialan ja logistiikan perustutkintojen ammattiosaamisen näytöt on suoritettu pääasiassa oppilaitoksissa, ja työelämän vastauksista vain kuusi eli 0,5 % on logistiikan sekä kone- ja metallialan perustutkintojen edustajilta. Sen sijaan sosiaali- ja terveysalan ammattiosaamisen näytöt toteutetaan pääasiassa työpaikoilla ja hotelli- ja ravintola-alan näytöistä noin kolmannes. Työelämän vastauksista lähes 70 % on sosiaali- ja terveysalan ja noin 30 % hotelli- ja ravintola-alan edustajilta.

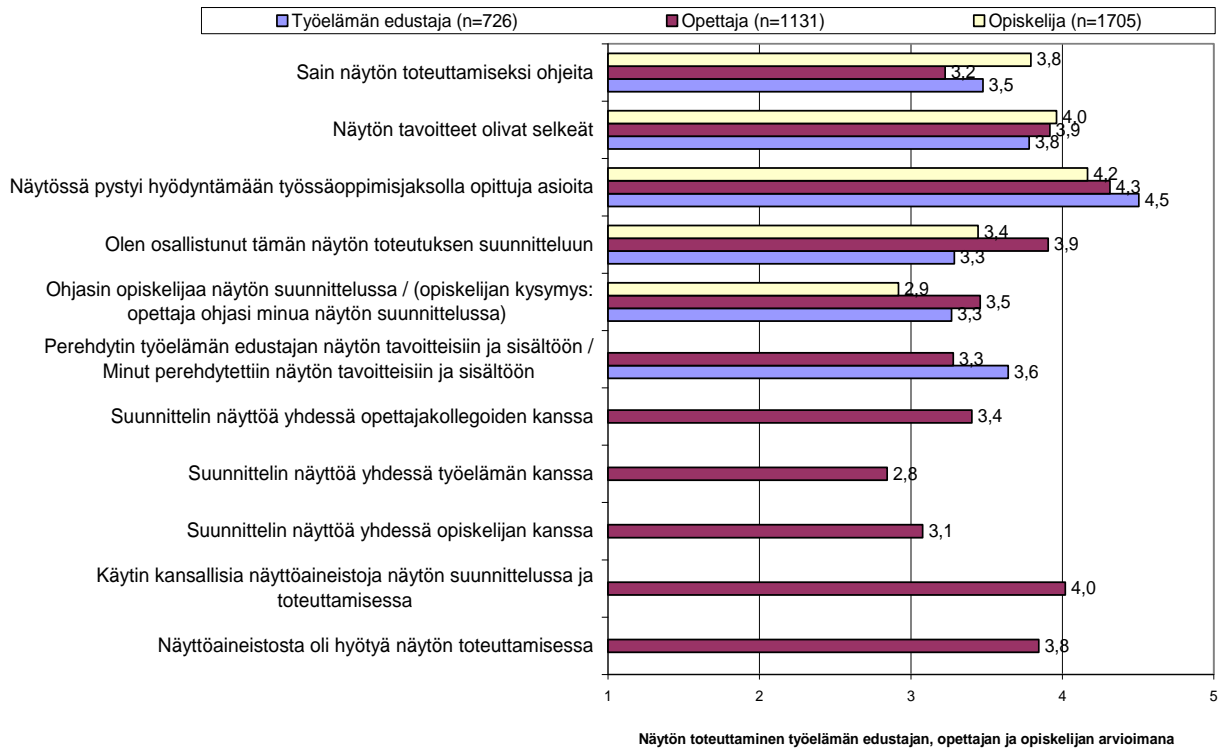
Taulukko 22 Opetushallitukseen palautettujen opettajien, työelämän edustajien ja opiskelijoiden taustakyselyn lomakkeiden määrät perustutkinnoittain

Perustutkinto	Opettaja (n)	Työelämä (n)	Opiskelija (n)
Logistiikka	90	4	168
Kone- ja metalliala	151	2	320
Hotelli- ja ravintola-ala	384	224	606
Sosiaali- ja terveysala	506	496	611
Yhteensä	1 131	726	1 705

Vastaajat ovat arvioineet väittämiä asteikolla 1–5 siten, että 1 = ei lainkaan, 2 = vähän, 3 = kohtalaisesti, 4 = paljon, 5 = erittäin paljon/hyvin. Kansallisissa vastauksissa (kuvioissa 12–14) ovat mukana kaikki neljän perustutkinnon kansallisen arvioinnin tulokset työelämän edustajien, opettajien ja opiskelijoiden arvioimina. Vastausten määrä saattaa vaihdella kysymyksittäin.

6.1 *Ammattiosaamisen näytön toteuttaminen työelämän edustajan, opettajan ja opiskelijan arvioimana*

Näytön toteuttamista koskevien kysymysten avulla haluttiin selvittää eri osapuolten kokemuksia näytön suunnittelun ja toteuttamisen onnistumisesta, näytön ohjeistuksesta ja perehdyttämisestä. Kuviossa 15 on kuvattu kyselyssä esitettyjen väittämien keskiarvot työelämän edustajan, opettajan ja opiskelijan arvioimina kaikissa tutkinnoissa.

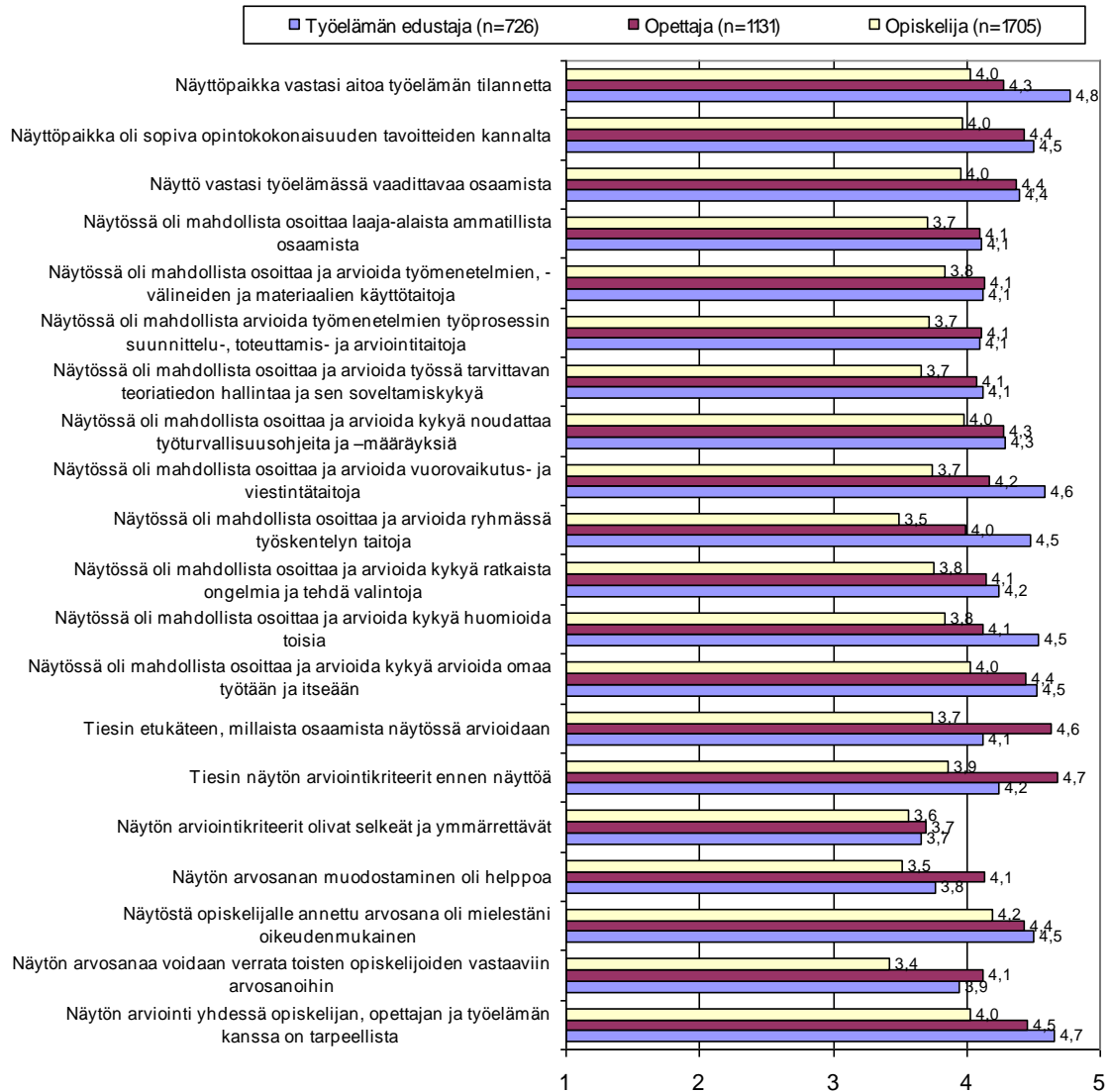
Kuvio 15 Näytön toteuttaminen työelämän edustajan, opettajan ja opiskelijan arvioimana

Eri osapuolet ovat varsin tyytyväisiä mahdollisuuksiin osoittaa näytössä työssäoppimisjaksolla opittuja asioita. Vastauksissa on kuitenkin tutkintokohtaisia eroja, johtuen jo siitä, että näyttöpaikat vaihtelevat perustutkinnoittain: Kone- ja metallialan ja logistiikan perustutkintojen näyttöjä ei ole juurikaan suoritettu työssäoppimisjakson yhteydessä työpaikalla.

Kuviosta 13 näkee, että opiskelijat kokevat saavansa ohjeita näytön toteuttamiseksi, samoin työelämän edustajat, mutta opettajat vähiten. Kone- ja metallialalla opettajat ovat osallistuneet näyttöjen suunnitteluun useammin kuin muissa perustutkintojen näytöissä. Hotelli- ja ravintola-alan opettajista 74,5 %, sosiaali- ja terveystieteiden 53,4 %, logistiikan 97,8 % ja kone- ja metallialan 98 % (josta 80 % vastauksista ”erittäin paljon”). Kone- ja metallialan näytöissä myös opettajien yhteissuunnittelu on ollut selvästi yleisempää kuin muissa tutkinnoissa. Sen sijaan kansallisten näyttöaineistojen käyttö on ollut vähäisintä.

6.2 *Ammattiosaamisen näytön arviointi työelämän edustajan, opettajan ja opiskelijan arvioimana*

Näytön arviointia koskevien kysymysten avulla haluttiin selvittää kriteeriperusteisen arvioinnin toteutumista, millaista osaamista näytöllä oli mahdollista arvioida sekä millaisena arviointi ja arvosanojen muodostaminen koettiin. Kuviossa 14 on kuvattu kyselyssä esitettyjen väittämien keskiarvot työelämän edustajan, opettajan ja opiskelijan arvioimina kaikissa tutkinnoissa.

Kuvio 16 Näytön arviointi työelämän edustajan, opettajan ja opiskelijan arvioimana

Koko aineistossa 93 % opettajista, 66 % opiskelijoista ja 59 % työelämän edustajista arvioi tuntevansa näytön arviointikriteerit hyvin tai erittäin hyvin ennen näyttöä. Opiskelijoiden vastaukset vaihtelevat enemmän perustutkinnoittain: Sosiaali- ja terveystieteiden sekä hotell- ja ravintola-alan opiskelijat tiesivät näytön arviointikriteerit parhaiten, heikoimmin ne tiedettiin kone- ja metallialan sekä logistiikan näytöissä. Kuitenkin sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijat arvioivat kaikista kriittisimmin väittämää ”näytön arviointikriteerit olivat selkeät ja ymmärrettävät”.

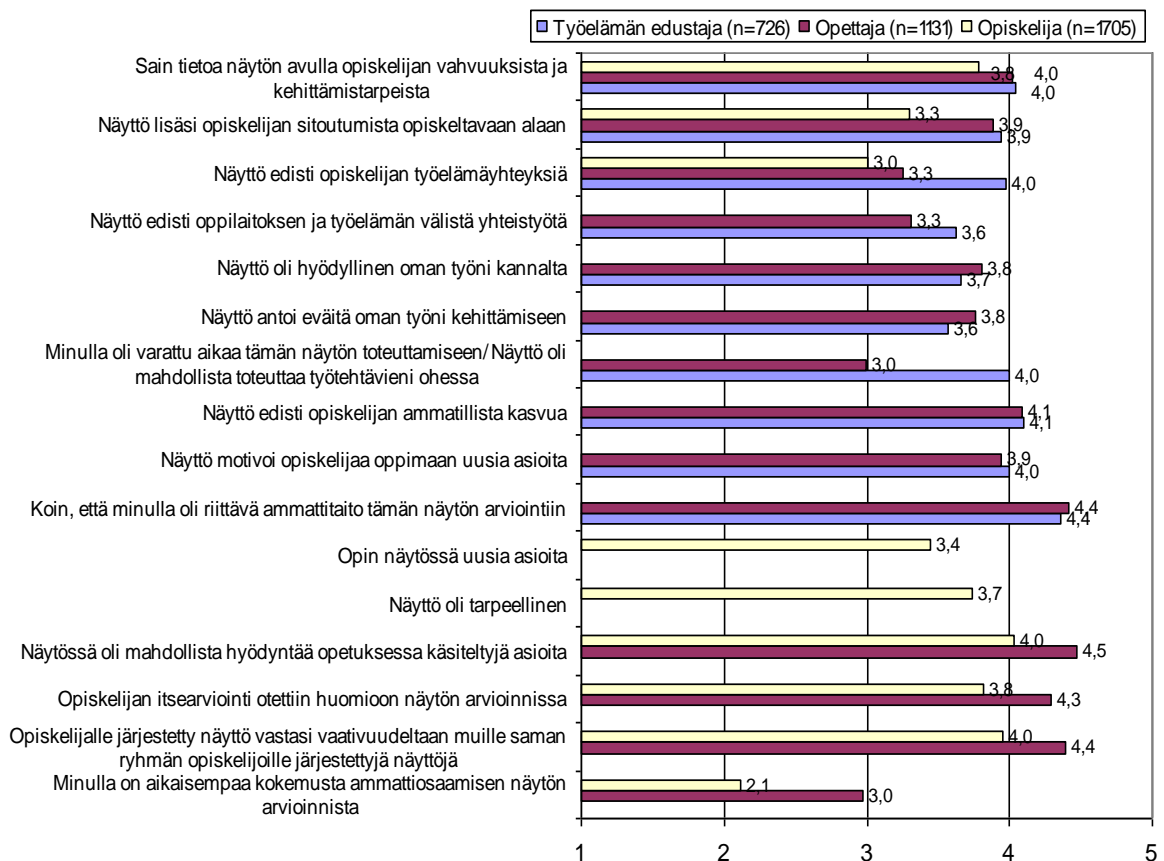
Opettajien ja työelämän vastauksissa ammattiosaamisen näytön työelämävastavuus koettiin kaikissa perustutkinnoissa hyväksi. Näyttö myös mahdollisti laaja-alaisen osaamisen näyttämisen kaikkien vastaajien mukaan. Työelämän edustajat kokivat, että näytöissä on voinut arvioida hyvin osaamista, joka liittyy yhteisiin painotuksiin ja ydinosaamiseen, kuten kykyä osoittaa ryhmässä työskentelyn taitoja, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja ja kykyä arvioida omaa työtään ja itseään. Opiskelijat eivät kokeneet voivansa osoittaa ammattiosaamisen näytössä ryhmässä työskentelyn tai vuorovaikutus taitoja yhtä hyvin kuin opettajat ja työelämän edustaja arvioivat. Erityisesti logistiikan sekä kone- ja metallialan

perustutkintojen opiskelijat kokivat ryhmässä työskentelyn taitojen osoittamisen vaikeaksi. Opiskelijat arvioivat kautta linjan alhaisemmaksi näytön arviointiin liittyvät väittämät.

Työelämän edustajat ja opettajat pitivät yhteisarviointia tärkeämpänä kuin opiskelijat. Kuitenkin sosiaali- ja terveysalan opiskelijat kokivat opettajan ja työelämän edustajan yhteisarvioinnin tärkeämmäksi kuin muiden perustutkintojen opiskelijat. Lisäksi sosiaali- ja terveysalan sekä hotelli- ja ravintola-alan opiskelijat pitivät heille annettavaa arvosanaa oikeudenmukaisempana kuin kone- ja metallialan sekä logistiikan perustutkintojen opiskelijat. Näkemuseroja selittänee osaksi se, että työelämän edustajat ovat sosiaali- ja terveysalan ja hotelli- ja ravintola-alan näytön arvioinnissa useammin mukana kuin kone- ja metalli tai logistiikan näytöissä.

6.3 *Ammattiosaamisen näytön vaikuttavuus työelämän edustajan, opettajan ja opiskelijan arvioimana*

Näytön vaikuttavuutta koskevien kysymysten avulla haluttiin selvittää näyttöperusteisen arvioinnin merkitystä ammattiin oppimisessa sekä näytön vaikutusta oppilaitoksen ja työelämän väliseen yhteistyöhön. Kuviossa 17 on kuvattu kyselyssä esitettyjen väittämien keskiarvot työelämän edustajan, opettajan ja opiskelijan arvioimina kaikissa tutkinnoissa.

Kuvio 17 Näytön vaikuttavuus työelämän edustajan, opettajan ja opiskelijan arvioimana

Vastaukset näytön vaikuttavuudesta opiskelijan työelämäyhteyksiin vaihtelee samassa suhteessa näytön toteuttamispaikan kanssa: Sosiaali- ja terveysalan opettajat uskoivat näytön

edistävän opiskelijan työelämäyhteyksiä enemmän kuin muiden tutkintojen opettajat. Sen sijaan opiskelijoiden vastauksissa ei ole suuria eroja, vaikka sosiaali- ja terveysalan opiskelijat olivatkin positiivisimpia.

Kaikkien perustutkintojen opiskelijat pitivät näytöstä saamiensa arvosanoja kohtalaisen tai hyvin vertailukelpoisina. Arvosanan oikeudenmukaisuus toteutuu melko hyvin, kone- ja metallialan opiskelijoiden arvioidessa sen kuitenkin heikommaksi kuin muiden tutkintojen opiskelijat. Valtaosa hotelli- ja ravintola-alan, logistiikan ja sosiaali- ja terveysalan perustutkintojen opiskelijoista pitivät näyttöä hyvin tai erittäin tarpeellisena, mutta kone- ja metallin perustutkinnon opiskelijoista alle puolet. Opiskelijat mieltävät näytöt oppimistilanteina vaihtelevasti: Sosiaali- ja terveysalan opiskelijoista noin 70 % koki oppineensa näytössä paljon uusia asioita, hotelli- ja ravintola-alan opiskelijoista 47 %, logistiikan 38 % sekä kone- ja metallialan perustutkinnon opiskelijoista 30 %.

6.4 Taustakyselyiden yhteenveto

Eri osapuolilta kysytyjä samoja asioita koskevat kysymykset on yhdistetty eri vastaajaryhmien tuloksia mittaaviksi summamuuttujiksi käyttäen pääkomponenttianalyysin tuloksia³. Tuloksista löytyi neljä pääkomponenttia, joilla kuvataan sosiaalisten taitojen arviointia, ammatillisen osaamisen arviointia, tavoite ja kriteeriperusteisuutta sekä työelämävastaavuutta. Kaikkien neljän perustutkinnon vastaukset on yhdistetty kuvioon 18. Vastauksia tarkastellessa tulee muistaa, että työelämän vastaukset kuvaavat sosiaali- ja terveysalan (noin 70 %) ja hotelli- ja ravintola-alan työelämän edustajien (30 %) näkemyksiä. Kuvioissa 19–22 on esitetty vastaukset perustutkinnoittain.

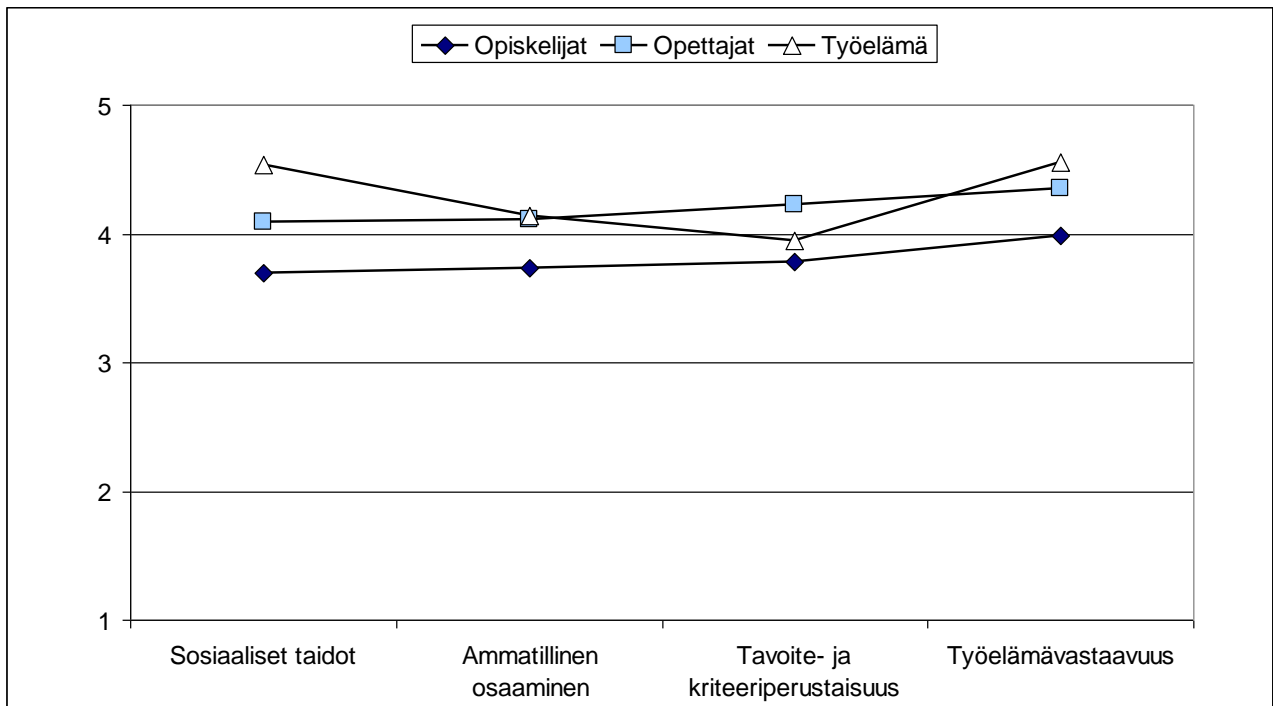
Sosiaalisten taitojen arvioinnin summamuuttujaan on yhdistetty kysymykset vuorovaikutus ja viestintätaitojen, toisten huomioimisen ja ryhmässä työskentelyn osoittamisen mahdollisuuksista. Työelämän edustajien mielestä ammattiosaamisen näytössä pystyy osoittamaan sosiaalisia taitoja erittäin hyvin. Opiskelijat kokevat ne heikommin osoitettaviksi.

Ammatillisen osaamisen arviointia kuvaavaan summamuuttujaan on yhdistetty väittämät, joissa otetaan kantaa mahdollisuuksiin osoittaa laaja-alaista ammatillista osaamista, teoria-tiedon hallintaa ja soveltamistaitoa, ongelmanratkaisutaitoja, työprosessin suunnittelutaitoja sekä mahdollisuutta arvioida työmenetelmien-, välineiden ja materiaalien käyttötaitoja. Työelämän edustajat ja opettajat näkevät mahdollisuudet osoittaa ammatillista osaamista ammattiosaamisen näytöissä varsin hyvin. Sen sijaan opiskelijat arvioivat sen alhaisemmaksi.

Tavoite ja kriteeriperusteisuutta kuvaavasta summamuuttujasta näkee kuinka vastaajat tuntevat näytön tavoitteet ja arviointikriteerit sekä kuinka selkeinä he niitä pitävät. Opettajat kokevat näyttöjen tavoite- ja kriteeriperusteisuuden toteutuvan varsin hyvin verrattuna työelämän ja opiskelijoiden näkemyksiin.

Työelämävastaavuutta kuvaavassa summamuuttujassa on arvioitu näyttötehtävien ja näyttöpaikan työelämävastaavuutta sekä näyttöpaikan vastaavuutta myös opintokokonaisuuden tavoitteiden kannalta. Kaikki osapuolet, erityisesti opettajat ja työelämän edustajat, arvioivat näyttöjen työelämävastaavuuden hyväksi.

³ Summien laskennassa käytetyt muuttujat valittiin kuitenkin ensisijaisesti summien sisällöllinen validiteetti maksimoiden, so. siten, että summiin valitut muuttujat kuuluivat käsitteellisesti yhteen.

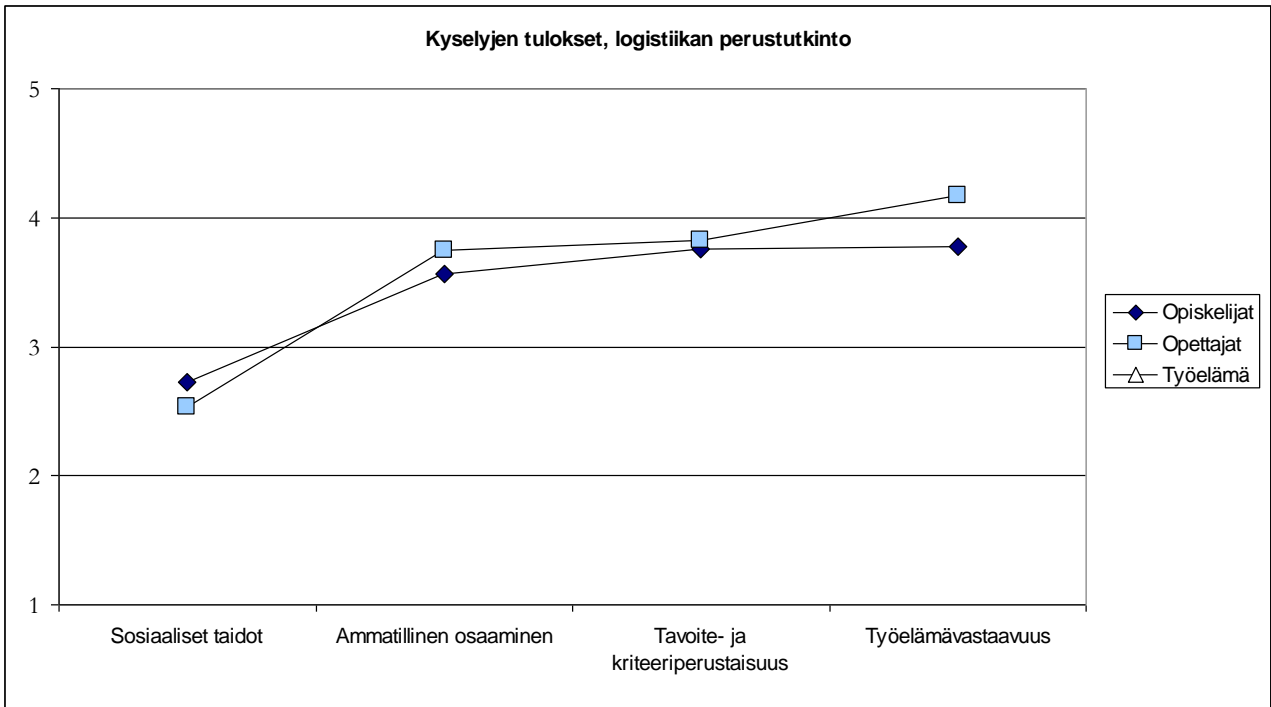

Kuvio 18 Sosiaaliset taidot, ammatillinen osaaminen, tavoite- ja kriteeriperusteisuus ja työelämävastaavuus näytöissä työelämän edustajan, opettajan ja opiskelijan arvioimana kaikissa neljässä perustutkinnoissa

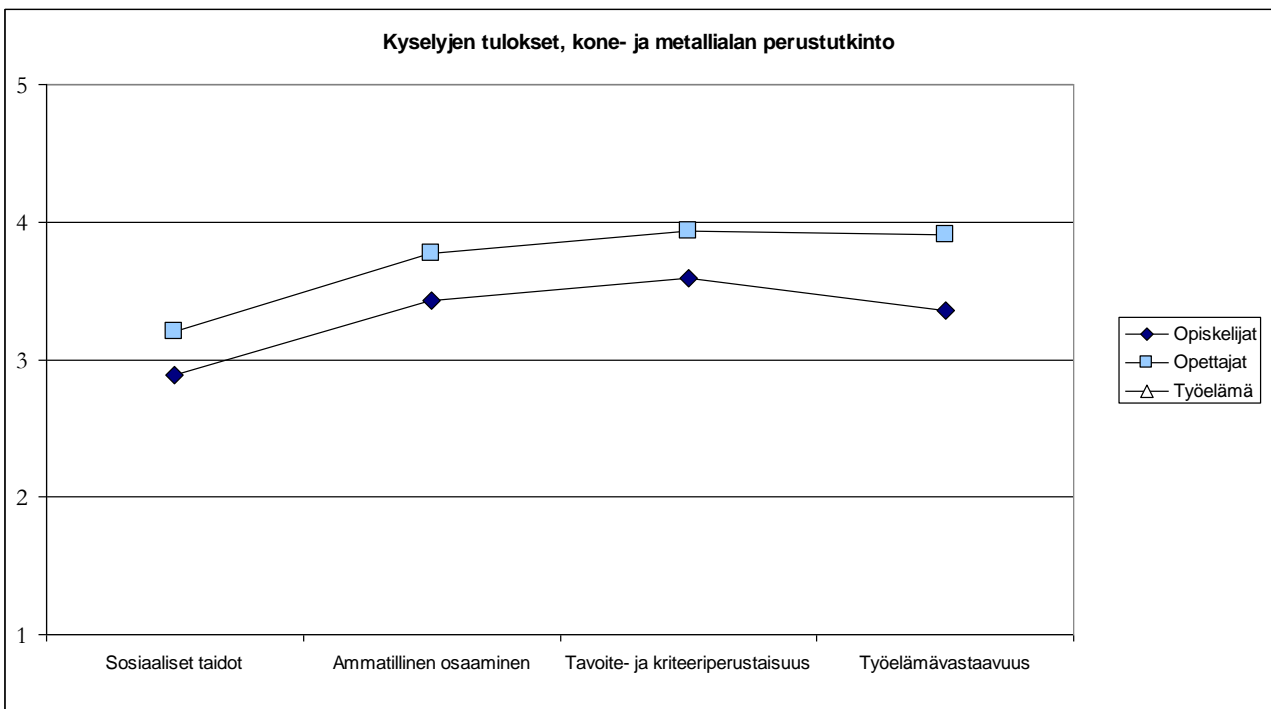
Tarkasteltaessa vastauksia perustutkintokohtaisesti saadaan esille selkeitäkin eroja vastaajaryhmien välillä. Sosiaali- ja terveystieteiden osapuolten vastaukset ovat järjestään positiivisempia verrattuna muihin tutkintoihin, lukuun ottamatta opiskelijoiden ja työelämän näkemyksiä tavoite ja kriteeriperusteisuuden toteutumisesta.

Logistiikan ja kone- ja metallialan perustutkintojen vastauksissa ei ole lainkaan työelämän edustajia, joten vertailua voidaan tehdä vain opettajien ja opiskelijoiden vastausten välillä. Logistiikan opettajat ja opiskelijat kokevat mahdollisuuden osoittaa sosiaalisia taitoja kaikista mukana olevien tutkintojen edustajista alhaisimmaksi. Logistiikan opettajat kokevat sosiaalisten taitojen osoittamisen jopa huonommaksi kuin opiskelijat, muissa tutkinnoissa opettajat ovat aina kokeneet sen opiskelijoita paremmaksi – sosiaali- ja terveystieteiden opettajat erityisen hyväksi.

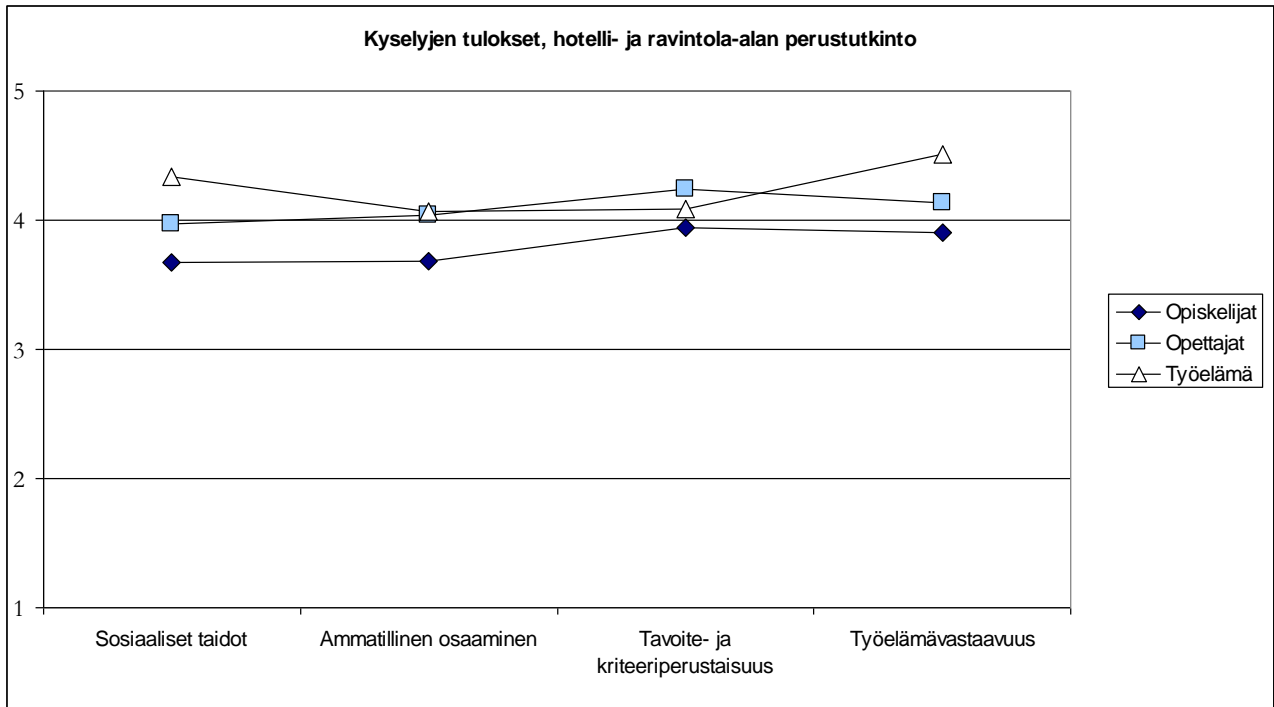
Kaikkien perustutkintojen opiskelijat arvioivat ammatillista osaamisen osoittamisen ammattiosaamisen näytöissä melko hyväksi; sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijat parhaimmaksi. Sosiaali- ja terveystieteiden opettajat sen sijaan arvioivat sen paremmaksi kuin työelämän edustajat. Opettajat arvioivat näyttöjen työelämävastaavuuden kaikissa perustutkinnoissa paremmaksi kuin opiskelijat. Kone- ja metallialan opettajat arvioivat sen heikommaksi ja sosiaali- ja terveystieteiden opettajat parhaimmaksi.

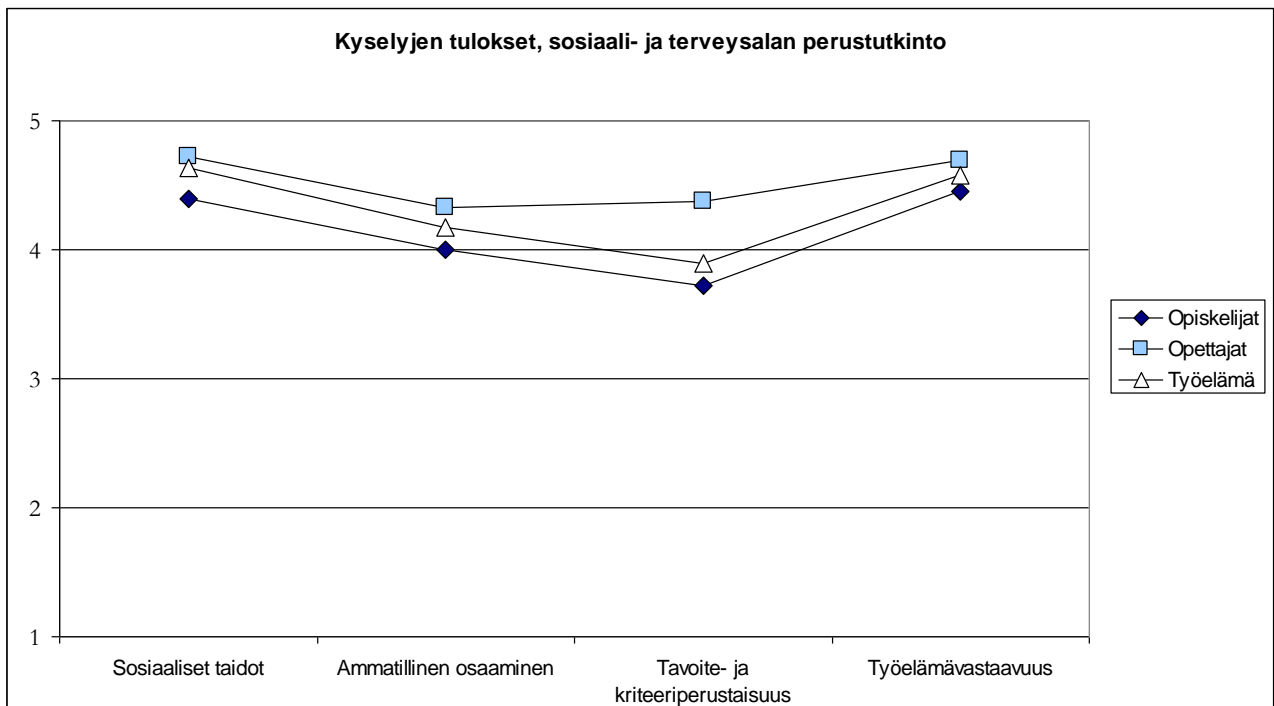
Kuvio 19 Sosiaaliset taidot, ammatillinen osaaminen, tavoite- ja kriteeriperusteisuus ja työelämävastaavuus näytöissä opettajan ja opiskelijan arvioimana logistiikan perustutkinnossa

Kuvio 20 Sosiaaliset taidot, ammatillinen osaaminen, tavoite- ja kriteeriperusteisuus ja työelämävastaavuus näytöissä opettajan ja opiskelijan arvioimana kone- ja metallialan perustutkinnossa

Kuvio 21 Sosiaaliset taidot, ammatillinen osaaminen, tavoite- ja kriteeriperusteisuus ja työelämävastaavuus näytöissä työelämän edustajan, opettajan ja opiskelijan arvioimana hotelli- ja ravintola-alan tutkinnossa

Kuvio 22 Sosiaaliset taidot, ammatillinen osaaminen, tavoite- ja kriteeriperusteisuus ja työelämävastaavuus näytöissä työelämän edustajan, opettajan ja opiskelijan arvioimana sosiaali- ja terveysalan tutkinnossa

KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJILLE TOIMITETUT OPPILAITOSKOHTAISET PALAUTTEET

Kansallisen arvioinnin ensimmäisen vaiheen palautteet oppimistuloksista toimitettiin niille oppilaitoksille, joilta on palautettu perustutkinnosta vähintään viiden opiskelijan oppimistulostiedot 28.9.2007 mennessä suoritetuista ammattiosaamisen näytöistä lokakuun 15. päivään mennessä. Oppimistulostiedoista ja taustakyselyiden vastauksista annettiin palautteet 79 oppilaitokselle ja 62 koulutuksen järjestäjälle, yhteensä 92 vastaanottajalle. Oppilaitoskohtaiset palautteet on annettu Tilastokeskuksen oppilaitoskoodien mukaisille yksiköille. Siten jos koulutuksen järjestäjällä on useampi toimipiste, mutta yksi oppilaitoskoodi, palautteista ei näe koulutuksen järjestäjän toimipistekohtaisia eroja.

7.1 *Oppilaitoskohtaiset oppimistulostiedot*

Palautteen rakenne on suunniteltu tukemaan oppilaitoksen omien tulosten tulkintaa suhteessa kansallisiin vertailutuloksiin. Oppilaitoskohtaisten tietojen lisäksi palaute sisältää luku- ja tulkintaohjeet sekä esittelyn arvioinnin kansallisista tuloksista, joihin oppilaitoskohtaisia tuloksia voi verrata. Kuviot on esitetty opintokokonaisuuksista, joiden ammattiosaamisen näyttöjen oppimistulostietoja on toimitettu Opetushallitukseen enemmän kuin viisi.

Kaikissa oppilaitoskohtaisissa palautteissa on esitetty perustutkinnon oppimistulokset kaikille yhteisistä ammatillisista opinnoista keskiarvoina arviointikohteittain sekä opintokokonaisuuden näytöstä annettujen arvosanojen keskiarvo. Lisäksi kaikkien opintokokonaisuusosien osalta on esitetty opintokokonaisuuden näytöstä annettujen arvosanojen jakauma, josta näkyy yleisin arvosana (moodi). Oppilaitosten palautteissa perustutkintokohtaisten oppimistulostietojen yhteydessä on mainittu ammattiosaamisen näyttöjen suorituspaikka ja annettu kansallinen vertailutieto.

Oppilaitoksen perustutkinnon arviointikohteiden keskiarvoja on verrattu vastaaviin kansallisiin keskiarvoihin tilastollisin menetelmin (esim. tietyssä oppilaitoksessa tietyn perustutkinnon työprosessin hallinnan keskiarvoa verrattiin tuon perustutkinnon työprosessin hallinnan kansalliseen keskiarvoon). Tilastollisesti merkitsevä ero oppilaitoksen ja vertailuaineiston keskiarvon välillä on merkitty asteriskilla (*)⁴. Jos asteriskia ei ole merkitty kuvioon, arviointikohteiden keskiarvojen ero ei ole tilastollisesti merkitsevä ja oppilaitoksen keskiarvo on kansallista keskitasoa.

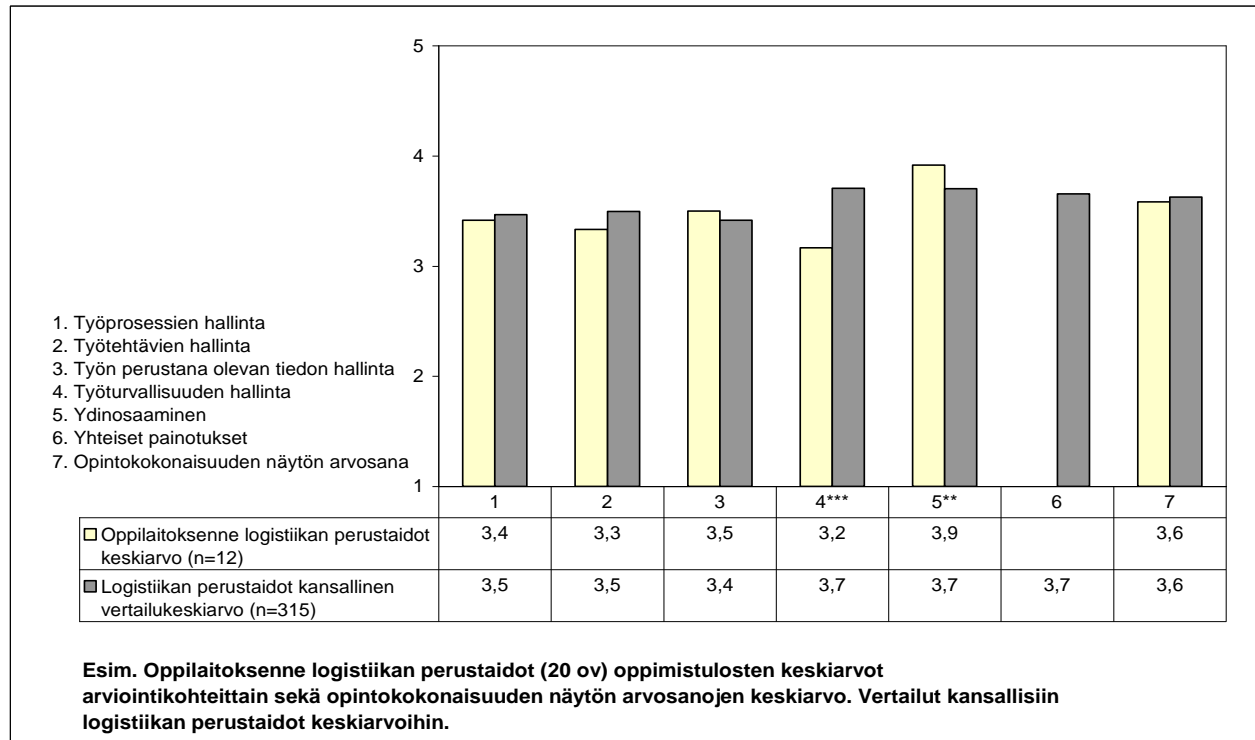
Tilastollisen testauksen⁵ avulla voidaan arvioida kuinka todennäköistä on, että havaittu ero olisi syntynyt sattumalta: Tilastollisesti merkitsevä ero viittaa siihen, että eron taustalla ovat 95 %:n todennäköisyydellä muut kuin satunnaiset tekijät.⁶ Joidenkin arviointikohteiden kohdalla oppilaitoksen poikkeama vertailuaineiston keskiarvosta voi näyttää ilmeiseltä, vaikka ero ei olisikaan tilastollisesti merkitsevä. Tällöin oppilaitoksen keskiarvo on kansallista keskitasoa.

⁴ * = jokseenkin merkitsevä, ** = merkitsevä, *** = erittäin merkitsevä.

⁵ Mann-Whitneyn U-testi

⁶ Tilastolliseen merkitsevyyteen vaikuttaa kolme tekijää: 1) oppilaitoksen ja vertailuaineiston keskiarvojen ero, 2) opiskelijoiden lukumäärä oppilaitoksessa ja vertailuaineistossa ja 3) oppilaitoksen ja vertailuaineiston opiskelijoiden tulosten hajonta.

Ohessa on esimerkki oppilaitokselle annettua palautetiedosta (Kuvio 23). Oppilaitoksen opintokokonaisuuden arvosanoja on verrattu kansallisiin keskiarvoihin. Oppilaitoksen palaute voi arvosanojen vertailun lisäksi herättää muita kysymyksiä näyttöjen toteuttamisessa. Esimerkiksi kuvassa alla on oppilaitoksessa jätetty arvioimatta ”yhteiset painotukset” -arviointikohde. Esimerkit kaikkien mukana olevan neljän perustutkinnon näytöstä löytyy liitteestä 6.

Kuvio 23 Esimerkki oppilaitoksen palautteesta: Opintokokonaisuuden oppimistulokset verrattuna kansallisiin keskiarvoihin

7.2 *Oppilaitoskohtaiset tulokset taustakyselyistä*

Oppimistulostiedon tuottamisen yhteydessä toteutetuista näyttöjen suunnittelua, toteuttamista ja arviointia koskevista opettajan, opiskelijan ja työelämän edustajan taustakyselyistä annettiin oppilaitoskohtaiset palautteet niille oppilaitoksille, joilta palautettiin enemmän kuin viisi kyselylomaketta aikavälillä 5.3–28.9.2007 suoritetuista ammattiosaamisen näytöistä. Koulutuksen järjestäjää kohti otokseksi on pyydetty enintään 20 opiskelijan, opettajan ja työelämän edustajan vastaukset kustakin perustutkinnosta.

Oppilaitoskohtaisissa⁷ kyselyn palautteissa on yhdistetty kaikki oppilaitoksen näyttöjä koskevat eri osapuolten vastaukset keskiarvoina vastaajittain. Jos oppilaitoksesta on mukana useamman perustutkinnon taustakyselyn tuloksia, vastaukset on yhdistetty. Kansalliset keskiarvot on esitetty kunkin oppilaitoskohtaisen tiedon alla kuvioissa.

⁷Kuvioissa oppilaitos tarkoittaa Tilastokeskuksen oppilaitoskoodien mukaisia yksikköjä.

KYSELY OPPILAITOSKOHTAISEN PALAUTTEEN HYÖDYLLISYYDESTÄ

Koulutuksen järjestäjiltä (oppilaitoksen johdolta) pyydettiin palautetta oppilaitoskohtaisesta palauteraportista. Kyselyllä haluttiin kartoittaa, kuinka hyödylliseksi ja käyttökelpoiseksi palautteet on koettu sekä kuinka palautteita on käytetty oppilaitoksen itsearviointi- ja muussa kehittämistyössä. Palautetta pyydettiin raportin sisällöstä, rakenteesta ja käyttökelpoisuudesta sekä tulosten luotettavuudesta. Kyselyä hyödynnetään kehitettäessä edelleen oppimistulostiedon informaatio- ja palautejärjestelmää sekä yleisesti näyttöperusteista arviointijärjestelmää.

Opetushallitus toteutti kyselyn sähköisenä maaliskuussa 2008. Kysely lähetettiin 72 oppilaitoskohtaisen palautteen vastaanottaneelle koulutuksen järjestäjän edustajalle. Kyselyyn vastasi 39. Tässä luvussa on yhteenveto kyselyn tuloksista. Avointen vastausten raportoinnin yhteydessä esitetään vastauksista suoria lainauksia kursivoituna.

Taulukossa 1 on esitetty vastausten lukumäärä tutkinnoittain. Vastaukset koskevat tasaisesti eri tutkintoja.

Taulukko 23 Kyselyyn vastanneiden lukumäärä tutkinnoittain

Tutkinto	N	%
Hotelli- ja ravintola-alan perustutkinto	19	28
Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto	18	26
Kone- ja metallialan perustutkinto	16	24
Logistiikan perustutkinto	15	22

Lähes 80 % vastaajista piti saamia oppilaitoskohtaisia tuloksia odotetun kaltaisina. Reilu kymmenes (12 %) piti tuloksia odotettua parempina ja noin 9 % odotettua heikoimpina.

Taulukko 24 Arvioinnin tulokset odotuksiin nähden

Arvioinnin tulokset oppilaitoksessanne olivat	N	%
Odotetun kaltaiset	27	79
Odotettua paremmat	4	12
Odotettua heikommat	3	9
Yhteensä	34	100

Odotettua parempia vastauksia palautteen vastaanottajat perustelivat mm. seuraavasti:

Arvosanat oli parempia mitä odotettiin, vaikkakin jäivät alle kansallisen keskiarvon (hotelli- ja ravintola-alan pt).

Koska vertailutietoa ei aikaisemmin ole ollut saatavilla, olivat tulokset mielestämme odotettua paremmat (hotelli- ja ravintola-alan pt).

Sos.terv.ala oli odotuksen kaltainen, sen osasi arvioida jo etukäteen ammattiosaamisen näyttöihin osallistuvista opiskelijoista (sosiaali- ja terveysalan pt).

Odotettua huonompia tuloksia arvioitiin puolestaan mm. seuraavasti:

Sosiaali- ja terveysalan tulokset olivat odotetun kaltaiset, mutta maratan tulokset odotettua heikommat. Syyksi arvelemme alan henkilöstön (opettajat ja työelämäedustajat) ehkä liiankin tiukkaa linjaa arvosanojen muodostamisessa ja/tai arviointikriteerien tulkinnassa (sosiaali- ja terveysalan ja hotelli- ja ravintola-aln pt).

8.1 **Palautteen pohjalta suunniteltuja muutoksia ja kehittämisen kohteita**

Palautteiden vastaanottajilta tiedusteltiin, mihin kehittämistoimenpiteisiin palautteen pohjalta on ryhdytty oppilaitoksessa. Vastausten perusteella palautteen pohjalta käynnistetyt kehittämistoimenpiteet liittyvät useimmiten näyttöjen ja niiden arviointiin liittyvän perehdytyksen ja koulutuksen tehostamiseen sekä ohjeistuksen ja arviointitiedon dokumentoinnin terävöittämiseen.

Pyrimme edelleen tehostamaan ennen työssäoppimisen jaksoa perehdytystä ammattiosaamisen näyttöihin ja tuomaan selkeämmin niiden integroitumista opetukseen ja kursseihin.

Työelämän perehdyttämistä lisää kriteeriperustaiseen arviointiin.

Työpaikkaohjaajien ohjeistus. Arviointikohteiden avaaminen sanallisesti.

Lisätään arviointikoulutusta työpaikkaohjaajille.

Opettajille tarkoitettun ohjeistuksen tarkistaminen, opiskelijoiden osallistumisen lisääminen suunnitteluun.

Tehty muutokset näytön arviointilomakkeeseen, jotta tarvittavat tiedot voidaan saada.

8.2 **Suhtautuminen oppilaitoskohtaiseen palautteeseen ja palautteen luotettavuus**

Oppilaitoksissa on suhtauduttu arvioinnin tuloksiin varsin myönteisesti (74 %). Viidenneksessä ei ole suhtauduttu myönteisesti eikä kielteisesti. Kaksi vastaajaa (6 %) kertoi oppilaitoksissa suhtautuneen kielteisesti palautteeseen.

Taulukko 25 Suhtautuminen palautteisiin

Suhtautuminen palautteisiin oppilaitoksissa	N	%
Myönteisesti	25	74
Kielteisesti	2	6
Ei myönteisesti/eikä kielteisesti	7	20
Yhteensä	34	100

Vastanneista noin 67 % piti tuloksia luotettavina tai erittäin luotettavina. Noin kolmannes (31 %) ei ole ottanut suuremmin kantaa tulosten luotettavuuteen. Vain yksi vastaaja piti tuloksia epäluotettavina. Tulosten luotettavuutta vastaajat perustelivat mm. oman oppilaitoksen laadukkaalla ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamisella, eri osapuolten koulutuksella ja perehdytyksellä, otoksen kattavuudella ja omien tulosten sijoittumisella lähelle kansallista keskiarvoa.

8.3

Palauteraportin sisältö

Palautteiden vastaanottajia pyydettiin kirjaamaan vahvuuksia, heikkouksia ja kehittämisehdotuksia palauteraportin sisällöstä, kuten arviointitiedon hyödyllisyydestä, osuvuudesta, luotettavuudesta, mielenkiintoisuudesta, laadukkuudesta ja relevanciudesta. Palauteraportin sisällön vahvuuksia tuotiin esiin 24 vastauksessa. Ongelmakohtia mainittiin 19 ja kehittämisehdotuksia 12 vastauksessa.

Palautteen merkittävimäksi vahvuudeksi mainittiin niiden sisältämä vertailutieto ts. oppilaitoksen tulosten vertailu kansalliseen tulokseen. Oppilaitoksen tulosten esittäminen suhteessa kansalliseen tulokseen tutkinnoittain, opintokokonaisuuksittain ja arviointikohteittain koettiin hyödyllisenä. Palauteraportin sisällön ongelmat liittyivät tulosten luotettavuuteen ja vertailtavuuteen. Ongelmana raportissa pidettiin myös sitä, ettei siinä ole riittävästi analysoitu tulosten taustalla olevia tekijöitä.

Oman oppilaitoksen tulosten vertailu kansallisiin keskiarvoihin erittäin mielenkiintoista ja hyödyllistä. Se luo hyvän pohjan arvioida oman oppilaitoksen arviointikäytäntöjä ja pohtia seikkoja joihin tulisi kiinnittää vielä lisää huomiota. Tuloksia on hyödyllistä tarkastella myös oppilaitoksen eri tutkintojen välillä, löytyykö niissä mahdollisesti eroja ja yhteneväisyyksiä ja millaisissa asioissa niitä löytyy. Tarvittaessa voi tehdä ja kehittää myös yhtenäisiä linjauksia oppilaitostasolla.

Hyvää ja mielenkiintoista, että oman oppilaitoksen tuloksia saattoi verrata valtakunnalliseen alan tuloksiin ja opintokokonaisuuksittain.

Ammattiosaamisen näyttöjen arvioinnit eivät aina vertailukelpoisia, eri opettajat ja työpaikat arvioivat eri tavalla. Kaikkeiin työssäoppimispaikkoihin ei ole koulutettua arvioinnin asiantuntijoita; työpaikkaohjaajia.

Oppilaitoksen ja kansallisen keskiarvon välisten erojen syyt eivät selviä aineiston pohjalta. Tärkeää ja hyödyllistä on tarkastella syitä oman oppilaitoksen sisällä, mutta myös ulkopuolinen arvio asiasta mahdollistaisi tulosten taustalla vaikuttavien tekijöiden monipuolisemman tarkastelun.

8.4

Palautteen käyttökelpoisuus

Palautteen vastaanottajia pyydettiin nimeään vahvuuksia, ongelma-kohtia ja kehittämisehdotuksia palauteraportin käyttökelpoisuudesta eli mm. siitä, miten palautetta voi hyödyntää opetuksen kehittämisessä ja muussa kehittämistyössä. Palautteen käyttökelpoisuutta arvioitiin 20 avovastauksessa. Suurin osa vastauksista oli varsin positiivisia. Vastauksissa tuli selkeästi esille, että palautetta voi hyvin hyödyntää opetuksen ja muun toiminnan kehittämisessä sekä opettajien, opiskelijoiden ja työpaikkaohjaajien perehdytyksessä ja koulutuksessa. Palautteen ongelmakohdat liittyivät useimmiten tulosten luotettavuuteen ja vertailuaineiston pienuuteen. Kehittämisehdotukset liittyivät taustakyselyihin ja niissä toivottiin, että myös taustakyselyjen tulokset esitettäisiin tutkinnoittain.

Hyvä väline motivoida opettajia ops:n kehittämistyöhön ja ammattiosaamisen näyttöjen kehittämiseen, ohjaukseen arviointiin jne.

Palauteraportti antaa hyvän perustan näyttöjen toteuttamiseen ja arviointiin liittyvään kehittämistyöhön. Tietoja voi hyödyntää näyttöihin liittyvässä opiskelijoiden, opettajien ja työpaikkaohjaajien perehdyttämisessä ja kouluttamisessa.

Palauttejärjestelmää voi hyödyntää myös muiden tutkintojen näyttöjen toteutukseen ja arviointiin liittyvien palautteiden keräämisessä.

Tässä vaiheessa ei oikein tiedä mikä tulos on hyvä? Esimerkiksi mistä se kertoo, että T1 arviointia ei ole annettu juuri ollenkaan. Onko metallialan arviointi tiukempaa vai opiskelija-aines heikompa?

Taustakyselyjen tulosten esittäminen myös tutkintokohtaisesti.

8.5 **Palautteen ulkoasu**

Palautteen vastaanottajia pyydettiin nimeään vahvuuksia, ongelmakohtia ja kehittämisehdotuksia myös palauteraportin ulkoasusta, luettavuudesta, selkeydestä, ymmärrettävyydestä ja tulosten raportointitavasta. Palauteraportin ulkonäön ja esitystavan vahvuuksia kommentoitiin 24 vastauksessa. Raportin ulkoasu sai lähes kaikilta vastaajilta varsin positiivista palautetta. Palautetta luonnehdittiin selkeäksi, tiiviiksi ja ymmärrettäväksi.

Tulokset ovat selkeästi ja ytimekkäästi esitetty. Helppo lukea ja hyvin ymmärrettävissä. Selkeät graafiset esitykset. Raportti on lukijaystävällinen ja sopivan mittainen.

Selkeä, ymmärrettävä ja riittävän tiivis, siitä seuraa raportti että se tulee luettua. Graafiset kuviot palvelevat hyvin. Heti näkee tuloksen ja se motivoi lukemaan tekstin.

Selkeä, luettavaa tekstiä. Kuviot ja taulukot yksiselitteisesti tulkittavissa. Palautteen luku- ja tulkintaohjeet hyvät.

8.6 **Palautteen hyödyntäminen**

Vastausten perusteella palautetta on hyödynnetty oppilaitoksissa varsin monipuolisesti. Palautetta on hyödynnetty erityisesti näyttöjen kehittämisessä sekä näyttöihin ja arviointiin liittyvän perehdytyksen kehittämisessä. Palautetta on hyödynnetty varsin paljon myös opiskelija-arvioinnin kehittämisessä, näyttöjen suunnittelussa, opetuksen ja näytön arvioinnin dokumentoinnin kehittämisessä.

Taulukko 26 Palautetiedon hyödyntäminen

	Kyllä	Ei
Näyttöjen kehittämisessä	29	4
Näyttöihin ja arviointiin liittyvän perehdytyksen kehittämisessä	29	5
Opiskelija-arvioinnin kehittämisessä	26	6
Näyttöjen suunnittelussa	24	8
Arvioitaessa opiskelijan osaamista	22	10
Opetuksen kehittämisessä	22	10
Näytön arvioinnin dokumentoinnin kehittämisessä	21	12
Työssä oppimisen kehittämisessä	19	13
Opetussuunnitelman kehittämisessä	18	13
Opinto-ohjauksen kehittämisessä	14	18

Kysymykseen, miten muuten oppilaitoskohtaista palautetta on hyödynnetty, mainittiin mm. seuraavanlaista:

Tuloksista on keskusteltu osaston opettajien tai tiimin kanssa.

Henkilöstöä on informoitu tuloksista ja aineistoa hyödynnetään myös työpaikkaohjaajakoulutuksissa.

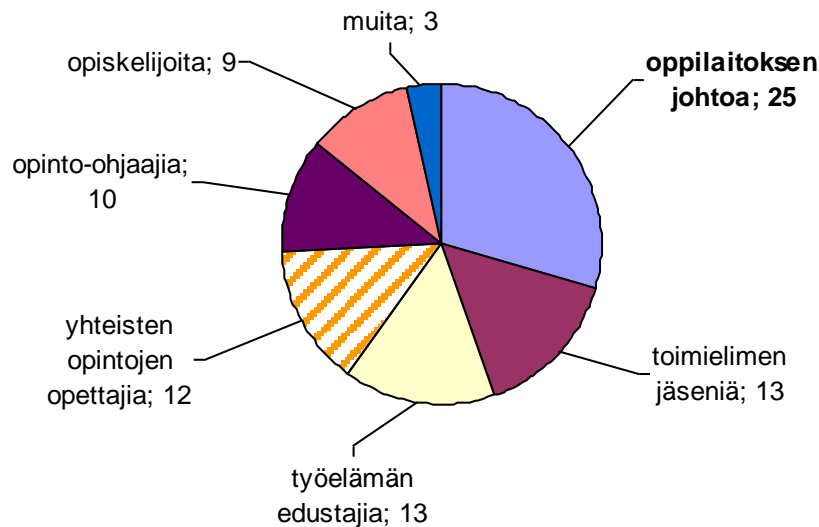
Erityisesti työelämäpalautetta olemme hyödyntäneet eri kohderyhmille tai aluellisilla eri henkilöstöryhmille (ylivoitajat, päivähoidon aluejohto, päiväkotien johtajat yms) ao-näytöistä järjestetyissä levi-tystilaisuuksissa niin koululla kuin työpaikoilla.

Tiedotamme tuloksista opettajakunnalle ja opiskelijoille. Toimielin käsittelee saadut tulokset ja mahdollisesti tekee linjauksia tulosten pohjalta.

Tehty muutokset näytön arviointilomakkeeseen, jotta tarvittavat tiedot voidaan saada.

8.7 **Palautteesta tiedottaminen**

Palautteita on käyty läpi varsin laajasti oppilaitoksissa. Eniten palautetta oli käsitelty oppilaitoksen johdon keskuudessa. Kysymykseen, keitä on ollut mukana, kun oppilaitoksenne tuloksia on esitelty tai pohdittu, tuli vastauksia seuraavasti:

Kuvio 24 Palautteiden vastaamisen osallistuneet

Arvioinnin tuloksista on tiedotettu erityisesti palavereissa (noin 40 %) ja opettajainkokouksissa (noin 30 %). Kahdeksan vastaajaa (noin 13 %) nosti esiin opettajien koulutuspäivät, yksi oppilaitoksen järjestämän seminaarin. Viisi vastaajaa mainitsi ”muu” vaihtoehdossa tiedottamisen henkilökunnalle sähköpostitse. Vastauksissa mainittiin myös mm. oppilaitoksen sähköinen viikkotiedote ja henkilökohtaiset keskustelut.

Taulukko 27 Palautteesta tiedottaminen

	N	%
Palaverissa	25	39,06
Opettajainkokouksessa	19	29,69
Muuten, miten? □	11	17,19
Opettajien koulutuspäivillä	8	12,5
Oppilaitoksen järjestämissä seminaareissa	1	1,56
Opettajien ilmoitustaululla	0	0
Oppilaitoksen ilmoitustaululla	0	0
Paikallislehdessä	0	0

Kysymykseen, millaista tietoa tulisi kerätä, jotta sitä voisi hyödyntää oppilaitoksen itsearviointi- ja muussa kehittämistyössä saatiin seuraavanlaisia vastauksia:

- Tietoa ehdotettiin koottavan myös muusta arvioinnista ja siinä käytetyistä menetelmistä, jotta saataisiin kokonaiskuva opintokokonaisuuden ja koko tutkinnon arvioinnista ja oppimistuloksista.
- Yksi vastaaja ehdotti työpaikkaohjaajien ammattinimikkeen keräämistä, sillä se kertoo arvioijan osaamisesta ja osaamisvaatimuksista.
- Tietoa kaivattiin myös siitä, miten eri oppilaitokset antavat resursseja työssäoppimisen ja näyttöjen toteuttamiseen. (Tulossa OPM:n erillisselvitys).
- Näyttöjen arvosanat. Opiskelijoitten työllistyminen yleensä ja heidän sijoittuminen omalle ammattialalle.
- Eri oppilaitosten käyttämät näyttöjen suorittamisen organisoinnit yrityksissä ja oppilaitoksessa (toteutukset) aloittain kansallisen näyttöaineiston ulkopuoliset näytöt.
- Tällä hetkellä oppilaitoskohtaisissa palautteissa on mainittu näyttöpaikka, mutta palautteisiin tulisi laittaa myös tieto siitä, ketkä ovat osaamista oppilaitoksissa arvioineet.
- Tietoa tulisi jatkossakin kerätä ajoittain taustakyselyn kaltaisista asioista.

KYSELY YHDYSHENKILÖILLE KANSALLISEN OPPIMISTULOSTIEDON TUOTTAMISEN JÄRJESTELMÄSTÄ (AMOP)

Koulutuksen järjestäjän nimeämille kansallinen oppimistulostiedon tuottamisen (AMOP) yhdyshenkilöille⁸ suunnattiin kysely, jonka avulla haluttiin arvioida ja kehittää Opetushallituksen toimintaan. Yhdyshenkilöt arvioivat oppimistulostiedon tuottamisen tiedottamisen, työnjaon sekä arviointitiedon tallentamisen onnistumista omassa organisaatiossaan. Oppimistulostiedon tuottamisen vahvuuksista, ongelmakohtista ja kehittämis ehdotuksista kerättiin tietoa avovastauksilla. Lisäksi yhdyshenkilöiltä kysyttiin Opetushallituksen tukitoimien riittävyttä sekä kartoitettiin koulutustarpeita.

Kysely lähetettiin 114 yhdyshenkilölle sähköpostitse. Vastauksia saatiin 68 (47 %). Tässä luvussa esitellään kyselyn tulokset ja yhdyshenkilöiden esittämät kehittämis ehdotukset oppimistulostiedon tuottamisen eri vaiheista.

9.1

Oppimistulostiedon tuottamisen toteuttaminen oppilaitoksissa

Koulutuksen järjestäjien on pitänyt nimetä oppimistulostiedon tuottamista varten yhdyshenkilö tai yhdyshenkilöitä. Yhdyshenkilö voi vastata koulutuksen järjestäjän yhden tai useamman perustutkinnon tai koko koulutuksen järjestäjän oppimistulostiedon tuottamisesta. Koulutuksen järjestäjän nimeämät yhdyshenkilöt edustavat melko tasaisesti eri tehtäviä organisaatiossa. Vastaajista lähes kolmannes toimii ensisijaisesti opettajan tehtävissä. Erilaisissa johto ja kehittämis tehtävissä toimivat ovat kuitenkin suurin vastaajaryhmä (rehtorit, koulutus päälliköt, laatu vastaavat). Opinto- ja toimistos ihteerit edustavat vastaajista viidennestä. Vastaajista 12 nimesi annetuista vastausvaihtoehdoista poikkeavan muun tehtävän organisaatiossa. Niitä ovat osaston johtaja, koulutussuunnittelija, kehittämis päällikkö, projektipäällikkö, työssäoppimisen ja näyttöjen koordinaattori, suunnittelija sekä tiimivastaava.

Taulukko 28 Yhdyshenkilön ensisijainen tehtävä organisaatiossa

Tehtävä	N	%
Opettaja, lehtori	21	29,4
Opinto- / toimistos ihteeri	13	19,1
Koulutus päällikkö / -johtaja	11	16,2
Rehtori / apulaisrehtori	7	10,3
Laatu vastaava / -päällikkö	5	7,4
Muu	12	17,6
Vastaajia yhteensä	68	100

Kysyttäessä kenen tulisi toimia oppimistulostiedon tuottamisen yhdyshenkilönä organisaatiossa, avovastauksissa eniten mainintoja (20 kpl) saivat kehittämis- ja johtotehtävissä olevat henkilöt. Erityisesti mainintoja saivat koulutus alavastaavat, koulutus päälliköt, apulaisrehtorit ja laatu päälliköt. Seuraavaksi eniten viitattiin opintotoimistojen henkilökuntaan (16 kpl). Vain seitsemässä vastauksessa mainittiin opettaja sopivaksi yhdyshenkilöksi. Opettajien tehtävänä nähdään arviointitiedon tallentaminen, mutta itse oppimistulostie-

⁸ Katso oppimistulostiedon tuottamisen käynnistämisestä ja yhdyshenkilöiden nimeämisestä tarkemmin luku 2.

don tuottamisen koordinoitavastuu halutaan selvästi antaa koko organisaation näyttötoiminnasta vastuussa oleville johto- ja kehittämistehtävissä oleville henkilöille ja itse tiedon koonti opintotoimiston henkilökunnalle.

Avovastausten perusteella voidaan päätellä, että sellaisten koulutuksen järjestäjien yhdyshenkilöt, joilla on kansallisen oppimistulostiedon tuottamisessa mukana useampia perustutkintoja, kannattavat myös koko oppimistulostiedon tuottamisen keskitettyä koordinaointia, ts. yhden vastuuhenkilön nimeämistä.

”Tutkintokohtainen vastuuhenkilö ei isoissa organisaatioissa välttämättä toimi eli kokonaiskoordinaoinnin on oltava jollakin hallinnassa. Myöskin oppimistulostietojen hyödynnettävyys ainakin näin alussa vaatii keskitettyä ohjausta ja aktivointia kunnes saadaan pysyväksi tavaksi toimia.”

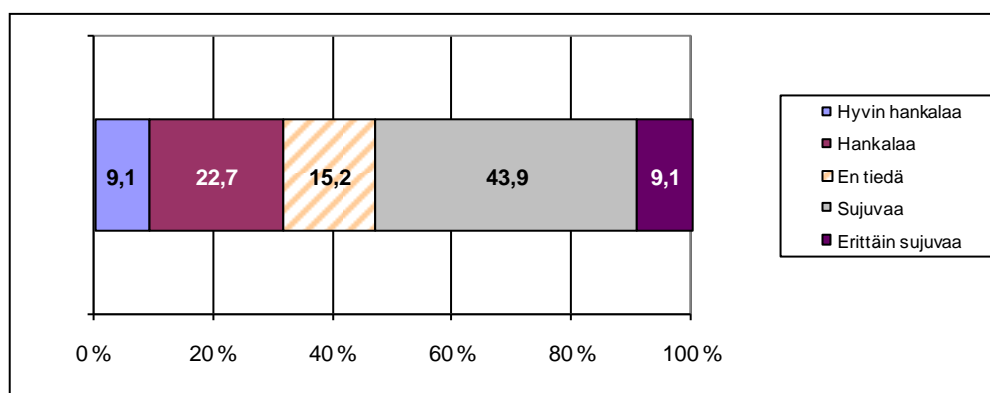
”Jos organisaatiossa on erillinen kehityksestä vastaava henkilö tai osasto, olisi mielestäni luonnollista, että oppimistulostiedon yhdyshenkilö olisi tästä ryhmästä ja hoitaisi keskitetysti informoinnin joka suuntaan.”

Useassa organisaatiossa oppimistulostiedon tuottaminen on organisoitu siten, että kehittämis- tai johtotehtävissä toimiva henkilö ja opiskelijahallintojärjestelmistä vastaava henkilö toimivat työpareina. Avovastauksista saatujen kommenttien perusteella malli on koettu toimivaksi.

9.2

Oppimistulostiedon tuottamisen tiedottaminen, työnjako ja arviointitiedon tallentaminen

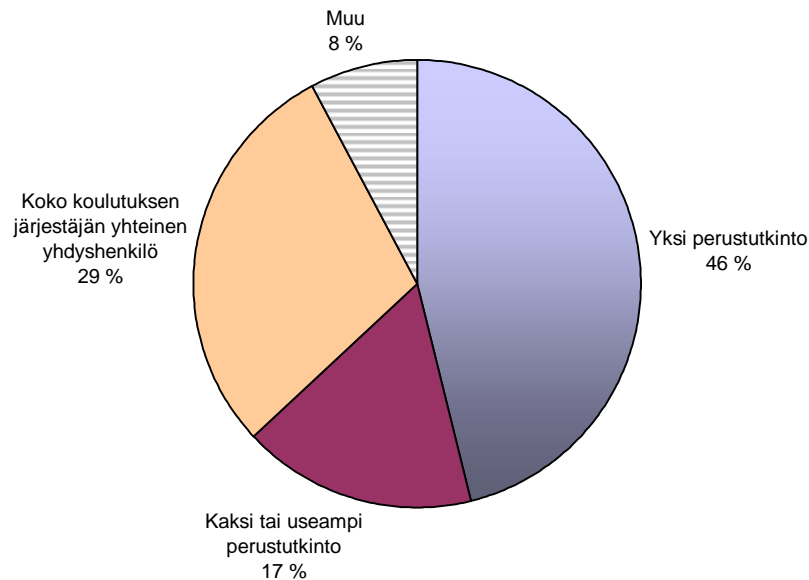
Yhdyshenkilöt arvioivat oppimistulostiedon tuottamisen tiedottamisen, työnjaon sekä arviointitiedon tallentamisen onnistumista omassa organisaatiossaan. Yli puolet vastaajista on kokenut kansallisen oppimistulostiedon tuottamisesta tiedottamisen omassa organisaatiossaan olleen joko sujuvaa tai erittäin sujuvaa. Kuitenkin yli kolmannes on kokenut tiedottamisen hankalaksi tai hyvin hankalaksi. Kehittämis- ja johtotehtävissä toimivat sekä opinto- ja toimistosihteerit kokivat sen keskimäärin hankalammaksi kuin opetustehtävissä toimivat yhdyshenkilöt.

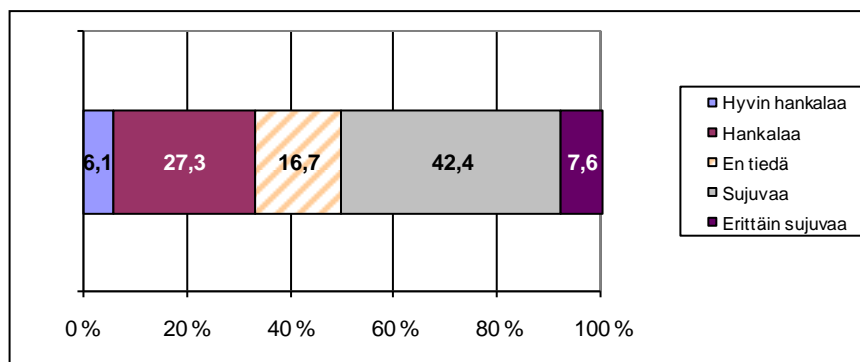
Kuvio 25

Kansallisen oppimistulostiedon tuottamisesta tiedottaminen omassa organisaatiossa

Useamman perustutkinnon tai koko koulutuksen järjestäjän yhdyshenkilönä toimivat kokivat oppimistulostiedosta tiedottamisen hieman hankalammaksi kuin yhden perustutkinnon organisomisesta vastuussa olevat. Vastaajista lähes puolet on vastuussa vain yhden perustutkinnon oppimistulostiedon tuottamisesta. Pääosin opetustehtävissä toimivat yhdyshenkilöt vastaavat useammin yhden perustutkinnon oppimistulostiedon tuottamisesta.

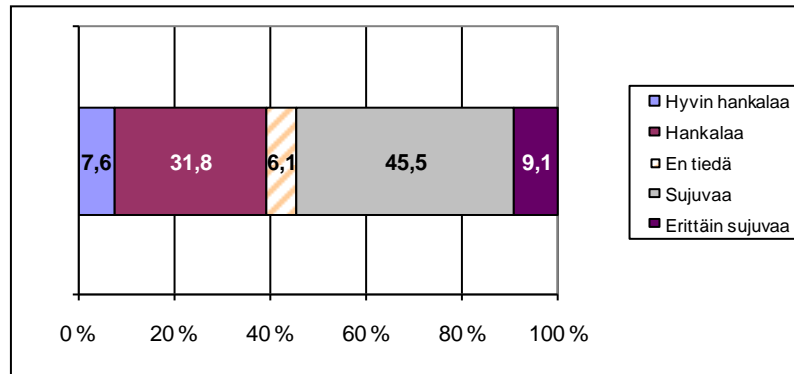
Kuvio 26 Yhdyshenkilön vastuu oppimistulostiedon tuottamisesta omissa organisaatioissa

Kuvio 27 Kansallisen oppimistulostiedon tuottamisen työnjako omissa organisaatioissa

Työnjakoa ei pidetä kovin ongelmallisena. Noin puolet vastaajista arvioi työnjakoa sujuvaksi tai erittäin sujuvaksi. Avovastausten perusteella voidaan kuitenkin päätellä, että ongelmia on suuria organisaatiomuutoksi läpikäyneissä oppilaitoksissa sekä oppilaitoksissa, joissa alakohtaiset kulttuurierot ovat suuria. Yleisesti työnjakoon liittyviä ongelmia nousi etenkin opintotoimistossa työskentelevien vastauksissa, sillä oppimistulostiedosta tiedottaminen ja ohjeistaminen opettajille koettiin haasteelliseksi, mutta myös tallennetun arviointitiedon oikeellisuuden varmentamisen.

Yli puolet vastaajista ei koe arviointitiedon tallentamista ongelmalliseksi omassa organisaatiossaan. Silti noin 40 % vastaajista arvioi, että arviointitiedon tallentaminen on hankalaa tai hyvin hankalaa. Useat koulutuksen järjestäjien yhdyshenkilöt näkevät oppimistulostiedon tuottamisen vielä erillisenä tehtävänä, eivätkä koe sen olevan osa näyttöjärjestelmän laadunvarmennusta. Kuitenkin oppimistulostiedon tuottamiseen vaadittavat tiedot perustuvat arvioinnin tallentamiseen liittyviin säädöksiin sekä näyttötodistukseen vaadittaviin tietoihin.⁹

Kuvio 28 Arviointitiedon tallentaminen ammattiosaamisen näytöistä

Arviointitiedon tallentamiseen liittyviä ongelmia tuli esiin eri tehtävissä toimivien yhdyshenkilöiden vastauksissa:

”Oppilaitoksessamme on järjestetty ammattiosaamisen näyttöjä, ja näytöistä on kerätty vuosien varrella mittamaton määrä erilaisia tilastotietoja. Ongelmakohta on tiedottaminen rekisterinpitäjälle niitä näytöistä, joista osa/ osia siirtyy tehtäväksi myöhemmin ”

”Ongelman ydin on siinä, ettei osata järkevästi miettiä millainen näytön kuvauksen tulisi olla, riittääkö pelkkä ”perushoito” kuvaukseksi jos kuitenkin on tarkoitus saada todistusta informatiivisemmaksi. Lomakkeista puuttuu useimmiten tietoja siitä kuka arvosanasta päätti, oliko kyseessä osanäyttö, näytön kuvaus, jopa lopullinen arvosanakin saattaa puuttua. Lisäksi on epäselvyyttä siitä, tuleeko myös osanäytöissä olla kaikki 6 kohtaa arvioituina.”

”Arviointitieto voidaan syöttää sähköiseen tietokantaan arviointikohteittain. Osanäytöistä muodostuvan opintokokonaisuuden arvioinnin muodostamisen ”unohtuminen” vaarana. Eri opettaja syöttää osanäyttäjien arviointitiedot. Kenen vastuulla on opintokokonaisuuden arvioinnin yhteenve-to ja arviointitietojen syöttäminen?”

Yli 60 % vastaajista piti yhdyshenkilöiden yhteisen koulutuspäivää tarpeellisena, noin viidesosa ei ottanut kantaa ja viidesosa ei nähnyt tarvetta koulutuspäivän järjestämiseksi.

⁹ Arvioinnin perustana oleva tieto tulee olla dokumentoitu, arvosanat on annettava arviointikohteittain ja opintokokonaisuuden näytön arviointikeskusteluun osallistuneiden sekä arvosanasta päättäneiden henkilöiden tiedot tulee olla tiedossa. Oppimistulostiedon tuottamista varten pyydetään myös näytön suorituspaikan nimi sekä opintokokonaisuuden näytön kuvaus, jonka tulee vastata näyttötodistuksen kuvausta.

Taulukko 29 Oppimistulostiedon tuottamiseen liittyvä yhdysheikilöiden koulutus

Koulutuksen tulisi sisältää	N
Oppimistulostiedon oppilaitoskohtaisten palautteiden käsittely	30
Ammattiosaamisen näyttöjen arviointitiedon tallentaminen opiskelijahallintojärjestelmiin	29
Ammattiosaamisen näyttöjen arviointitiedon tallentaminen	26
Muu tiedonkeruu ammattiosaamisen näytöistä (Tilastokeskus, OPH)	26
Erityisopiskelijoiden ammattiosaamisen näyttöjen arviointitiedon tallentaminen	18
Muu, mitä	9
Yhteensä ehdotuksia	138
Koulutuspäivä ei ole tarpeen	12
En tiedä	13
Yhteensä kaikki vastaukset	163

Muuksi koulutukseksi annettujen vastausvaihtoehtojen lisäksi mainittiin erityisopiskelijoita koskevien palautteiden käsittely, työnantajille asiasta laaditun informaatioaineiston jakaminen oppilaitoksille, laadun varmentaminen ja vertailtavuus tallennettujen dokumenttien perusteella, toimielimelle raportointi sekä valtakunnallisten tulosten esittely.

9.3 Oppimistulostiedon tuottaminen tietojärjestelmistä

Avovastausten sisältöluokituksen perusteella ongelmat ja kehittämisehdotukset liittyvät pääasiassa oppimis-/ arviointitiedon tuottamiseen aiheuttamaan lisätyöhön sekä opiskelijahallintojärjestelmien yhteensovittamiseen kansallisen oppimistulostiedon tuottamiseen vaadittujen tietojen kanssa. Lisäksi ongelmat liittyvät oppimistulostiedon tuottamisen työnjakoon, mutta myös koulutuksen järjestäjän tasolla ammattiosaamisen näyttöjen arviointitiedon tallentamiseen.

Usein mainittu ongelma on arviointitiedon moninkertainen kirjaaminen. Näin kokee erityisesti www-lomaketta käyttävät vastaajat¹⁰, sillä Opetushallituksen www-pohjaisesta oppimistulostiedonkeruun lomakkeesta ei jää oppilaitokseen omaa versiota. Oppilaitoksissa täytetään joka tapauksessa myös oppilaitoskohtaisen arvioinnin yhteenvetolomake, joka viedään oppilaitoksen opiskelijahallintojärjestelmiin. Www-lomakkeen käyttäjät kokevat myös oppimistulostiedon koordinoimisen hankalaksi: Näyttöjä järjestetään eri aikoina, joten yhdysheikilön on vaikea pitää kirjaa jo toimitetuista oppimistuloksista.

Erityisesti niillä koulutuksen järjestäjillä, jotka eivät ole päivittäneet opiskelijahallintojärjestelmiensä yhteensopiviksi kansallisen oppimistulostiedon tuottamisen kanssa, on ongelmia moninkertaisen tallentamisen kanssa. Sen sijaan koulutuksen järjestäjät, jotka ovat päivityksen tehneet, ovat yleensä tyytyväisiä:

”Tavoitteena on, että opettajat jatkossa päivittävät opiskelijan tiedot Winhalle, josta opintosihteerin siirtää tiedot suoraan OPH:lle. Organisaatio on yhdistymässä ja keskitettyä tapaa toimia pitää vielä kehittää.”

¹⁰ Oppimistulostietojen toimittaminen Opetushallitukseen on mahdollista käyttämällä Excel-pohjaa tai www-lomaketta.

Samoin tyytyväisiä ovat koulutuksen järjestäjät, jotka ovat yhdistäneet kaiken tiedonkeruun toteutettavaksi oman tietokantapohjaisen työssäoppimisen web-sovelluksen kautta. Tällöin tietokantaan on lisätty koko ammattiosaamisen näytön prosessissa vaadittavat lomakkeet ja kanta on määritelty siten, että järjestelmästä voi ajaa tulosteet niin kansallista oppimistulostiedon tuottamista, mutta myös muita tiedonkeruita varten.

Myös niillä koulutuksen järjestäjillä, jotka ovat tehneet päivitykset opiskelijahallintojärjestelmiinsä, on ongelmia arviointitiedon ajantasaisessa päivittämisessä tietojärjestelmiinsä sekä oppimistulostiedon tuottamisen aikatauluihin sovittamisessa¹¹. Lisäksi muistutettiin, että tietojen koostaminen opiskelijahallinto-ohjelmista vaatii myös koulutusta.

”Oppilaitoksessa on kehitetty hyvä lomakkeisto. Ongelmana on ollut, että tietoja ei syötetä opiskelijarekisteriin tarpeeksi ajoissa tai niitä ei ”osata” sinne syöttää oikein. - koulutusvastaavien kautta tieto ehkä menisi opettajatasolle ja asia hoidettaisiin ajallaan. Tilaston kokoaminen onnistuu opiskelijarekisteristä sitten melko helposti.”

”Oppimistulostietojen ja muiden tietojen vieni ja tietojen sujuva saanti oppilashallinto-ohjelmasta tiedonkeruusiin edellyttää tietotalojen ohjelmakehittäjien informoimista tulevista tiedonkeruutarpeista. ilastojen tuottaminen oppilashallinto-ohjelmasta erillisillä Tilasto-ohjelmilla edellyttää koulutusta. ProStat ym.”

Yhdyshenkilöiden vastauksissa tuli esiin selvä viesti, että Opetushallituksen on jatkettava tiivistä yhteistyötä opiskelijahallintojärjestelmien tuottajien kanssa¹². Kuitenkaan kansallisen oppimistulostiedon tuottamisen työnjakoon liittyvät ongelmat oppilaitoksissa eivät ratkea pelkästään opiskelijahallintojärjestelmien päivittämisellä, sillä kaikki ongelmat eivät liity suoranaisesti oppimistulostiedon tuottamiseen. Vaikka suuri osa vastaajista uskoi tiedon tuottamisen sujuvan suuremmista ongelmista organisaatioissaan, useissa oppilaitoksissa on vielä epäselvyyttä siitä, kenen vastuulla on arviointitiedon tallentaminen, aikataulutus ja tiedon oikeellisuus.

¹¹ Aikataulujen sovittaminen ei ole kuitenkaan kansallisen oppimistulostiedon tuottamisen näkökulmasta ongelma. Koulutuksen järjestäjä voi tallentaa arviointitiedon omien aikataulujensa mukaisesti, sillä kansallisen oppimistulostiedon tuottamisen ohjeistuksessa mainitaan, että opiskelijahallintojärjestelmien hakuehtoina tulisi käyttää opiskelijan aloittamisvuotta tutkinnossa sekä opintokokonaisuuden näytön arvosanasta päättämisen ajankohtaa. Tällöin poimintaan otetaan opintokokonaisuuden näytöt, joiden opintokokonaisuuden arvosana on annettu esimerkiksi ajalla 1.1.–30.6. Näyttöjen ei tarvitse olla suoritettu ko. poiminta-ajanjaksolla.

¹² Oppimistulostiedon tuottaminen ammattiosaamisen näytöistä käynnistettiin keväällä 2007. Kuitenkin vasta keväällä 2008 päivitettyissä opiskelijahallintojärjestelmien päivityksiin on voitu varmistaa, että koulutuksen järjestäjät saavat halutessaan kansallisen oppimistulostiedon mukaiset päivitykset ja ohjeistuksen tietojen tuottamiseen.

Syksyn 2006 ja kevään 2007 aikana toimitettiin oppimistulostietoja Opetushallitukseen yhteensä 5 225 ammattiosaamisen näytöstä 4 736 opiskelijalta. Sosiaali- ja terveysalan tuloksissa on tiedot 2 986 opiskelijan 2 497 ammattiosaamisen näytöstä 3 eri opintokokonaisuudesta (kasvun tukeminen ja ohjaus, hoito ja huolenpito sekä kuntoutumisen tukeminen). Logistiikan perustutkinnon tuloksissa on tiedot 301 ammattiosaamisen näytöstä (logistiikan perustaidot), kone- ja metallialan perustutkinnosta 665 ammattiosaamisen näytöstä (kone- ja metallialan yleisosaaminen) ja hotelli- ja ravintola-alan perustutkinnosta tiedot 1 273 näytöstä (hotellin ja ravintolan peruspalvelut).

Erityisopiskelijoiden ammattiosaamisen näyttöjen oppimistulostietoja toimitettiin 175 opiskelijan ammattiosaamisen näytöstä, 20 oppilaitoksesta. Mukana on kolme erityisoppilaitosta, joista tuli yhteensä 37 ammattiosaamisen näytön tiedot. Ammatillisessa oppilaitoksessa erityisopiskelijoiden ryhmässä opiskelevien oppimistulostietoja tuli viidestä (5) oppilaitoksesta 35 näytöstä ja tavallisessa ryhmässä opiskelevien osalta 16 oppilaitoksesta 103 näytön tiedot.

Kaikissa neljässä perustutkinnossa on toteutettu näyttöjen suunnittelua, toteuttamista ja arviointia koskeva opettajien, opiskelijan ja työelämän edustajien taustakyselyt. Yhteensä 1 131 opettajan, 1 705 opiskelijan ja 726 työelämän edustajan vastaukset on yhdistetty kuvaamaan sen hetkistä kansallista tilaa mukana olleiden tutkintojen osalta mm. näyttöjen suunnittelusta ja toteuttamisesta sekä arviointikäytännöistä.

Kansallisen näyttöperusteisen arviointijärjestelmän tavoitteena on tuottaa tietoa oppimistuloksista sekä koulutuksen vaikuttavuudesta ja näyttöjärjestelmän toimivuudesta. Kansallisen oppimistulostiedon tuottamisen ensimmäisessä vaiheessa on voitu tehdä tutkinto-kohtaisia ja tutkintojen välisiä vertailuja. Oppimistulostieto on koottu opintokokonaisuuksittain ja arviointikohteittain. Lisäksi aineistossa on tehty vertailuja oppilaitostasolla. Oppilaitoskohtaiset tulokset osoittavat melko suuria eroja oppimistulosten ja näyttöjen toteuttamis- ja arviointitapojen välillä samassa tutkinnossa.

Annettujen arvosanojen oppilaitoskohtaiset erot eri tutkinnoissa on kuvattavissa tilastollisin keinoin. Hotelli- ja ravintola-alan oppimistuloksia toimittaneista oppilaitoksista 16 (36 %) ja sosiaali- ja terveysalan seitsemän (18 %) oppilaitoksen opintokokonaisuuden näytön arvosanan keskiarvo poikkeaa tilastollisesti kansallisesta keskiarvosta. Vastaavasti kone- ja metallialan tuloksia toimittaneista oppilaitoksesta kuudella (24 %) ja logistiikan perustutkinnon tuloksia toimittaneista oppilaitoksista neljällä (25 %) on opintokokonaisuuden näytön arvosanan keskiarvossa tilastollisesti merkitsevä ero kansalliseen keskiarvoon verrattuna.

Kansallisen oppimistulostiedon tuottaminen on osoittanut, että järjestelmä tukee ammattiosaamisen näyttöjen laatuvaatimusten toteutumisen seurantaakin paikallistasolla kuin kansallisesti tutkintotasolla. Laatuvaatimuksista työelämäyhteistyö näyttöjen suunnittelussa sekä toteuttamisessa ja arvioinnissa vaihtelee tutkinnoittain. Työelämäosapuoli on mukana ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamisessa erityisesti sosiaali- ja terveysalan näytöissä, joista 99,5 % (n = 2 970) suoritettiin työssäoppimisen yhteydessä työpaikalla. Työelämänäytöt ovat toteutuneet kohtalaisesti hotellin ja ravintolan peruspalveluiden näytöissä (32,5 %, n = 415) verrattuna kone- ja metallialan sekä logistiikan perustutkintojen ensimmäisten opintokokonaisuuksien näyttöihin, joista lähestulkoon kaikki on toteutettu oppilaitoksessa.

Työelämäyhteistyö ei rajoitu näyttöjen toteuttamispaikkaan. Oppimistulostiedon tuottamisen yhteydessä on kysytty opintokokonaisuuden näytön arviointiin osallistuneita sekä arvosanasta päättäneitä osapuolia. Logistiikan perustutkinnon näytöissä työelämäosapuoli on ollut mukana viidenneksessä oppilaitosnäytöissä ja kone- ja metallialan näytöistä melkein joka kymmenennessä oppilaitosnäytössä. Kone- ja metallialan näytöissä työelämäosapuolen osallistuminen näytöihin on vähäisintä.

Erityisopiskelijoiden näyttöpaikkojen tarkastelu osoittaa, että myös erityisopiskelijoiden ammattiosaamisen näyttöjä toteutetaan työelämässä. Logistiikan perustaitojen erityisopiskelijoiden näytöistä kaikki on suoritettu työelämässä ($n = 14$), kun muussa aineistossa luku on alle viisi prosenttia. Kone- ja metallialalla erityisopiskelijoiden näyttöpaikka normaaliopetuksessa oleviin verrattuna on sama, noin 99 % suoritetaan oppilaitosnäytöinä. Samoin hotelli- ja ravintola-alan näytöissä suhde työpaikalla ja oppilaitoksissa annettuihin näytöihin on molemmissa aineistossa 50 %. Sen sijaan sosiaali- ja terveysalan erityisopiskelijoiden opiskelijoiden näytöistä yli 20 % on suoritettu oppilaitosnäytöinä, kun muun aineiston tuloksissa niitä ei ole lainkaan. Tuloksen vertailukelpoisuutta vaikeuttaa hieman se, että vajaa puolet erityisopiskelijoiden sosiaali- ja terveysalan oppilaitosnäytöistä on osanäyttöjä.

Erityisopiskelijoiden ammattiosaamisen näyttöjen arviointitietoja ei ole mielekästä vertailla keskenään johtuen mahdollisuudesta arvioida mukautetuin tavoittein, jolloin tavoitteille on laadittu yksilölliset arviointikriteerit. Erityisopetuksena järjestettävässä koulutuksessa ammattiosaamisen näytöt voidaan arvioida myös sanallisesti. Tieto käytetystä arviointitavasta on annettu 163 näytöstä. Aineistossa 70 % arvioinneista on annettu numeerisena, 28 % näytöistä on arvioitu numeerisena ja sanallisena ja ainoastaan sanallisia arviointeja on annettu kolmen ammattiosaamisen näytön kohdalla.

Koko aineistossa opintokokonaisuuden näytön yleisin arvosana on neljä (4). Ainoastaan kone- ja metallialan yleisosaamisen -opintokokonaisuudessa yleisin arvosana on kolme (3) ja arvioinnissa on käytetty monipuolisimmin arvosanoja kuin muissa mukana olevissa tutkinnoissa. Lisäksi vain kone- ja metallialan yleisosaaminen arvosanoissa ei löydy tilastollisesti merkitseviä eroja sukupuolen mukaan. Muissa tutkinnoissa naiset ovat saaneet hieman parempia arvosanoja.

Arvosanojen vaihtelua näyttöpaikan mukaan ei ole ollut vielä mielekästä analysoida tutkintokohtaisesti: Eri arviointikokeiluiden oppimistulostiedon aineistoista on ollut nähtävissä, että opintokokonaisuuden näyttöjen arvosanat ovat hieman korkeampia, jos työelämän edustaja on päättänyt arvosanasta tai ollut edes mukana arvosanaa päättämässä. Tätä ei voi vielä voitu testata kansallisen oppimistulostiedon tuottamisen ensimmäisestä aineistosta, sillä se ei ole tarpeeksi kattava. Aineistosta täytyy voida sulkea pois esimerkiksi näytön ajankohtaan ja alakohtaisiin eroihin liittyvät muuttujat. Tässä aineistossa vain hotelli- ja ravintola-alan ammattiosaamisen näytöissä työelämän edustajien ja opettajien osallistuminen arviointikeskusteluihin sekä arvosanasta päättämiseen on ollut tarpeeksi jakautunutta, jotta eroja arvosanoissa voidaan tarkastella. Niitä ei kuitenkaan ilmennyt, mikä voi liittyä myös hotelli- ja yleiseen alan yleiseen käytäntöön suorittaa näytöt oppilaitosravintoloissa, jotka on aineistossa useassa tapauksessa merkitty työelämänäytöiksi.

Ammattiosaamisen näyttöjen suunnittelua, toteuttamista ja arviointia koskevien taustakyselyiden vastauksista voidaan päätellä, että kaikkien perustutkintojen opiskelijat pitävät näytöstä saamiensa arvosanoja kohtalaisen tai hyvin vertailukelpoisina, kone- ja metallialan opiskelijoiden arvioidessa sen heikommaksi. Sosiaali- ja terveysalan sekä hotelli- ja ravintola-alan opiskelijat pitivät heille annettavaa arvosanaa oikeudenmukaisempana kuin

kone- ja metallialan sekä logistiikan perustutkintojen opiskelijat. Lisäksi sosiaali- ja terveysalan opiskelijat kokivat opettajan ja työelämän edustajan yhteisarvioinnin erittäin tärkeäksi.

Opiskelijat mieltävät näytöt oppimistilanteina vaihtelevasti: Sosiaali- ja terveysalan opiskelijoista noin 70 % koki oppineensa näytössä paljon uusia asioita, hotelli- ja ravintola-alan opiskelijoista 47 %, logistiikan 38 % sekä kone- ja metallialan perustutkinnon opiskelijoista 30 %. Valtaosa hotelli- ja ravintola-alan, logistiikan ja sosiaali- ja terveysalan perustutkintojen opiskelijoista pitivät näyttöä hyvin tai erittäin tarpeellisena, mutta kone- ja metallin perustutkinnon opiskelijoista alle puolet. Sosiaali- ja terveysalan sekä hotelli- ja ravintola-alan opiskelijat tiesivät näytön arviointikriteerit parhaiten, heikoimmin ne tiedettiin kone- ja metallialan sekä logistiikan näytöissä. Kuitenkin sosiaali- ja terveysalan opiskelijat arvioivat kaikista kriittisimmin väittämää ”näytön arviointikriteerit olivat selkeät ja ymmärrettävät”.

Kansallisen oppimistulostiedon tuottamisen ensimmäisen vaiheen toteuttamista on arvioitu koulutuksen järjestäjän yhdyshenkilöille suunnatulla kyselyllä. Kyselyn avulla kerättiin tietoa oppimistulostiedon tuottamisen työnjaosta, tiedottamisesta sekä arviointitiedon tallentamisesta oppilaitoksissa. Lisäksi yhdyshenkilöiltä kysyttiin Opetushallituksen tukitoimien riittävyyttä sekä kartoitettiin koulutustarpeita. Oppimistulostiedon tuottaminen koettiin sujuneen ilman suurempia ongelmia oppilaitoksissa, joissa oppimistulostiedon tuottaminen on organisoitu keskitetysti siten, että kehittämis- tai johtotehtävissä ja opiskelijahallintojärjestelmistä vastaava henkilö ovat toimineet yhteistyössä. Yhdyshenkilöiden vastauksissa tuli esiin selkeä viesti, että Opetushallituksen on jatkettava tiivistä yhteistyötä opiskelijahallintojärjestelmien tuottajien kanssa. Kansallisen oppimistulostiedon tuottamisen työnjakoon liittyvät ongelmat oppilaitoksissa eivät kuitenkaan ratkea pelkästään opiskelijahallintojärjestelmien päivittämisellä, sillä kaikki ongelmat eivät liity suoranaisesti oppimistulostiedon tuottamiseen. Useissa oppilaitoksissa on vielä epäselvyyttä siitä, kenen vastuulla on arviointitiedon tallentaminen, aikataulutus ja tiedon oikeellisuus. Erityisiä ongelmia on juuri laajoja organisaatiomuutoksia läpikäyneissä oppilaitoksissa sekä oppilaitoksissa, joissa alakohtaiset kulttuurierot ovat suuria, eikä käytäntöjä ole yhtenäistetty.

Kansallisen oppimistulostiedon tuottaminen jatkuu kaikissa neljässä perustutkinnossa siten, että ensimmäisessä vaiheessa mukana olevien opiskelijoiden oppimistuloksia seurataan tutkinnon suorittamisen loppuun saakka. Seuraavien vertailutietojen jälkeen aineistosta voidaan tehdä pidemmälle meneviä tulkintoja mm. tutkintokohtaisista erovaisuuksista ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamisessa ja työelämäyhteistyön ja arvosanojen yhteydestä. Tulevaisuudessa aineistosta voidaan tutkia opiskelijoiden välisten erojen, alueellisten ja sosioekonomisen vaihtelevuuden vaikutuksia oppimistulostietoihin. Oppilaitostasolla saadaan tietoa mm. erilaisista arviointikulttuureista ja kriteerien tulkintaeroista. Tavoitteena on järjestelmä, joka tuottaa välittömän vertailutiedon näyttöjen tilasta koulutuksen järjestäjälle ja antaa kansallista vertailutietoa näyttöjärjestelmän kehittäjille.

LIITTEET

TIEDOTE 6/2007

13.2.2007

Ammatillisen koulutuksen järjestäjät

Opetussuunnitelmaperusteista ammatillista peruskoulutusta tarjoavat oppilaitokset: Sosiaali- ja terveysalan, hotelli- ja ravintola-alan, kone- ja metallialan sekä logistiikan perustutkinnot

OPPIMISTULOSTIETOJEN TUOTTAMINEN AMMATILISESSA PERUSKOULUTUKSESSA AMMATIOSAAMISEN NÄYTÖISTÄ 1.8.2006 ALKAVASTA KOULUTUKSESTA

Ammattiosaamisen näytöt liitettiin ammatillisiin perustutkintoihin ja osaksi opiskelijan arviointia elokuusta 2006 alkavasta koulutuksesta lähtien. Osana näyttöjärjestelmää käynnistetään keväällä 2007 kansallinen oppimistulostiedon tuottaminen ja seuranta, jossa arviointitieto kootaan suoraan ammattiosaamisen näytöistä.

Ensimmäisen vaiheen seurantaan on valittu neljä perustutkintoa: **sosiaali- ja terveysalan, hotelli- ja ravintola-alan, kone- ja metallialan sekä logistiikan perustutkinnot.**

Keväällä 2007 oppimistulostietoa ryhdytään keräämään 1.8.2006 ja sen jälkeen alkaneen koulutuksen ensimmäisen vuoden näytöistä, jotka yleensä ovat tutkinnon yhteisiä ammatillisia opintoja. Ensimmäisen vaiheen oppimistulostieto kootaan seuraavista opintokokonaisuuksista:

- sosiaali- ja terveysalan perustutkinto: *Kasvun tukeminen ja ohjaus, hoito ja huolenpito sekä kuntoutumisen tukeminen*
- hotelli- ja ravintola-alan perustutkinto: *Hotellin ja ravintolan peruspalvelut*
- kone- ja metallialan perustutkinto: *Kone- ja metallialan yleisosaaminen*
- logistiikan perustutkinto: *Logistiikan perustaidot*

Oppimistulostiedot kootaan kaikista näitä perustutkintoja opetussuunnitelmaperusteisesti tarjoavista oppilaitoksista ja kaikilta opiskelijoilta, jotka aloittivat ko. perustutkinnon opinnot elokuussa 2006 tai sen jälkeen. Tiedonkeruu ei koske näyttötutkintoina suoritettavia ammatillisia perustutkintoja.

Oppimistulostieto ammattiosaamisen näytöistä kootaan kaikista mukana olevista tutkinnoista käyttäen kansallisia ammattiosaamisen näyttöaineistoja. Oppimistulosten arvioinnin tulee perustua koulutuksen kestäessä voimassa oleviin opetussuunnitelman perusteisiin. Tavoitteena on, että oppimistulostiedon kerääminen on kiinteä osa koulutuksen järjestäjien toimintaa.

Oppimistulostiedon tuottamisen yhteydessä toteutetaan myös harkinnanvaraisena otoksena kaikissa neljässä perustutkinnossa näyttöjen suunnittelua, toteuttamista ja arviointia koskeva opettajien, opiskelijan ja työelämän edus-

tajien taustakysely. Kyselyt tuottavat tietoa ammattiosaamisen näyttöjen laatuvaatimusten toteutumisesta.

Opetushallituksen Arviointi- ja seurantapalvelut -yksikkö vastaa kansallisen oppimistulostiedon ja taustatietojen kokoamisesta, analysoinnista ja raportoinnista. Opetushallitus julkaisee vuosittain kirjallisen raportin, jossa arvioidaan ammattiosaamisen näyttöjen kehittymistä sekä oppimistuloksia. Tiivistelmä tuloksista ja raportti julkaistaan sähköisenä Opetushallituksen sivustolla. Palautteet lähetetään suoraan myös asianomaisille koulutuksen järjestäjille. Tietojen avulla voidaan seurata näyttötoimintaa ja tukea koulutuksen järjestäjän itsearviointia sekä koulutuksen kehittämistä.

Koulutuksen järjestäjä vastaa oppimistulostiedon tallentamisesta ja toimittamisesta Opetushallitukseen analysoitavaksi. Koulutuksen järjestäjän tulee huolehtia, että eri osapuolet perehdytetään tiedon kokoamiseen. Koulutuksen järjestäjän tulee toimittaa Opetushallitukseen tutkintokohtaisesta tiedonkeruusta vastaavan henkilön yhteystiedot (ml. sähköpostiosoitteen) 5.3. mennessä osoitteeseen amop@oph.fi. Yhteys henkilölle toimitetaan ohjeet tietojen kokoamisesta.

Opetushallitus järjestää koulutuksen järjestäjille kaksi perehdytystilaisuutta. Tilaisuudessa käydään läpi mm. oppimistulostiedon ja taustakyselyiden keräämiseen tarkoitetut dokumentit. Tilaisuudet pidetään Helsingissä 27.2.2007 ja Oulussa 1.3.2007 (ks. liite 1).

Lisätietoa näyttöperusteisesta oppimistulostiedon seurantarjestelmän kehittämisestä löydät ohessa olevasta monisteesta (Moniste 2/2006) sekä verkosta osoitteesta: www.oph.fi/ammattillinesr (Näytöt / Projektit/ Oppimistulosten arviointiprojektit/ Opetushallitus/arviointiyksikkö).

Pentti Yrjölä
Opetusneuvos
Arviointi- ja seurantapalvelut
Asiantuntijayksikön päällikkö

Mari Rökköläinen
Opetusneuvos
Projektipäällikkö

LIITE 1
LIITE 2
LIITE 3

Kutsu info- ja koulutustilaisuuksiin
Moniste 2/2006: Ammattiosaamisen näytöillä kansallista arviointitietoa
Arvioinnissa mukana olevat koulutuksen järjestäjät ja oppilaitokset

TIEDOKSI:

Opetushallituksen johtoryhmä
Opetushallituksen ammatillisen koulutuksen kehittäminen -yksikkö
Opetusministeriön ammatillisen koulutuksen yksikkö

**Oppimistulostiedon tuottaminen
ammattiosaamisen näytöistä
Ohje 28.3.2007**

OHJEET OPPIMISTULOSTIEDON TUOTTAMISEEN AMMATTIOSAAMISEN NÄYTÖISTÄ

Oppimistulostiedon tuottaminen

Opetushallitus käynnistää keväällä 2007 kansallisen oppimistulostiedon tuottamisen ja seurannan, jossa tieto kootaan suoraan ammattiosaamisen näytöistä. Ensimmäisen vaiheen seurantaan on valittu neljä perustutkintoa: **sosiaali- ja terveystieteiden, hotelli- ja ravintola-alan, kone- ja metallialan sekä logistiikan perustutkinnot.**

Ensimmäisessä vaiheessa oppimistulostieto tuotetaan ensimmäisen vuoden yhteisten ammatillisten opintojen opintokokonaisuuksien näytöistä. Oppimistulostietojen kerääminen koskee siis seuraavia syksyllä 2006 ja keväällä 2007 alkaneen koulutuksen opintokokonaisuuksien näyttöjä:

- sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinto: *Kasvun tukeminen ja ohjaus (16 ov)
hoito ja huolenpito (22 ov) sekä kuntoutumisen tukeminen (12 ov)*
- hotelli- ja ravintola-alan perustutkinto: *Hotellin ja ravintolan peruspalvelut (30 ov)*
- kone- ja metallialan perustutkinto: *Kone- ja metallialan yleisosaaminen (30 ov)*
- logistiikan perustutkinto: *Logistiikan perustaidot (20 ov)*

Oppimistulostiedot kerätään webbipohjaisella näytön dokumentointilomakkeella (Liite 1) tai käyttämällä Excel-pohjaa (Liite 2), johon tiedot voidaan kerätä keskitetysti. Erityisopiskelijoiden näyttöjen dokumentointiin käytetään erillistä lomaketta (ks. erillinen ohje: Liite 5).

Dokumentointilomakkeiden tiedot analysoidaan Opetushallituksessa, ja tuloksista julkaistaan raportti ammattiosaamisen näyttöjen kehittämistyön tueksi. Lisäksi koulutuksen järjestäjille toimitetaan tutkinto-kohtaiset palautteet.

Kaikki tiedot käsitellään luottamuksellisesti, eikä yksittäisten koulutuksen järjestäjien/oppilaitosten eikä opiskelijoiden tietoja julkisteta.

Ammattiosaamisen näytöistä tallennetaan seuraavat tiedot yhtenäiselle dokumentointilomakkeelle.

1. Opintokokonaisuuden näyttö
2. Opiskelijan suku- ja etunimi
3. Opiskelijan sukupuoli
4. Koulutuksen järjestäjä
5. Oppilaitos
6. Opintokokonaisuuden näytön arvioinnin ajankohta (pv.kk.vvvv)
7. Näyttöpaikka/-paikat (työpaikka työssäoppimisjaksolla/ muualla työpaikalla/ oppilaitoksessa / jossakin muualla)
8. Näytön suorituspaikka/ paikat (organisaation/yrityksen/oppilaitoksen nimi)
9. Lyhyt kuvaus näytöstä (mitä näytössä konkreettisesti tehtiin, mitä osaamista siinä näytettiin)

10. Näytön arvosanat arviointikohteittain (arvosana-asteikko 1-5)
11. Opintokokonaisuuden näytön arvosana (arvosana-asteikko 1-5)
12. Opintojen aloitus: syksy 2006 / kevät 2007
13. Opiskelijan opintojen vaihe näytön toteuttamishetkellä (lukukausi, johon näyttö pääasiallisesti ajoittuu)
14. Tiedot arviointikeskusteluun osallistuneista
15. Tiedot opintokokonaisuuden arvosanasta päättäneistä osapuolista
16. Paikka ja aika -tiedot (pv.kk.vvvv), lomakkeen täyttäjän nimi tiedot (suku- ja etunimi)

Osanäyttöjen arvioinnit ja näytön arvosanan perustelut voidaan tallentaa oppilaitoksen omille käytössä oleville lomakkeilleen, eikä niitä toimiteta Opetushallitukseen.

Sähköinen dokumentointilomake näytön arvioinnin tallentamiseen

Koulutuksen järjestäjän nimeämä yhdyshenkilö koordinoi tiedon keruuta. Koulutuksen järjestäjä voi valita, käyttääkö tiedon tallentamiseen webbipohjaista dokumentointilomaketta vai Excel-taulukkoa.

Survette-alusta: Opettaja tai työelämän edustaja täyttää arviointikeskustelun päätteeksi opintokokonaisuuden näyttöarvosanat sähköisellä dokumentointilomakkeella.

Sähköinen opintokokonaisuuden dokumentointilomake on rakennettu Survette-työkalulla, joka on täysin web-pohjainen, joten oppilaitoksilta ei vaadita erillisiä ohjelma-asennuksia. Survette on käytettävissä missä ja milloin tahansa, kunhan saatavilla on verkkoyhteys ja web-selain.

Lomakkeen lopussa olevan Lopetus -palkin painamisen jälkeen lomakkeen tiedot tallentuvat automaattisesti Opetushallituksen tietokantaan. Täyttämiseen ei tarvita erillistä tunnusta tai salasanaa.

Sähköinen opintokokonaisuuden näyttöarvosanan dokumentointilomake:

<https://www.survette.com/9087-6869-216@amop&1>

Excel-pohja tietojen keräämiseen keskitetysti: Oppimistulosten voidaan tehdä keskitetysti Excel-pohjalle (Liite 2). Opiskelijakohtaiset tiedot kerätään samalla periaatteella kuin sähköisessä dokumentointilomakkeessa. Vastausvaihtoehdot löytyvät sarakkeiden linkkien takaa.

Vinkkejä toteutukseen:

- Jos näyttöjä järjestetään paljon, tai opintokokonaisuus koostuu osanäytöistä, tietojen koonti keskitetysti opintotoimistossa Excelille voi olla helpompi ratkaisu arvosanojen yhdistämisen yhteydessä.
- Webbilomake on yksinkertainen käyttää, jos tallennettavia tietoja ei ole massoittain. Tällöin yhdyshenkilöllä tulee olla varmuus siitä, että jokaisen ko. opiskelijan ammattiosaamisen näyttöjen tiedot toimitetaan Opetushallitukseen.

Oppimistulostiedon palauttaminen

Koulutuksen järjestäjän nimeämä yhdyshenkilö huolehtii tiedonkeruusta ja tietojen palautumisesta Opetushallitukseen.

Jos käytetään webbilomaketta, yhdyshenkilö huolehtii, että joko opettajalle tai työelämän edustajalle on toimitettu linkki sähköiseen dokumentointilomakkeeseen, ja että tiedot tallennetaan arviointikeskustelun päätteeksi.

Excel-taulukkoa käytettäessä koottu oppimistulostieto tulee palauttaa mahdollisimman pian koonnin jälkeen osoitteeseen amop@oph.fi.

Tietoja kerätään niin kauan, että syksyllä 2006 ja keväällä 2007 aloittaneet opiskelijat ovat suorittaneet ko. opintokokonaisuudet.

Syksyllä 2007 tehdään ensimmäinen ajo jo kertyneestä oppimistulostiedosta. Koulutuksen järjestäjät saavat ensimmäiset palautteet oppimistuloksista vuoden 2007 lopussa, jos näyttöjä on järjestetty ja oppimistulostiedot toimitettu lokakuun alkuun mennessä Opetushallitukseen. Yhdyshenkilölle lähetetään alkusyksystä muistutus puuttuvien (suoritettujen näyttöjen) oppimistulostietojen toimittamiseksi.

Lisätietoja

Lisätietoa ammattiosaamisen näyttöjen arvioinnista ja arvosanan tallentamisesta löytyy Ammattiosaamisen näytöt käyttöön -oppaasta, joka on toimitettu kaikille ammatillisen koulutuksen järjestäjille keväällä 2006 (<http://www.edu.fi/julkaisut/nayttoopas.pdf>)

Lisätietoja oppimistulostiedon dokumentoimisesta antaa projektisuunnittelija Laura Jauhola, puh. (09) 7747 7743, sähköposti: laura.jauhola@oph.fi tai amop@oph.fi.

LIITE 1	Sähköinen opintokokonaisuuden näyttöarvosanan dokumentointilomake
LIITE 2	Oppimistulostiedon koontitaulukko: amop_koonti.xls
LIITE 3	Ammattiosaamisen näytön arviointi ja arvioinnin tallentaminen
LIITE 4	Ohjeet ammattiosaamisen näyttöjä koskevan taustakyselyn toteuttamiseen
LIITE 5	Ohje erityisopiskelijoille opintokokonaisuuden dokume

7.9..2007

Ammatillisen koulutuksen järjestäjät

Opetussuunnitelmaperusteista ammatillista peruskoulutusta tarjoavat oppilaitokset: Sosiaali- ja terveysalan, hotelli- ja ravintola-alan, kone- ja metallialan sekä logistiikan perustutkinnot

OPPIMISTULOSTIETOJEN TUOTTAMINEN AMMATILISESSA PERUSKOULUTUKSESSA AMMATTIOSAAMISEN NÄYTÖISTÄ

Osana ammatillisten perustutkintojen näyttöjärjestelmää käynnistettiin opetusministeriön päätöksellä (3/502/2007) keväällä 2007 kansallinen oppimistulostiedon tuottaminen ja seuranta, jossa arviointitieto kootaan suoraan ammattiosaamisen näytöistä. Ensimmäisessä vaiheessa on mukana neljä perustutkintoa: **sosiaali- ja terveysalan, hotelli- ja ravintola-alan, kone- ja metallialan sekä logistiikan perustutkinnot.**

Oppimistulostiedot kootaan kaikista näitä perustutkintoja opetussuunnitelmaperusteisesti tarjoavista oppilaitoksista ja kaikilta opiskelijoilta, jotka aloittivat ko. perustutkinnon opinnot syksyllä 2006 ja keväällä 2007. Ensimmäisessä vaiheessa oppimistulostiedot tuotetaan tutkinnon yhteisten ammatillisten opintojen opintokokonaisuuksien näytöistä. Erityisopiskelijoiden oppimistulokset näytöistä kootaan erikseen.

Oppimistulostiedon tuottamisessa ja seurannassa mukana olevien ammattiosaamisen näyttöjen suunnittelussa ja arvioinnissa tulee käyttää kansallisia ammattiosaamisen näyttöaineistoja.

Kaikissa neljässä perustutkinnossa oppimistulostiedon tuottamisen ensimmäisen vaiheen yhteydessä toteutetaan näyttöjen suunnittelua, toteuttamista ja arviointia koskevat opettajien, opiskelijan ja työelämän edustajien **taustakyselyt**, joilla kerätään tietoa ammattiosaamisen näyttöjen toimivuudesta ja laatuvaatimusten toteutumisesta. Taustakyselyiden tiedonkeruu päättyy lokakuussa 2007.

Oppimistulostiedon tuottamisen jatkaminen

Kansallista arviointitiedon seuranta on päätetty jatkaa siten, että oppimistulostiedot tuotetaan sosiaali- ja terveysalan, hotelli- ja ravintola-alan, kone- ja metallialan sekä logistiikan perustutkintojen osalta kaikista opiskelijoiden suorittamista opintokokonaisuuksien ammattiosaamisen näytöistä tutkintojen suorittamisen loppuun saakka Tiedonkeruu koskee kaikkia syksyllä 2006 ja keväällä 2007 ko. tutkinnoissa opiskelunsa aloittaneita opiskelijoita. Erityisopiskelijoiden näyttöjen oppimistulostietoja kerätään edelleen erikseen. Oppimistulostiedon tuottamisen laajentamisesta muihin perustutkintoihin päätetään keväällä 2008.

Oppimistulostietojen kokoaminen samojen opiskelijoiden kaikista opinto-kokonaisuuksien näytöistä koko opintojen ajan tuottaa kattavan kuvan kokonaisista tutkinnoista, näyttötoiminnasta ja opiskelijoiden valinnoista.

Tulosten raportointi

Opetushallituksen Arviointi- ja seurantapalvelut -yksikkö vastaa kansallisen oppimistulostiedon ja taustatietojen kokoamisesta, analysoinnista ja raportoinnista. Opetushallitus julkaisee vuosittain raportin, jossa arvioidaan ammattiosaamisen näyttöjen kehittymistä sekä oppimistuloksia. Oppimistulostietojen tuottamiseen osallistuneet koulutuksen järjestäjät saavat palautteet omista tuloksistaan.

Koulutuksen järjestäjäkohtaiset palautteet lähetetään suoraan asianomaisille koulutuksen järjestäjille. Tietojen avulla voidaan seurata näyttötoimintaa ja tukea koulutuksen järjestäjän itsearviointia sekä koulutuksen kehittämistä.

Koulutuksen järjestäjien on tullut nimetä yhdyshenkilö(t), joille Opetushallituksesta toimitetaan ohjeet tietojen kokoamisesta. Oppimistulostiedot toimitetaan Opetushallitukseen puolivuositain erillisen ohjeen mukaan.

Lisätietoa näyttöperusteisesta oppimistulostiedon seurantarjestelmän kehittämistä löytyy monisteesta 2/2006: Ammattiosaamisen näytöillä kansallista arviointitietoa
<http://db3.opi.fi/esr/tiedostot/Esite%202012006.pdf>.

Lisätietoja kansallisen oppimistulostiedon tuottamisesta ja ohjeistuksista projektisuunnittelija Laura Jauholalta (laura.jauhola@opi.fi, p. 09 7747 7743)

Pentti Yrjölä
Opetusneuvos
Arviointi- ja seurantapalvelut
Asiantuntijayksikön päällikkö

Mari Rökköläinen
Opetusneuvos
Projektipäällikkö

**Oppimistulostiedon tuottaminen
ammattiosaamisen näytöistä
Ohje 5.10.2007**

OHJEET AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖJEN OPPIMISTULOSTIEDON TUOTTAMISEEN sosiaali- ja terveysalan, hotelli- ja ravintola-alan, kone- ja metallialan sekä logistiikan perustutkinnoissa

Keväällä 2007 Opetushallitus käynnisti kansallisen oppimistulostiedon tuottamisen ja seurannan, jossa tieto kootaan suoraan ammattiosaamisen näytöistä. Seurantaan on valittu neljä perustutkintoa: **sosiaali- ja terveysalan, hotelli- ja ravintola-alan, kone- ja metallialan sekä logistiikan perustutkinnot**. Ensimmäisessä vaiheessa oppimistulostietojen kerääminen on aloitettu tutkinnon yhteisten ammatillisten opintojen opintokokonaisuuksien ammattiosaamisen näytöistä.

Kansallista arviointitiedon seuranta on päätetty jatkaa siten, että **oppimistulostiedot tuotetaan näissä neljässä perustutkinnoissa syksyllä 2006 ja keväällä 2007 opintonsa aloittaneiden opiskelijoiden kaikista suoritetuista opintokokonaisuuksien ammattiosaamisen näytöistä tutkintojen suorittamisen loppuun saakka**. Tiedonkeruu koskee kaikkia syksyllä 2006 ja keväällä 2007 ko. tutkinnoissa opiskelunsa aloittaneita opiskelijoita. Erityisopiskelijoiden ammattiosaamisen näyttöjen oppimistulostietoja kerätään edelleen erikseen.

Toimitettavat tiedot ammattiosaamisen näytöistä

Oppimistulostiedot toimitetaan Opetushallituksen joko Excel-pohjalla tai www-lomakkeella. (Huom. erityisopiskelijoiden näytöistä toimitetaan tiedot erillisellä dokumenttilomakkeella.)

1. Koulutuksen järjestäjän nimi, oppilaitoksen nimi ja nro (Tilastokeskuksen numerointi)
2. Opiskelijan suku- ja kaikki etunimet
3. Opiskelijan henkilökohtainen tunniste (opiskelijahallintojärjestelmissä käytetty ID)
4. Opintojen aloituspäivä tässä oppilaitoksessa (pp.kk.vvvv)
5. Opintojen aloituspäivä tässä tutkinnoissa (pp.kk.vvvv)
6. Opiskelijan sukupuoli (1 = mies, 2 = nainen)
7. Perustutkinto (Tilastokeskuksen käyttämä numerointi)
8. Opintokokonaisuuden ammattiosaamisen näyttö: käytetään Opetushallituksen opintoluokitusta. Mikäli niitä ei ole oppilaitoksen järjestelmissä käytössä, annetaan täydellinen opetussuunnitelman perusteissa käytetty opintokokonaisuuden nimi.
9. Ammattiosaamisen näytön arvosanat arviointikohteittain (arvosana-asteikko 1 – 5)
10. Opintokokonaisuuden ammattiosaamisen näytön arvosana (arvosana-asteikko 1 – 5)
11. Opintokokonaisuuden näytön arvosanasta päättämisen ajankohta (pp.kk.vvvv)
12. Suoritettiinko näyttö työssäoppimisjakson yhteydessä: kyllä = 1, ei = 2. (Jos opintokokonaisuuden näyttö muodostuu osanäytöistä, joista yksikin on suoritettu työssäoppimisjaksolla, valitaan työssäoppiminen.)

13. Ammattiosaamisen näyttöpaikka: 1 = työpaikka, 2 = oppilaitos. (Jos opintokokonaisuuden näyttö muodostuu osanäytöistä, joista yksikin on suoritettu työpaikalla, valitaan työpaikka.)
14. Organisaation/yrityksen/oppilaitoksen nimi/nimet, jossa /joissa ammattiosaamisen näyttö on toteutettu. (Jos opintokokonaisuuden näyttö on annettu useammassa paikassa, suorituspaikkojen nimet erotellaan pilkulla.)
15. Lyhyt kuvaus opiskelijan suorittamasta ammattiosaamisen näytöstä. Teksti vastaa näyttötodistuksen kuvausta. (Opiskelijahallintojärjestelmään vietävä kuvaus tai kuvaukset eroteltuna pilkulla, jos opintokokonaisuuden näyttö muodostuu osanäytöistä.)
16. Arviointikeskusteluun osallistuvien: 1 = opiskelija ja opettaja, 2 = opiskelija ja työelämän edustaja 3 = opiskelija, opettaja ja työelämän edustaja, 4 = opettaja ja työelämän edustaja, 5 = arviointikeskustelua ei pidetty. (Jos opintokokonaisuuden näyttö muodostuu osanäytöistä, valitaan vaihtoehto, jossa ovat kaikki eri vaiheissa mukana olleet osapuolet.)
17. Ammattiosaamisen näytön arvosanasta päätti: 1 = opettaja, 2 = työelämän edustaja, 3 = opettaja ja työelämän edustaja.
18. *Tiedot täyttäneen henkilön suku- ja etunimi.*
19. *Tietojen täyttämisen päivämäärä (pp.kk.vvvv).*

Oppimistulostiedon toimittaminen

Koulutuksen järjestäjän nimeämä yhdyshenkilö huolehtii, että tiedot dokumentoidaan ja toimitetaan Opetushallitukseen.

Aikataulu:

- Opintokokonaisuuksien näytöt ajalta 30.9.–31.12.2007 tulee toimittaa Opetushallitukseen 15.3.2008 mennessä.
- Opintokokonaisuuksien näytöt ajalta 1.1.2008–30.6.2008 toimitetaan 15.10.2008 mennessä.
- Opintokokonaisuuksien näytöt ajalta 1.7.2008–31.12.2008 toimitetaan 15.3.2009 mennessä.
- Opintokokonaisuuksien näytöt ajalta 1.1.2009–30.6.2009 toimitetaan 15.9.2009 mennessä.
- Opintokokonaisuuksien näytöt ajalta 1.7.2009–31.12.2009: Tietojen toimitamisesta ilmoitetaan myöhemmin.

Tiedonkeruu Excel-pohjalle

- Tiedot tallennetaan käyttämällä Excel-pohjaa, joka palautetaan osoitteeseen amop@oph.fi. (Huom. Excel-taulukko toimitetaan aina sähköisesti, ei tulosteena.)
- Yhdelle taulukon riville tulee yhden opiskelijan yhden opintokokonaisuuden näyttämiseen liittyvät tiedot. Yhdestä opiskelijasta täytetään niin monta riviä, kuin hänellä on opintokokonaisuuksia, joista näyttö on annettu. Vaikka henkilön tiedot eivät tule näkyviin kokonaisuudessa sarakkeissa, niitä ei tule jakaa useammalle riville.
- Tiedot kootaan Excel-pohjalle opiskelijahallintojärjestelmistä siten, että poiminnan kriteereinä käytetään tutkinnon aloittamisvuotta ja koko opintokokonaisuuden näytön arvosanasta päättämisen ajankohtaa. Huom. tällöin poimintaan otettavat ammattiosaamisen näyttöjen ei tarvitse olla suoritettu ko. poiminta-ajanjaksolla. Esim. jos tiedot opintokokonaisuuden näytöstä kirjataan järjestelmään myöhemmin kuin poimintakriteerinä oleva arvosanasta päättämisen ajankohta, ko. ajanjaksolla suoritettut näytöt otetaan mukaan seuraavaan poimintaan.

- Jos kansallisen arvioinnin oppimistulostiedon tuottamiseen kohderyhmään kuuluvat opiskelijat ovat suorittaneet 30.9.2007 mennessä muita opintokokonaisuuden näyttöjä kuin ensimmäisessä vaiheessa pyydetty, tulee myös ko. oppimistulostiedot sisällyttää poimintaan.
- Mikäli ensimmäisessä vaiheessa pyydettyjen ensimmäisten yhteisten ammatillisten opintojen opintokokonaisuuksien oppimistulostietoja ei ole vielä lähetetty Opetushallitukseen, ne tulee toimittaa tämän ohjeistuksen mukaisella dokumentointipohjalla.
- Opiskelijan hyväksiluettuja opintokokonaisuuksien näyttöjen oppimistulos-tietoja ei toimiteta Opetushallitukseen.
- Osanäyttöjen arviointeja ja näytön arvosanan perusteluja ei toimiteta Opetushallitukseen.
- *Vaihtoehtoinen www-lomake:* Tietojen tallentamiseen voi myös vaihtoehtoisesti käyttää www-lomaketta. Tällöin opettaja täyttää www-lomakkeen ko. opintokokonaisuuden näytön arvosanan muodostamisen jälkeen. Tiedon toimittaminen on tällöin jatkuvaa. Linkit ja tunnukset annetaan osoitteesta amop@oph.fi tai projektisuunnittelijalta osoitteesta laura.jauhola@oph.fi. Yhdyshenkilön tulee huolehtia, että linkki ja tunnukset www-lomakkeeseen on toimitettu tiedot täyttävälle opettajalle.
- Erityisopiskelijoiden opintokokonaisuuksien näyttöjä ei oteta mukaan poimintaan. Yhdyshenkilö huolehtii tiedon keruusta joko erityisopiskelijan näytöstä vastaavan opettajan tai muun ammattiosaamisen näytöstä vastaavan henkilön kanssa. Ks. lisätietoja alla.

Oppimistulostiedon kerääminen erityisopiskelijoiden ammattiosaamisen näytöistä

Erityisoppilaitoksissa, erityisryhmissä ja tavallisissa opetusryhmissä opiskelevien erityisopiskelijoiden ammattiosaamisen näytöistä kerätään oppimistulostiedot erillisellä dokumentointilomakkeella.

Tiedot täytetään opiskelijakohtaisesti, mutta opiskelijan henkilötietoja ei kirjata.

Erityisopiskelijoiden ammattiosaamisen näyttöjen oppimistulostiedot kerätään joko opintokokonaisuuden osan näytöstä tai koko opintokokonaisuuden näytön arviointitiedosta.

Erityisopiskelijoiden ammattiosaamisen näytön dokumentointilomakkeen täyttää joko opettaja tai muu ammattiosaamisen näytöstä vastaava henkilö.

Erityisopiskelijoiden näytön oppimistulostiedot täytetään www-lomakkeelle, jolloin tiedot tallentuvat suoraan Opetushallituksen tietokantaan. Tarvittaessa lomakkeen voi tulostaa, täyttää käsin ja postittaa Opetushallitukseen. (Jos lomakkeen kaikki osat eivät näy tulosteessa, tarkista sivun asetukset Tiedosto-valikosta.)

Erityisopiskelijoiden tietoja kerätään, kunnes kaikkien syksyllä 2006 ja keväällä 2007 aloitaneiden opiskelijoiden näytöstä on saatu joko opintokokonaisuuden tai sen osan tiedot.

Raportointi ja lisätietoja

Tiedonkeruu toteutetaan Opetushallituksen ja koulutuksen järjestäjien yhteistyönä. Koulutuksen järjestäjä vastaa tiedon tallentamisesta ja sen toimittamisesta Opetushallitukseen.

Tiedot analysoidaan Opetushallituksessa ja tuloksista julkaistaan raportti ammattiosaamisen näyttöjen kehittämistyön tueksi. Lisäksi koulutuksen järjestäjille toimitetaan tutkinto-kohtaiset palautteet omista tuloksistaan.

Kaikki tiedot käsitellään luottamuksellisesti, eikä yksittäisten koulutuksen järjestäjien/oppilaitosten eikä opiskelijoiden tietoja julkisteta.

Lisätietoa ammattiosaamisen näyttöjen arvioinnista ja arvosanan tallentamisesta löytyy Ammattiosaamisen näytöt käyttöön -oppaasta, joka on toimitettu kaikille ammatillisen koulutuksen järjestäjille keväällä 2006 (<http://www.edu.fi/julkaisut/nayttoopas.pdf>).

Ohjeet tietojen tallentamiseen kansallista oppimistulostietojen seuranta varten löytyvät myös osoitteesta www.oph.fi/info/amop

Lisätietoja oppimistulostiedon dokumentoimisesta antaa projektisuunnittelija Laura Jauhola, puh. (09) 7747 7743, sähköposti: laura.jauhola@oph.fi tai amop@oph.fi.

Mari Rökköläinen
opetusneuvos
Opetushallitus
Arviointi- ja seurantapalvelut

LIITE 1 Oppimistulostiedon koontitaulukko: amop_koonti2.xls

19.10.2007

OHJEET OPPIMISTULOSTIEDON TUOTTAMISEEN ERITYISOPISKELIJOIDEN NÄYTÖISTÄ sosiaali- ja terveystieteiden, hotelli- ja ravintola-alan, kone- ja metallialan sekä logistiikan perustutkinnoissa

- Erityisoppilaitoksissa, erityisryhmissä ja tavallisissa opetusryhmissä opiskelevien erityisopiskelijoiden ammattiosaamisen näytöistä kerätään oppimistulostiedot erillisellä dokumentointilomakkeella.
- Tiedot täytetään opiskelijakohtaisesti, mutta opiskelijan henkilötietoja ei kirjata.
- Erityisopiskelijoiden ammattiosaamisen näyttöjen oppimistulostiedot kerätään joko opintokokonaisuuden osan näytöstä tai koko opintokokonaisuuden näytön arviointitiedosta
- Erityisopiskelijoiden ammattiosaamisen näytön dokumentointilomakkeen täyttää joko opettaja tai muu ammattiosaamisen näytöstä vastaava henkilö.
- Erityisopiskelijoiden tietoja kerätään, kunnes kaikkien syksyllä 2006 ja keväällä 2007 aloittaneiden opiskelijoiden näytöstä on saatu joko opintokokonaisuuden tai sen osan tiedot.
- Erityisopiskelijoiden näytön oppimistulostiedot täytetään www-lomakkeelle, jolloin tiedot tallentuvat suoraan Opetushallituksen tietokantaan. Tarvittaessa lomakkeen voi tulostaa, täyttää käsin ja postittaa Opetushallitukseen. (Jos lomakkeen kaikki osat eivät näy tulosteessa, tarkista sivun asetukset Tiedosto- valikosta.)
- Yhdyshenkilö huolehtii siitä, että lomakkeen täyttäjällä on joko linkki sähköiseen dokumentointilomakkeeseen tai tuloste.
- Lisätietoja projektisuunnittelija Laura Jauholalta etu.suku@oph.fi, p. 09 7747 7743.

Linkki lomakkeeseen: <https://www.surveille.com/13463-10201-669>

Käyttäjätunnus: eriamop2

Salasana: doK0710

Erityisopiskelijan näytön arviointi

Vammaisuuden, sairauden, kehityksessä viivästyminen, tunne-elämän häiriön tai muun syyn vuoksi erityisiä opetus- tai oppilashuoltopalveluja tarvitsevien opiskelijoiden opetus annetaan erityisopetuksena. Opiskelijalle tulee laatia henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskevasuunnitelma. (630/98 20 §)

Opiskelijan arvioinnissa tulee noudattaa samoja periaatteita kuin muutoinkin. Kun opetussuunnitelman tavoitteita on mukautettu lain 630/98 20 §:n ja 21 § 2 ja 3 mom:n perusteella, siitä on tehtävä merkintä todistukseen. Opiskelijan tulee saada tutkintotodistus, vaikka tutkinnon tavoitteita olisikin mukautettu.

x) Mukautetuista tavoitteista on tehtävä alaviittemerkintä sekä päättötodistukseen että näyttötodistukseen. Arviointi on suoritettava mukautettuihin tavoitteisiin suhteutettuna, jolloin tavoitteille on laadittava arviointikriteerit. Arvosana-asteikon on oltava sama kuin yleensä käytössä oleva. Asetuksen 603/2005, 10 §:n mukaan erityisopetuksena järjestettävässä koulutuksessa ammattiosaamisen näytöt voidaan arvioida myös sanallisesti. Opiskelijan on tiedettävä, että mukautettujen tavoitteiden mukaan suoritettu koulutus saattaa vaikuttaa jatko-opintoihin pääsyyn ja niissä menestymiseen.

Lähde: Ammattiosaamisen näytöt käyttöön, Opetushallitus 2006

<http://www.edu.fi/julkaisut/nayttoopas.pdf> s.77

OPPIMISTULOSTEN ARVIOINTI

Palaute ammattiosaamisen näytöistä

0.0.2008

1. JOHDANTO	2
2 TULOSTEN TARKASTELUA.....	3
OPPILAITOKSEN OPPIMISTULOSTIETOJEN TARKASTELUA	3
AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖJEN SUORITUSPAIKKA	4
OPPIMISTULOSTEN KANSALLINEN VERTAILUKESKIARVO	4
PALAUTTEEN HYÖDYNTÄMINEN	6
3. OPPILAITOSKOHTAISET OPPIMISTULOKSET	7
HOTELLI- JA RAVINTOLA-ALAN PERUSTUTKINTO	7
LOGISTIIKAN PERUSTUTKINTO	8
KONE- JA METALLIALAN PERUSTUTKINTO	9
SOSIAALI- JA TERVEYSALAN PERUSTUTKINTO	10
4 OPPILAITOSKOHTAISET TAUSTAKYSELYN TULOKSET	13

1. JOHDANTO

Osana ammatillisten perustutkintojen näyttöjärjestelmää käynnistettiin opetusministeriön päätöksellä (3/502/2007) keväällä 2007 kansallinen oppimistulostiedon tuottaminen ja seuranta, jossa arviointitieto kootaan suoraan ammattiosaamisen näytöistä. Ensimmäisessä vaiheessa on mukana neljä perustutkintoa: **sosiaali- ja terveysalan, hotelli- ja ravintola-alan, kone- ja metallialan sekä logistiikan perustutkinnot.**

Oppimistulostiedot kootaan kaikista näitä perustutkintoja opetussuunnitelmaperusteisesti tarjoavista oppilaitoksista ja kaikilta opiskelijoilta, jotka aloittivat ko. perustutkinnon opinnot syksyllä 2006 ja keväällä 2007. Tiedot tullaan kokoamaan kaikista opiskelijoiden suorittamista opintokokonaisuuksien ammattiosaamisen näytöistä tutkintojen suorittamisen loppuun saakka. Tiedot erityisopiskelijoiden ammattiosaamisen näytöistä kootaan erikseen. Oppimistulostietojen kokoaminen samojen opiskelijoiden kaikista opintokokonaisuuksien näytöistä koko opintojen ajan tuottaa kattavan kuvan kokonaisista tutkinnoista, näyttötoiminnasta ja opiskelijoiden valinnoista.

Kansallisen arvioinnin ensimmäisessä vaiheessa tietojen kokoaminen aloitettiin tutkintojen ns. kaikille yhteisistä ammatillisista opinnoista. Oppimistulostiedon tuottaminen koski seuraavia perustutkintoja ja opintokokonaisuuksia: Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto: *kasvun tukeminen ja ohjaus, hoito ja huolenpito* sekä *kuntoutumisen tukeminen*, hotelli- ja ravintola-alan perustutkinto: *hotellin ja ravintolan peruspalvelut*, kone- ja metallialan perustutkinto: *kone- ja metallialan yleisosaaminen*, logistiikan perustutkinto: *logistiikan perustaidot*.

Aineistossa oppimistuloksia tarkastellaan perustutkintokohtaisesti ja arviointikohteittain (työprosessin hallinta, työtehtävän hallinta, työn perustana olevan tiedon hallinta, ydinosaaminen ja yhteiset painotukset) sekä tehdään vertailua oppilaitoskohtaisten ja kansallisten tulosten välillä. Oppimistulostiedon tuottamisessa ja seurannassa mukana olevien ammattiosaamisen näyttöjen suunnittelussa ja arvioinnissa tulee käyttää kansallisia ammattiosaamisen näyttöaineistoja.

Tässä palautteessa annetaan tiedot oppilaitoksenne tuottamista tuloksista, jotka koostuvat lähinnä 1.8.2006–28.9.2007 aikana suoritettujen tutkinnon yhteisten ammatillisten opintojen opintokokonaisuuksien ammattiosaamisen näytöistä. Oppimistulostiedon tuottamisen yhteydessä on toteutettu myös näyttöjen suunnittelua, toteuttamista ja arviointia koskevat opettajan, opiskelijan ja työelämän edustajan taustakyselyt. Kyselyt ovat osa kansallisen oppimistulosten arvioinnin edellyttämää laadunvarmistusta, jolla seurataan laatuvaatimusten toteutumista ja näyttöjärjestelmän toimivuutta. Tässä palautteessa annetaan myös taustakyselyiden tuottamiseen osallistuneille oppilaitoksille yhteenveto kyselyn tuloksista.

Tulosten analysoinnista ja raportoinnista vastaa Opetushallituksen Seuranta- ja arviointipalveluiden asiantuntijayksikkö. Kansallisen arvioinnin jatkosta ja etenemisestä tiedotetaan koulutuksen järjestäjän nimeämälle yhdyshenkilölle.

Toivomme, että tämä palaute on teille hyödyllinen. Annamme mielellämme lisätietoja ja otamme vastaan kehittämissuhteita.

Kiitos yhteistyöstä ja panoksestanne arvioinnin kehittämisessä!

Mari Räcköläinen
opetusneuvos

Laura Jauhola
projektisuunnittelija

2 TULOSTEN TARKASTELUA

Tässä luvussa annetaan oppilaitoskohtaisen palautteen luku- ja tulkintaohjeet sekä esitellään arvioinnin kansallisia tuloksia, joihin oppilaitoskohtaisia tuloksia voi verrata. Palautteet annetaan Tilastokeskuksen oppilaitoskoodien mukaisille yksiköille.

Kansallinen aineisto on kerätty ammattiosaamisen näytöistä tuotetuista oppimistulostiedoista ja taustakyselyn tuloksista seuraavista opintokokonaisuuksista: **sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinto: kasvun tukeminen ja ohjaus (16 ov), hoito ja huolenpito (22 ov) sekä kuntoutuksen tukeminen (12 ov), hotelli- ja ravintola-alan perustutkinto: hotellin ja ravintola-alan peruspalvelut (30 ov), kone- ja metallialan perustutkinto: kone- ja metallialan yleisosaaminen (30 ov), logistiikan perustutkinto: logistiikan perustaidot (20 ov).**

Palautteet oppimistuloksista annetaan niille oppilaitoksille, joilta on palautunut oppimistulostiedot 28.9.2007 mennessä suoritetuista ammattiosaamisen näytöistä lokakuun 15. päivään mennessä. Kuvio on esitetty opintokokonaisuuksista, joiden ammattiosaamisen näyttöjen oppimistulostietoja on toimitettu Opetushallitukseen enemmän kuin viisi. Oppilaitoksen oppimistulostiedot esitellään luvussa kolme (3).

Palautteet taustakyselystä annetaan niille oppilaitoksille, joilta on palautunut enemmän kuin viisi kyselylomaketta koskien ammattiosaamisen näyttöjä, jotka on suoritettu aikavälillä 5.3.- 28.9.2007. Koulutuksen järjestäjää kohti otokseksi on pyydetty enintään 20 opiskelijan, opettajan ja työelämän edustajan vastaukset kustakin perustutkinnosta. Taustakyselyiden tulokset esitetään luvussa neljä (4).

Oppilaitoksen oppimistulostietojen tarkastelua

Luvussa kolme on esitetty oppilaitoksen oppimistulostiedot kunkin mukana olevan perustutkinnon osalta. Kuvioiden numerointi alkaa jokaisessa luvussa ykkösestä.

Kuviossa 1 on esitetty perustutkinnon oppimistulokset kaikille yhteisistä ammatillisista opinnoista keskiarvoina arviointikohteittain sekä opintokokonaisuuden näytöstä annettujen arvosanojen keskiarvo. Vaaleat palkit kuvaavat oppilaitokseen opiskelijoiden keskiarvoja perustutkinnon tasolla, ja tummat palkit vastaavaa kansallista vertailutietoa. Kuviossa numerus (n) kertoo näyttöjen kokonaismäärän.

Tilastollisesti merkitsevä ero oppilaitoksen ja vertailuaineiston keskiarvon välillä on merkitty asterisilla (*)¹³. Jos asteriskia ei ole merkitty kuvioon, arviointikohteiden keskiarvojen ero ei ole tilastollisesti merkitsevä ja oppilaitoksen keskiarvo on kansallista keskitasoa.

Kuvio 2: Hotelli- ja ravintola-alan, logistiikan ja kone- ja metallialan perustutkinnot:

Kuviossa 2 on esitetty **opintokokonaisuuden näytöstä annettujen arvosanojen jakauma.** Kuvioista näkyy yleisin arvosana (moodi). Palkit kuvaavat oppilaitokseen opintokokonaisuuden arvosanojen jakaumaa ja viiva kansallista vertailutietoa perustutkinnossa.

Kuvio 2: Sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinnon palautteissa on esitetty oppilaitoksen opintokokonaisuuden oppimistulokset keskiarvoina arviointikohteittain sekä opintokokonaisuuden näytöstä annettujen arvosanojen keskiarvo. Kuvio 1:ssä kansallinen vertailukeskiarvo on kaikista palautuneista sosiaali- ja terveystieteiden oppimistuloksista ja kuvio 2:ssa vertailu tehdään opintokokonaisuuksittain. Kuvioon 2 ei ole merkitty tilastollista merkitsevyyttä.

Sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinnon palautteissa on kuvioissa 3-5 kuvattu opintokokonaisuuden näytöstä annettujen arvosanojen jakauma. Kuvioita on kolme, jos oppimistulostietoja on palautunut kaikista kolmesta pyydetystä opintokokonaisuudesta. Kuvioista näkyy yleisin arvosana

¹³ * = jokseenkin merkitsevä, ** = merkitsevä, *** = erittäin merkitsevä.

(moodi). Palkit kuvaavat oppilaitoksenne opintokokonaisuuden arvosanojen jakaumaa ja viiva kansallista vertailutietoa perustutkinnoissa.

Ammattiosaamisen näyttöjen suorituspaikka

Oppilaitoksen perustutkintokohtaisten oppimistulostietojen yhteydessä on mainittu ammattiosaamisen näyttöjen suorituspaikka¹⁴. Tätä tietoa voi verrata taulukossa 1 olevaan kansalliseen tietoon.

Perustutkinto	Näyttöpaikka	N	%
Sosiaali- ja terveystieteiden pt	Työpaikalla työssäoppimisjaksolla	2970	99,5
	Muualla työpaikalla	16	0,5
	Yhteensä	2986	100,0
Hotelli- ja ravintola-alan pt	Työpaikalla työssäoppimisjaksolla	336	26,7
	Muualla työpaikalla	65	5,2
	Oppilaitoksessa	825	65,5
	Yhteensä ¹⁵	1226	97,4
Logistiikan pt	Työpaikalla työssäoppimisjaksolla	28	8,9
	Muualla työpaikalla	17	5,4
	Oppilaitoksessa	269	84,1
	Jossakin muualla	5	1,6
	Yhteensä	315	100,00
Kone- ja metallialan pt	Työpaikalla työssäoppimisjaksolla	2	0,3
	Muualla työpaikalla	2	0,3
	Oppilaitoksessa	661	99,4
	Yhteensä	665	100,0
Kaikki tutkinnot yhteensä	Työpaikalla työssäoppimisjaksolla	3336	63,8
	Muualla työpaikalla	100	1,9
	Oppilaitoksessa	1751	33,5
	Jossakin muualla	5	0,1
	Yhteensä	5192	99,4

Taulukko 1. Ammattiosaamisen näytön suorituspaikka tutkinnoittain ja kaikissa perustutkinnoissa yhteensä.

Oppimistulosten kansallinen vertailukeskiarvo

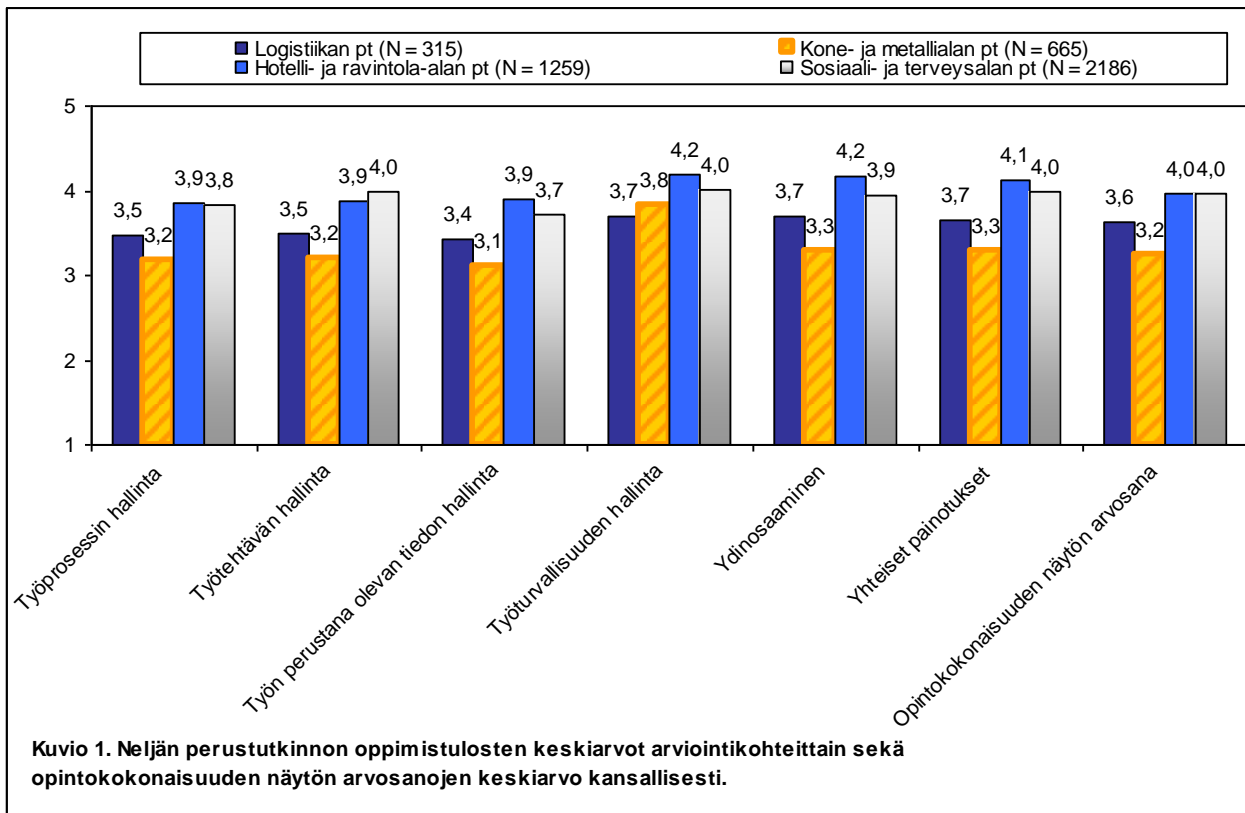
Tässä oppimistulostietojen aineistossa on mukana 58 koulutuksen järjestäjän ja 72 oppilaitoksen tuottamat tiedot. Hotelli- ja ravintola-alan perustutkinnoista palautui oppimistulostietoja 36 oppilaitoksesta. Kone- ja metallialan tuloksissa on 24 oppilaitoksen oppimistulostiedot, logistiikan perustutkinnoissa on mukana 17 oppilaitoksen tiedot ja sosiaali- ja terveystieteiden tuloksia tuli 39 oppilaitoksesta.

Oppimistulostiedot koottiin yhteensä 5 225 ammattiosaamisen näytöstä 4 611 opiskelijalta syksyn 2006 ja kevään 2007 aikana. Sosiaali- ja terveystieteiden osalta toimitettiin tiedot 2 497 opiskelijan 2 986 ammattiosaamisen näytöstä 3 eri opintokokonaisuudesta (kasvun tukeminen ja ohjaus, hoito ja huolenpito sekä kuntoutumisen tukeminen). Logistiikan perustutkinnoissa tiedot toimitettiin 315 ammattiosaamisen näytöstä (logistiikan perustaidot), kone- ja metallialan perustutkinnoista tiedot toimitettiin 665 ammattiosaamisen näytöstä (kone- ja metallialan yleisosaaminen). Hotelli- ja ravintola-alan perustutkinnoista toimitettiin tiedot 1 259 näytöstä (hotellin ja ravintolan peruspalvelut).

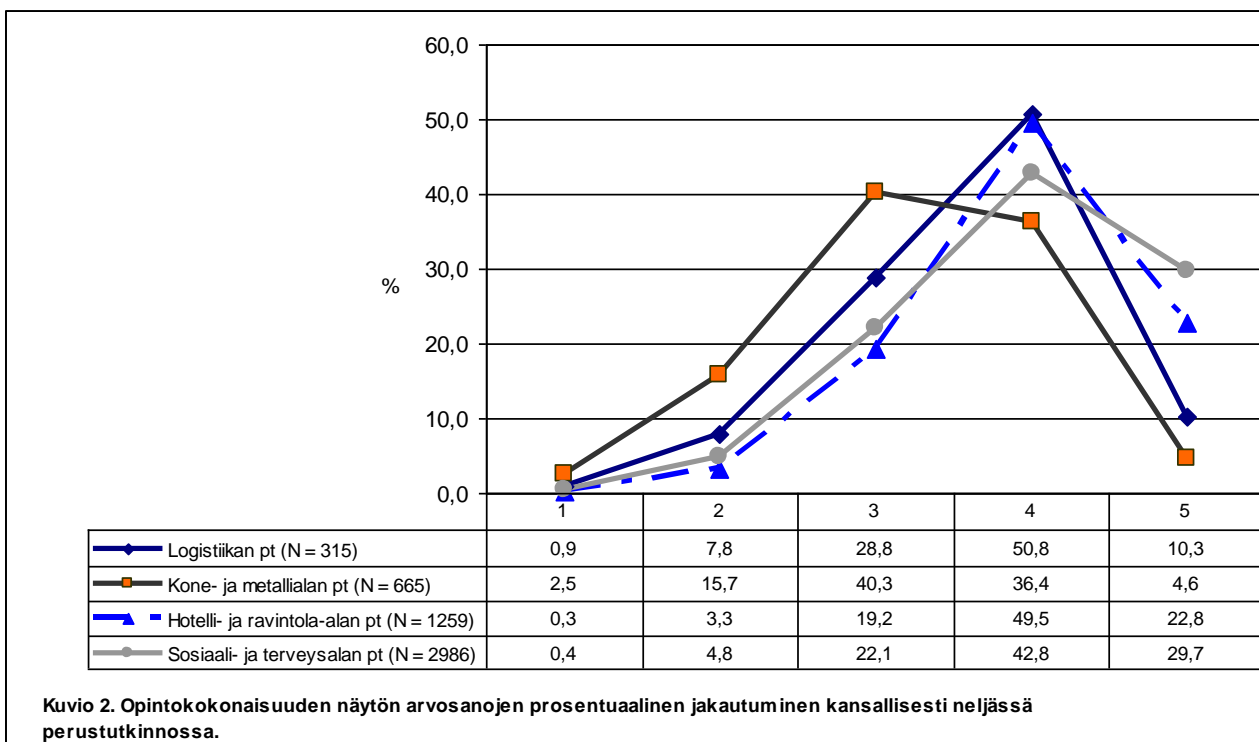
¹⁴ Oppimistulostiedon dokumentointilomakkeessa näyttöpaikan vaihtoehdot olivat 1) työpaikka työssäoppimisjaksolla 2) muualla työpaikalla 3) oppilaitoksessa 4) jossakin muualla.

¹⁵ Tiedoista puuttuu 33 näytön suorituspaikan tiedot. Yhteensä hotelli- ja ravintola-alan tuloksissa 1 139 ammattiosaamisen näyttöä.

Kuviossa 1 on esitetty kansalliset keskiarvot perustutkinnoittain. Perustutkintokohtaiset kansalliset keskiarvot muodostuvat kansallisessa arvioinnissa mukana olleiden oppilaitosten tuloksista. Mukana olevat tulokset voi yleistää koskemaan kansallista tulosta, sillä tiedot on pyydetty kaikilta ko. perustutkintoja järjestäviltä koulutuksen järjestäjiltä ja oppilaitoskohtaisia tietoja verrataan samana ajanjaksona suoritettuihin ammattiosaamisen näyttöihin.

Kuviossa 2 on esitetty kansallisessa arvioinnissa olevien perustutkintojen opintokokonaisuuden näytöstä annettujen arvosanojen prosentuaalinen jakauma. Kuviossa näkyy yleisin arvosana (moodi).

Palautteen hyödyntäminen

Oppilaitoksen oppimistuloksista on luvussa 3 esitetty arvosanojen keskiarvot, joita voi verrata kansallisiin keskiarvoihin. Hotelli- ja ravintola-alan, logistiikan ja kone- ja metallialan perustutkintojen opintokokonaisuuden näytön arvosanojen jakautuminen opintokokonaisuuksittain on esitetty kuviossa 2 ja sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon kuviossa 3. Kuvioiden avulla voi tarkastella, miten koko arviointiskaala on ollut käytössä ja mikä on yleisemmin annettu arvosana.

Oppilaitoksen perustutkinnon arviointikohteiden keskiarvoja on (kuviossa 1) verrattu vastaaviin kansallisiin keskiarvoihin tilastollisin menetelmin (esim. tietyssä oppilaitoksessa tietyn perustutkinnon työprosessin hallinnan keskiarvoa verrattiin tuon perustutkinnon työprosessin hallinnan kansalliseen keskiarvoon). Tilastollisen testauksen¹⁶ avulla voidaan arvioida kuinka todennäköistä on, että havaittu ero olisi syntynyt sattumalta: tilastollisesti merkitsevä ero viittaa siihen, että eron taustalla ovat 95 %:n todennäköisyydellä muut kuin satunnaiset tekijät. Tilastolliseen merkitsevyyteen vaikuttaa kolme tekijää: 1) oppilaitoksen ja vertailuaineiston keskiarvojen ero, 2) opiskelijoiden lukumäärä oppilaitoksessa ja vertailuaineistossa ja 3) oppilaitoksen ja vertailuaineiston opiskelijoiden tulosten hajonta¹⁷. Joidenkin arviointikohteiden kohdalla oppilaitoksen poikkeama vertailuaineiston keskiarvosta voi näyttää ilmeiseltä, vaikka ero ei olisikaan tilastollisesti merkitsevä. Tällöin oppilaitoksen keskiarvo on kansallista keskitasoa.

Oppilaitoksen ja kansallisen keskiarvon välisten erojen syitä ei saada selville aineiston pohjalta, joten oppilaitoksissa on hyvä tarkastella, mitkä tekijät vaikuttivat tuloksiin ja mistä mahdolliset erot tuloksissa voivat mahdollisesti kertoa. Erilaisia vaikuttavia tekijöitä voi olla esimerkiksi näyttöjen suunnittelussa, toteuttamisessa tai arvioinnissa. Hyvin monenlaiset opettajiin, opiskelijoihin ja työpaikkaohjaajiin liittyvät asiat sekä näyttöjen organisointi, näyttöympäristö ja arviointikäytännöt oppilaitoksissa ja työpaikoilla voivat vaikuttaa taustalla. Myös näytön arviointikohteiden ja työpaikan tilanteen yhteensopivuutta sekä kriteereiden selkeyttä ja tulkintaa voi tarkastella.

Palautteessa esitettyjä tuloksia on hyvä käydä läpi oppilaitoksen opettajien ja muun henkilöstön, opiskelijoiden ja työpaikkaohjaajien kanssa. Palautteiden pohjalta voi käynnistää ammattiosaamisen näyttöjen kehittämistyötä. Kehittäminen voi kohdistua esimerkiksi arviointikriteerien ja näyttöohjeiden selkiyttämiseen, opiskelijan ohjaukseen ja opettajien ja työpaikkaohjaajien perehdyttämiseen sekä opettajien väliseen yhteistyöhön.

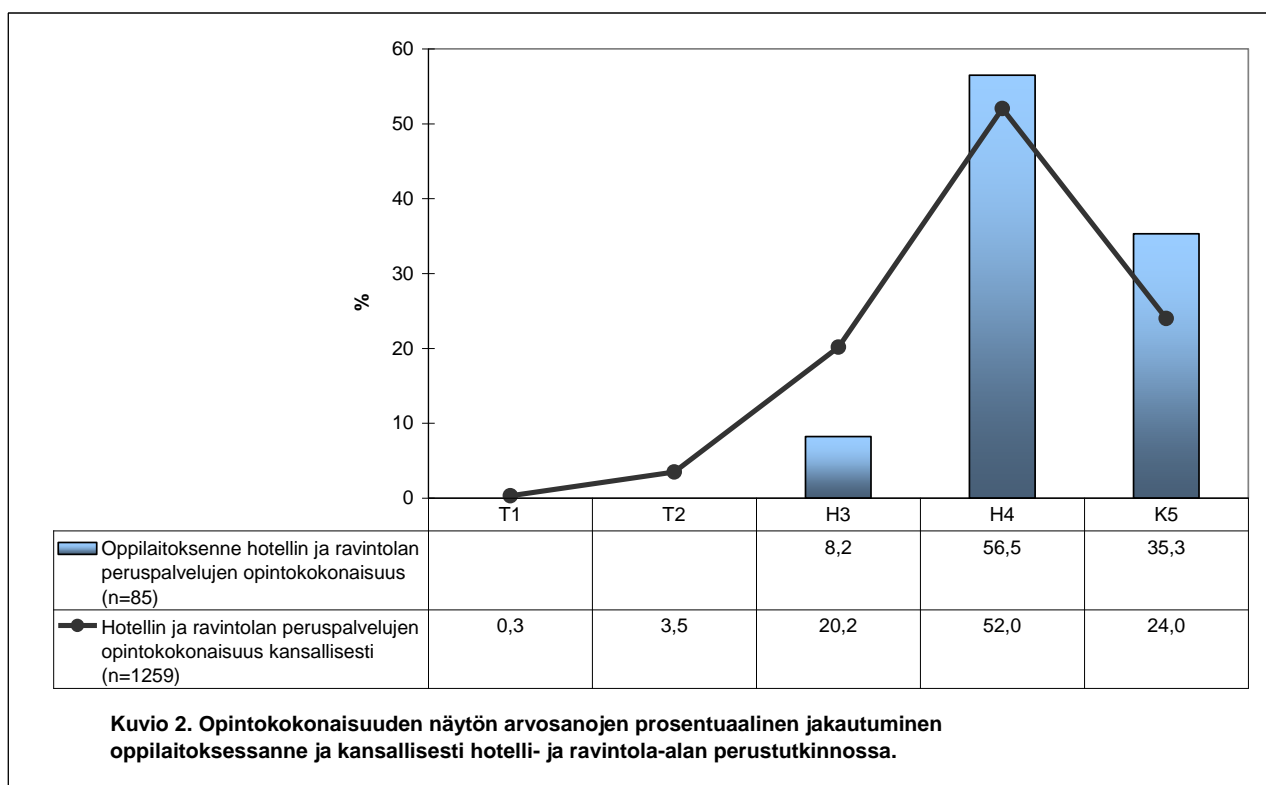
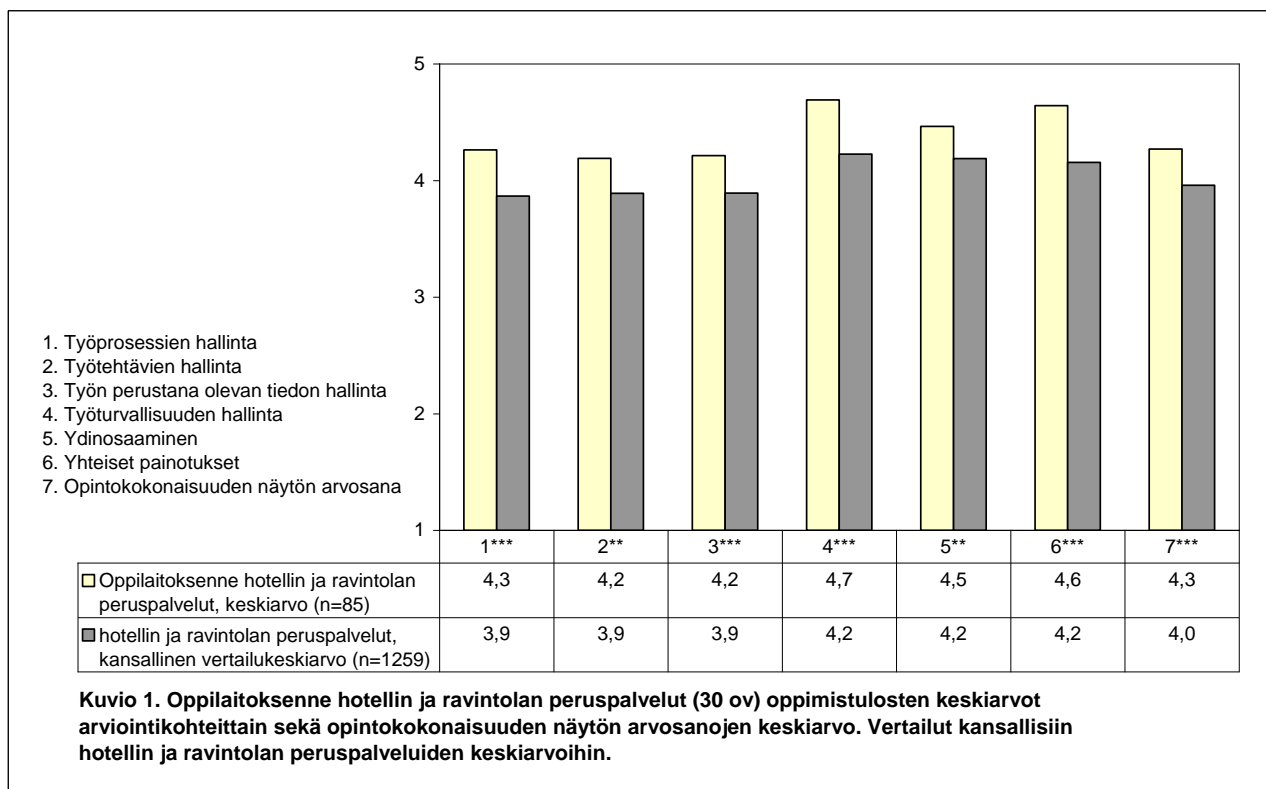
¹⁶ Mann-Whitney U-testi

¹⁷ Termi *hajonta* viittaa siihen, kuinka kaukana keskiarvosta oppilaiden tulokset keskimäärin sijaitsevat. Samaa keskiarvoon voidaan päätyä useiden erilaisten arvosanajakaumien kautta: keskiarvo ”3” voidaan saavuttaa esimerkiksi siten, että kaikkien opiskelijoiden arvosana on ollut ”3”, tai siten että puolella opiskelijoista arvosana on ollut ”1” ja puolella ”5”. Nämä jakaumat poikkeavat selkeästi toisistaan, vaikka jakaumien pohjalta laskettu oppilaitoksen keskiarvo ei välttämättä poikkeaa vertailuaineiston keskiarvosta

3. OPPILAITOSKOHTAISET OPPIMISTULOKSET

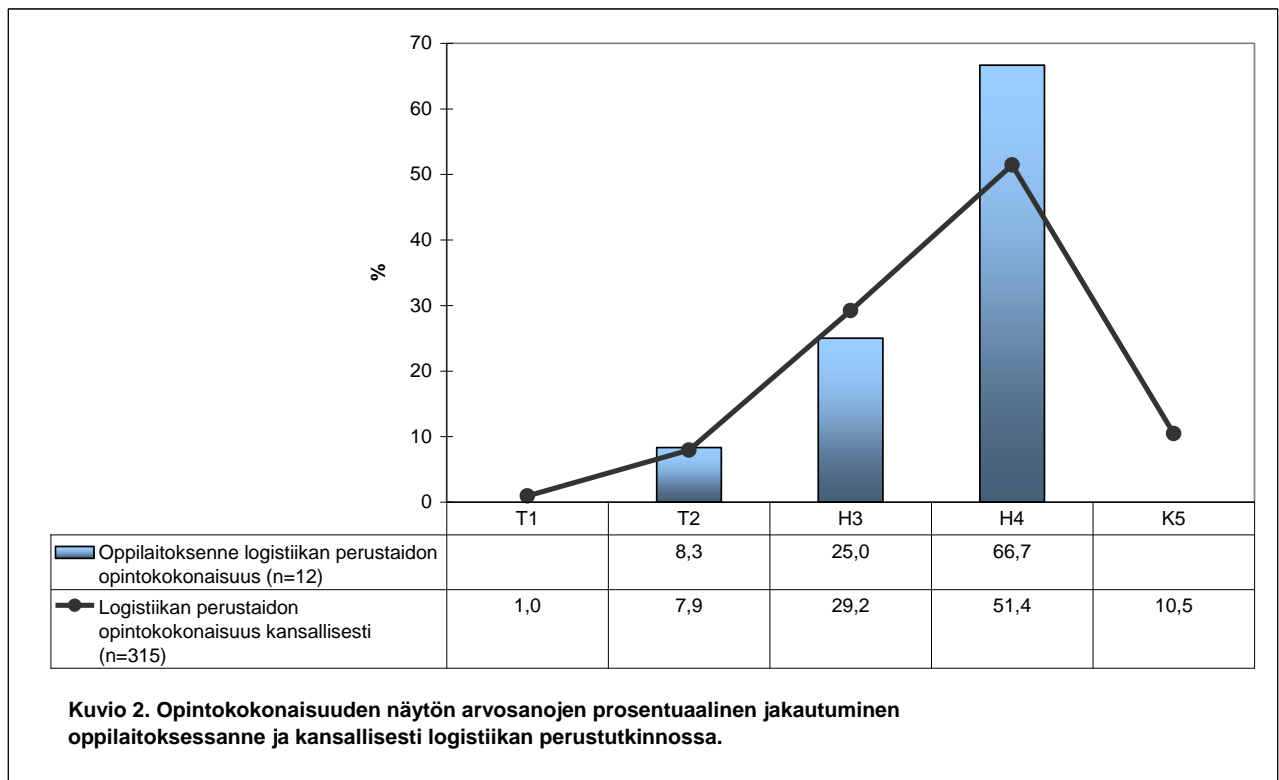
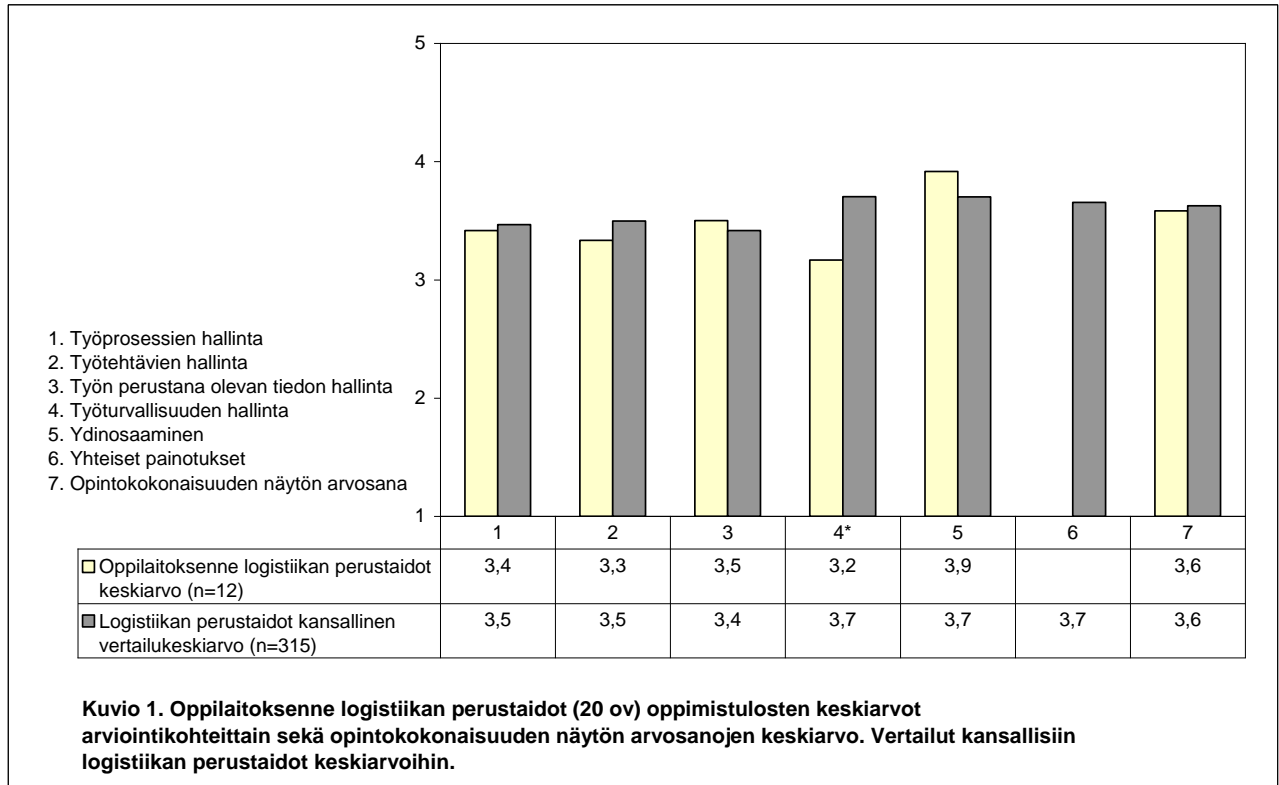
Hotelli- ja ravintola-alan perustutkinto

Alla on kuvattu oppilaitoksenne **hotellin ja ravintolan peruspalvelut (30 ov) opintokokonaisuuden** oppimistulokset. Oppilaitoksenne hotelli- ja ravintola-alan näytöistä 25 kpl suoritettiin työpaikalla työssäoppimisjaksolla ja 60 oppilaitoksessa. Näyttöjen suorituspaikat kansallisesti on kuvattu sivulla 4 taulukossa 1.

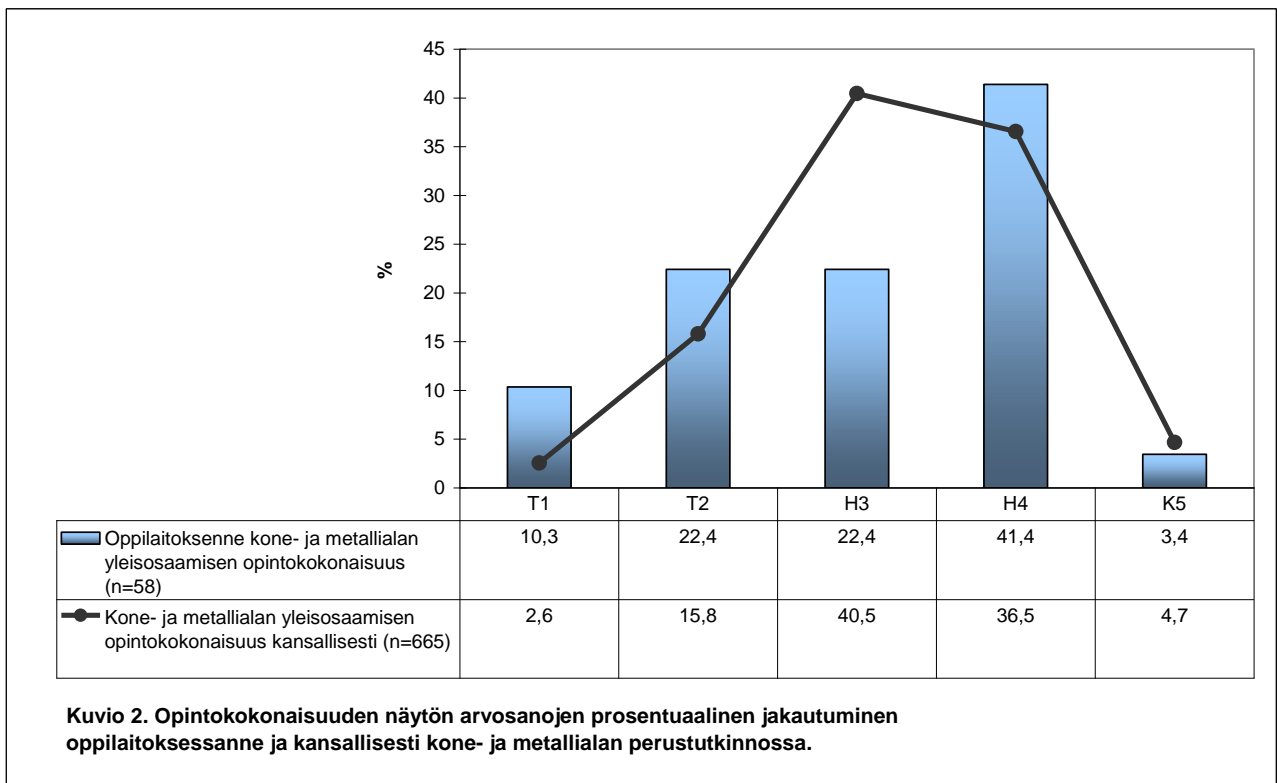
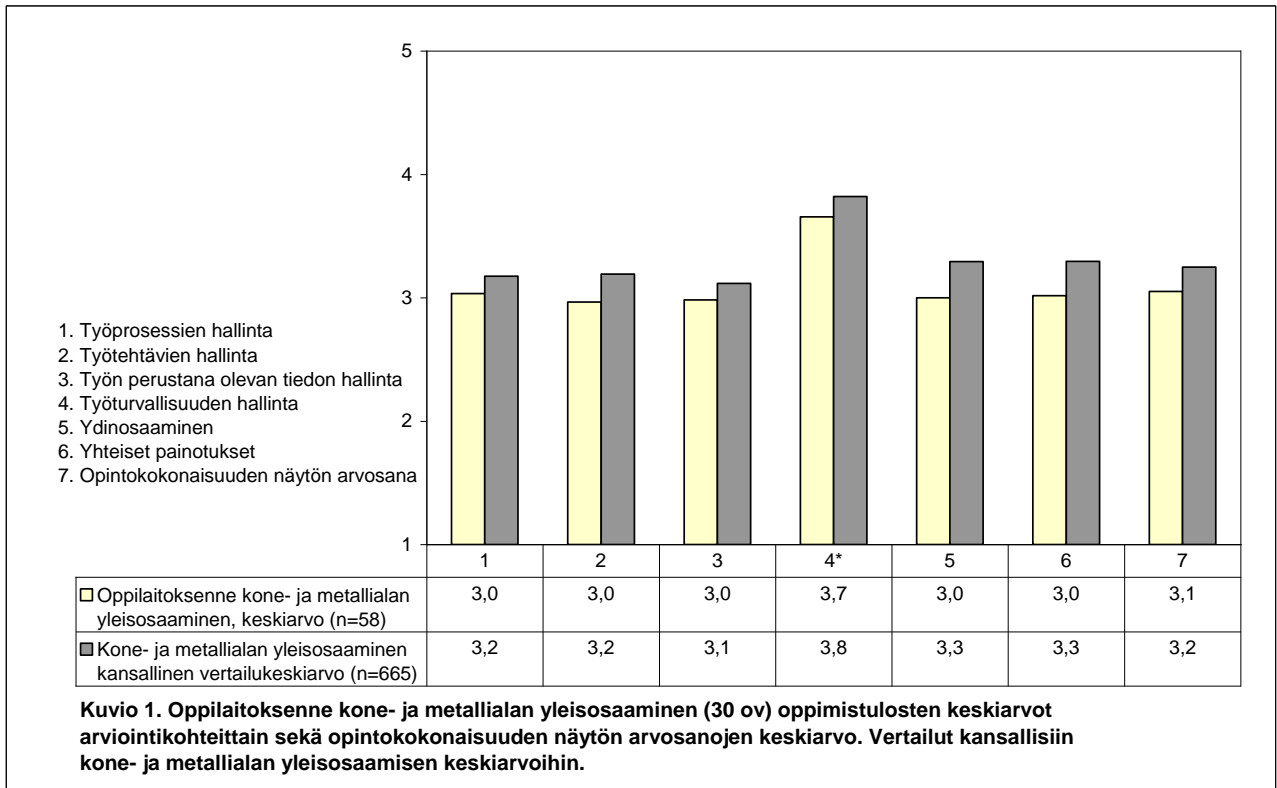
Logistiikan perustutkinto

Alla on kuvattu oppilaitoksenne **logistiikan perustaidot (20 ov) opintokokonaisuuden** oppimistulokset. Oppilaitoksenne logistiikan perustutkinnon kaikki näytöt (12 kpl) suoritettiin muualla työpaikalla. Näyttöjen suorituspaikat kansallisesti on kuvattu sivulla 4 taulukossa 1.

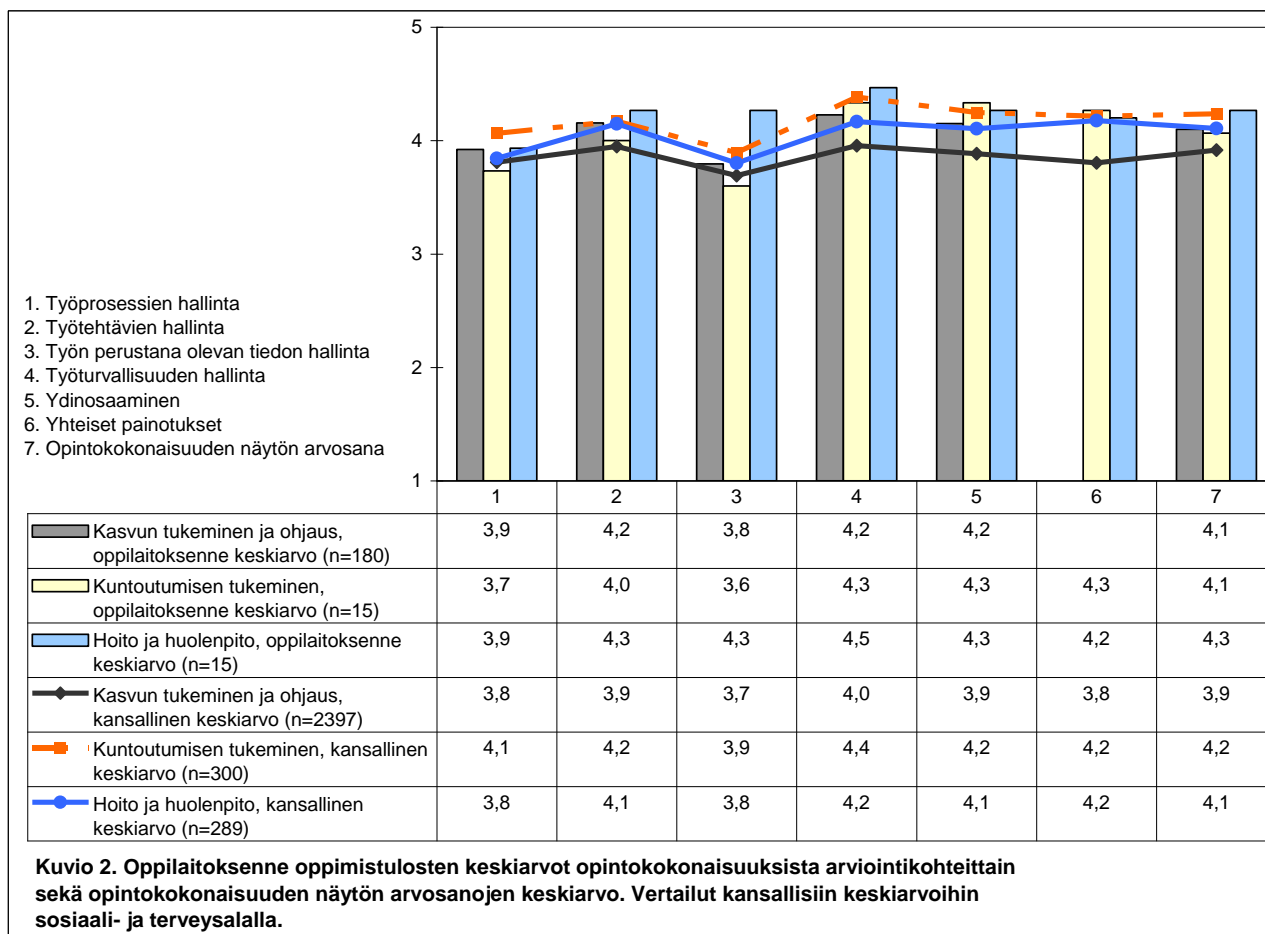
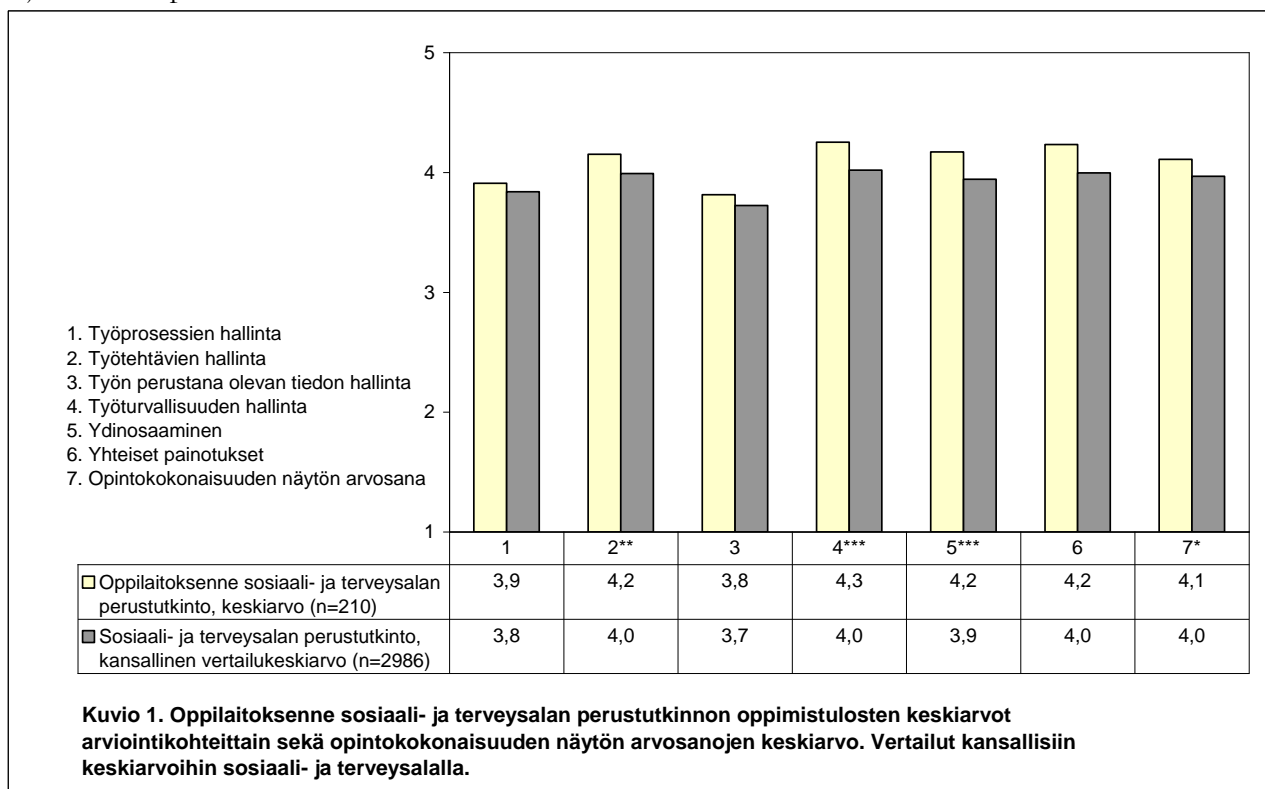
Kone- ja metallialan perustutkinto

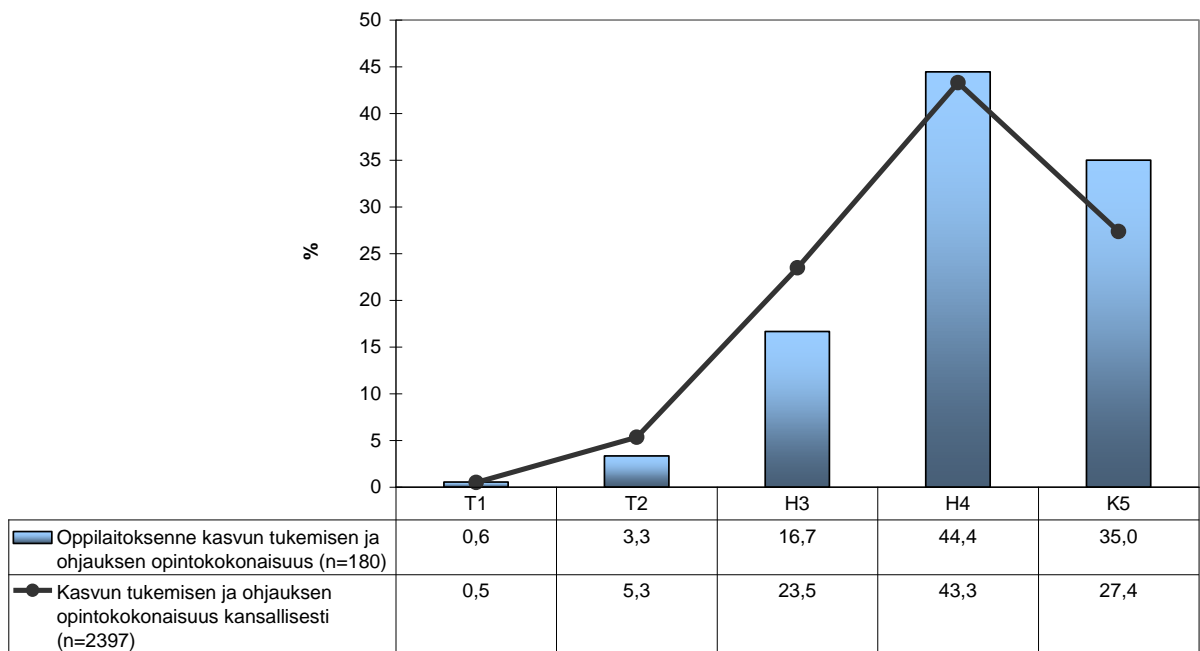
Alla on kuvattu oppilaitoksenne **kone- ja metallialan yleisosaaminen (30 ov) opintokokonaisuuden** oppimistulokset. Oppilaitoksenne kaikki kone- ja metallialan perustutkinnon näytöt (58 kpl) suoritettiin oppilaitoksessa. Näyttöjen suorituspaikat kansallisesti on kuvattu sivulla 4 taulukossa 1.

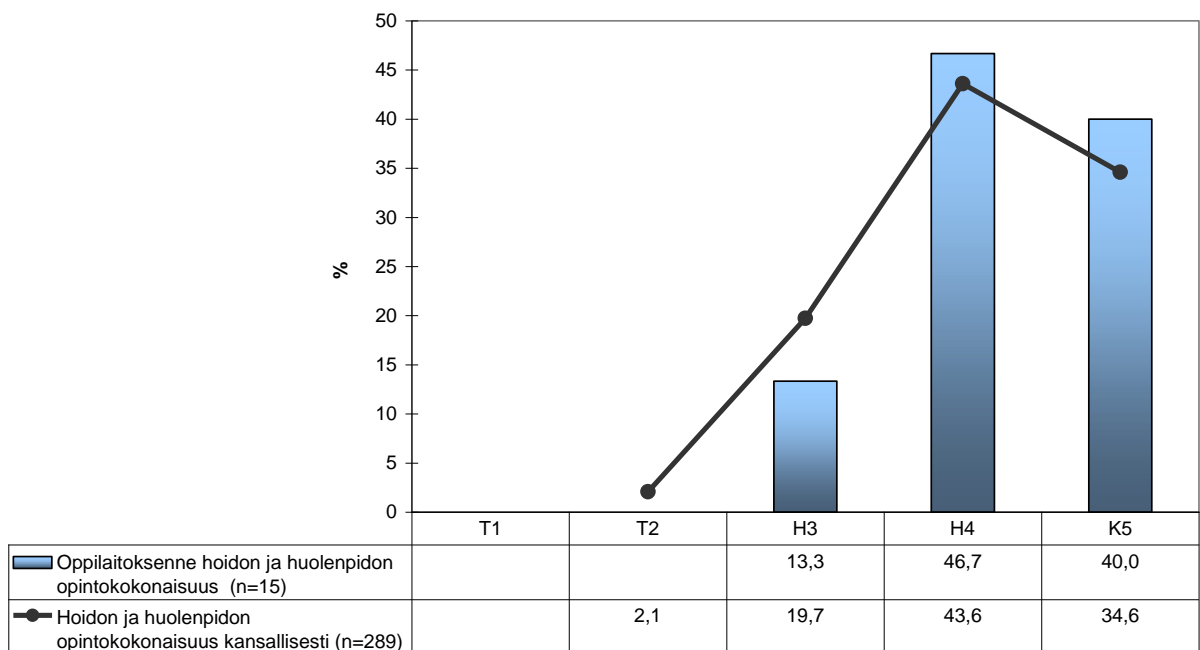
Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto

Alla on kuvattu oppilaitoksenne sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon oppimistulokset. Oppilaitoksen kaikki sosiaali- ja terveysalan näytöt (210 kpl) suoritettiin työpaikalla työssäoppimisjaksolla. Näytöjen suorituspaikat kansallisesti on kuvattu sivulla 4 taulukossa 1.

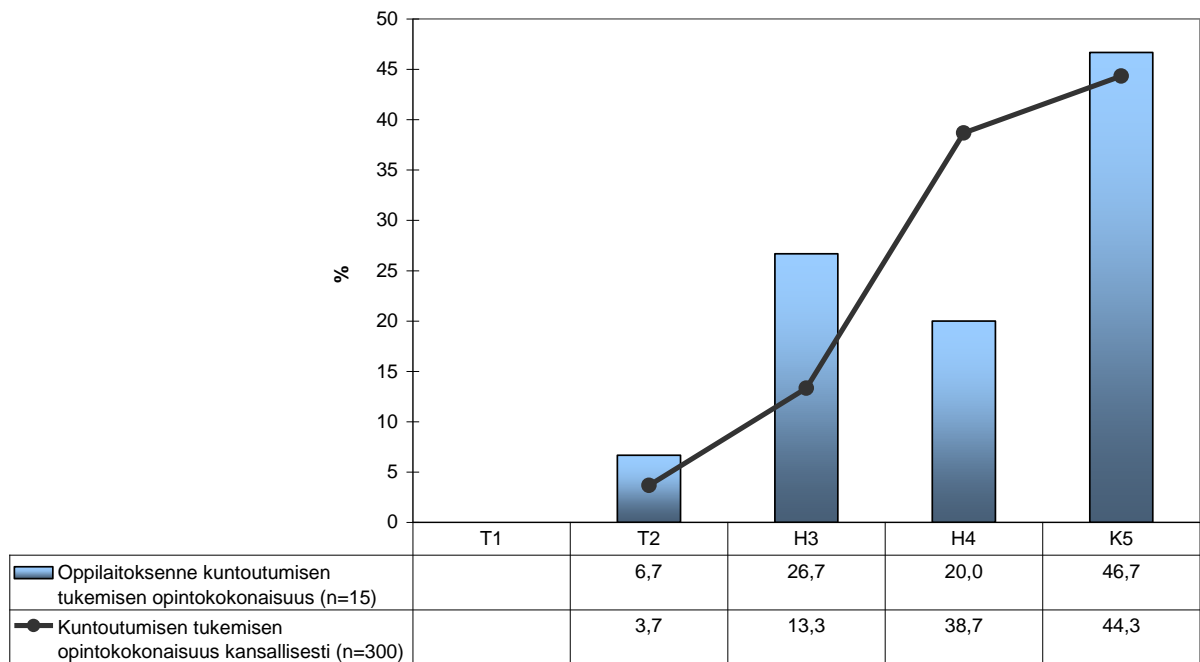

Kuvio 3. Opintokokonaisuuden näytön arvosanojen prosentuaalinen jakautuminen oppilaitoksessanne ja kansallisesti sosiaali- ja terveysalalla.

Kuvio 4. Opintokokonaisuuden näytön arvosanojen prosentuaalinen jakautuminen oppilaitoksessanne ja kansallisesti sosiaali- ja terveysalalla.

Kuvio 5. Opintokokonaisuuden näytön arvosanojen prosentuaalinen jakautuminen oppilaitoksessanne ja kansallisesti sosiaali- ja terveysalalla.

4 OPPILAITOSKOHTAISET TAUSTAKYSELYN TULOKSET

Oppimistulostiedon tuottamisen yhteydessä toteutettiin näyttöjen suunnittelua, toteuttamista ja arviointia koskevat taustakyselyt opettajille, opiskelijoille ja työelämän edustajille. Kyselyjen avulla saadaan tietoa mm. näyttöjen suunnittelusta ja toteuttamisesta, arvioinnin osuvuudesta ja yhdenmukaisuudesta, arviointikäytännöistä, näyttöjen integroinnista opetukseen ja opetussuunnitelmiin sekä näyttöjen merkityksestä oppimiselle ja hyödyllisyydestä eri osapuolten kokemana. Eri osapuolilta kysyttiin samoja asioita, mutta kysymykset on muokattu eri osapuolille sopiviksi. Kysely toteutettiin siten, että koulutuksen järjestäjiltä pyydettiin enintään 20 opiskelijan, opettajan ja työelämän edustajan vastaukset kustakin arvioinnissa mukana olevasta perustutkinnosta.

Oppilaitoskohtaiset¹⁸ kyselyn tulokset koskevat 5.3.–28.9.2007 suoritettuja ammattiosaamisen näyttöjä. Kuvioissa on esitetty kaikki oppilaitoksen näyttöjä koskevat eri osapuolten vastaukset keskiarvoina vastaajittain. Jos oppilaitoksessa on mukana useamman perustutkinnon taustakyselyn tuloksia, vastaukset on yhdistetty.

Kansalliset keskiarvot on esitetty kunkin oppilaitoskohtaisen tiedon alla olevassa kuvioissa. Kansallisessa vertailukeskiarvossa ovat mukana kaikki neljän perustutkinnon kansallisen arvioinnin tulokset työelämän edustajien, opettajien ja opiskelijoiden arvioimina. Kansallisissa vastauksissa numerus (n) vaihtelee, sillä aineistoanalyseissa on käytetty keskimääräisiä vastaajien määriä teemoittain. Myös vastausten määrä saattaa vaihdella kysymyksittäin. Taulukossa 1 on esitetty kansallisesti palautuneiden lomakkeiden määrä perustutkinnoissa.

Perustutkinto	Opettaja (n =)	Työelämä (n =)	Opiskelija (n =)
Logistiikka	90	4	168
Kone- ja metalliala	151	2	320
Hotelli- ja ravintola-ala	384	224	606
Sosiaali- ja terveysala	506	496	611
Yhteensä	1131	726	1705

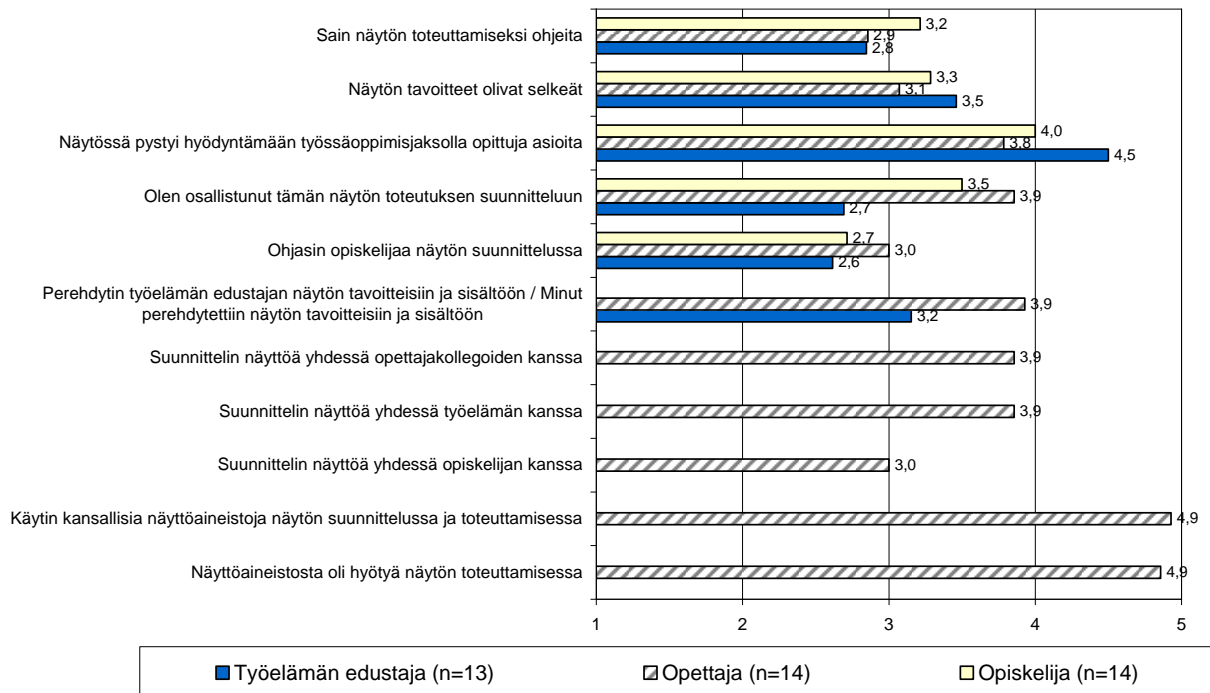
Taulukko 1. Opetushallituksen palautuneiden opettajien, työelämän edustajien ja opiskelijoiden lomakkeiden määrät perustutkinnoittain.

Oppilaitoskohtaisissa kuvioissa oleva numerus (n) kertoo oppilaitoksesta palautuneiden lomakkeiden määrän. Väittämät on arvioitu asteikolla 1–5 siten, että 1 = ei lainkaan, 2 = vähän, 3 = kohtalaisesti, 4 = paljon, 5 = erittäin paljon/hyvin.

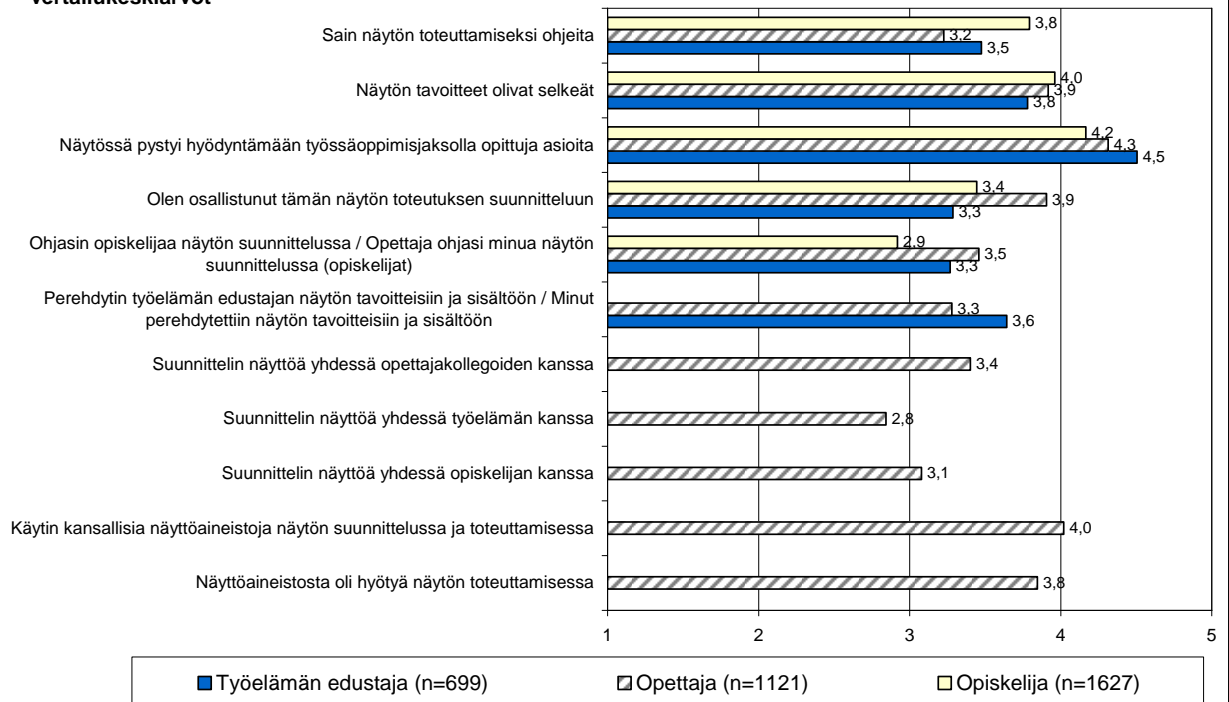
Oppilaitoksen taustakyselyiden tuloksissa on mukana kone- ja metallialan sekä hotelli- ja ravintola-alan vastauksia.

¹⁸Kuvioissa oppilaitos tarkoittaa Tilastokeskuksen oppilaitoskoodien mukaisia yksiköjä.

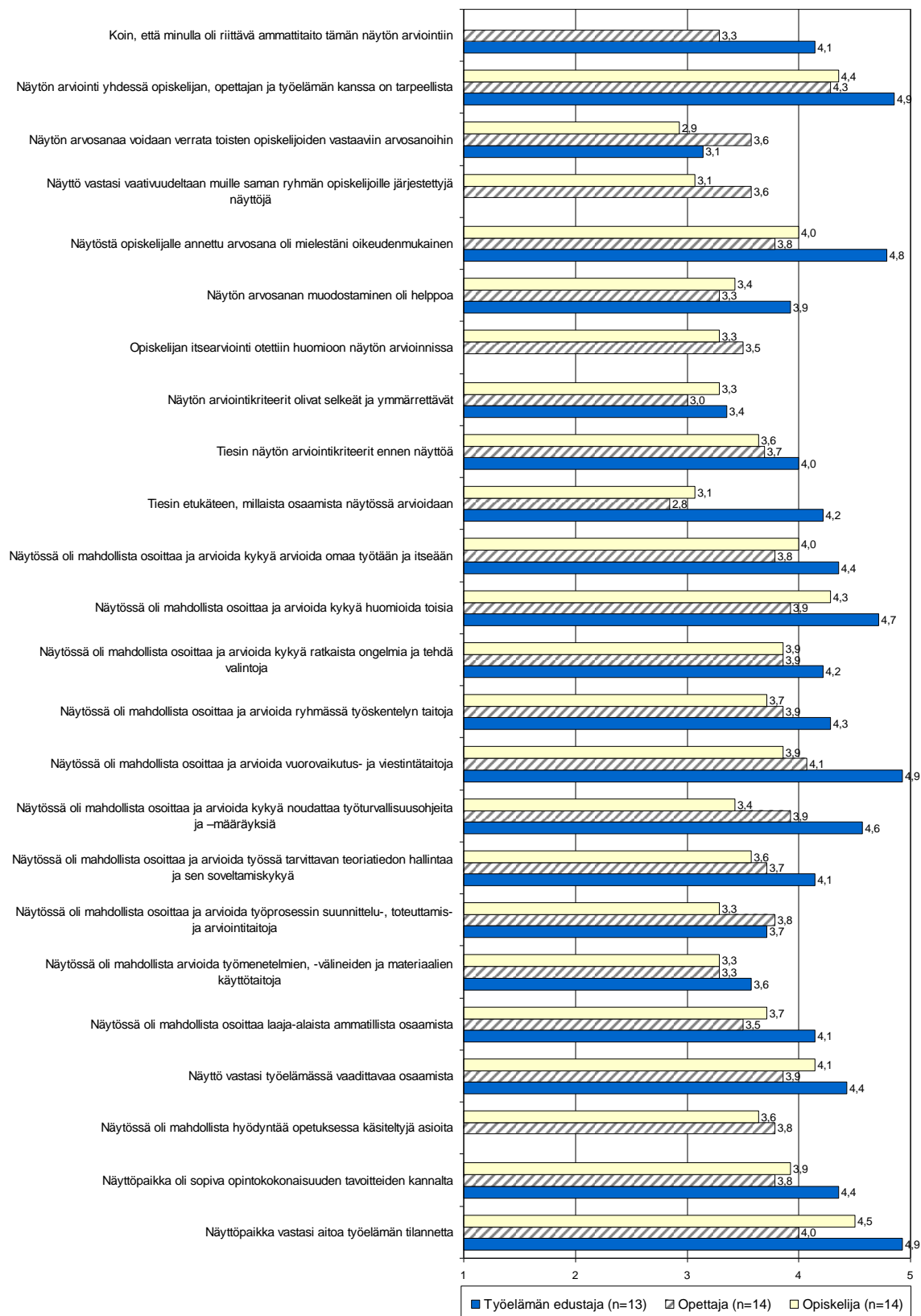
Kuvio 1. Näytön toteuttaminen työelämän edustajan, opettajan ja opiskelijan arvioimana

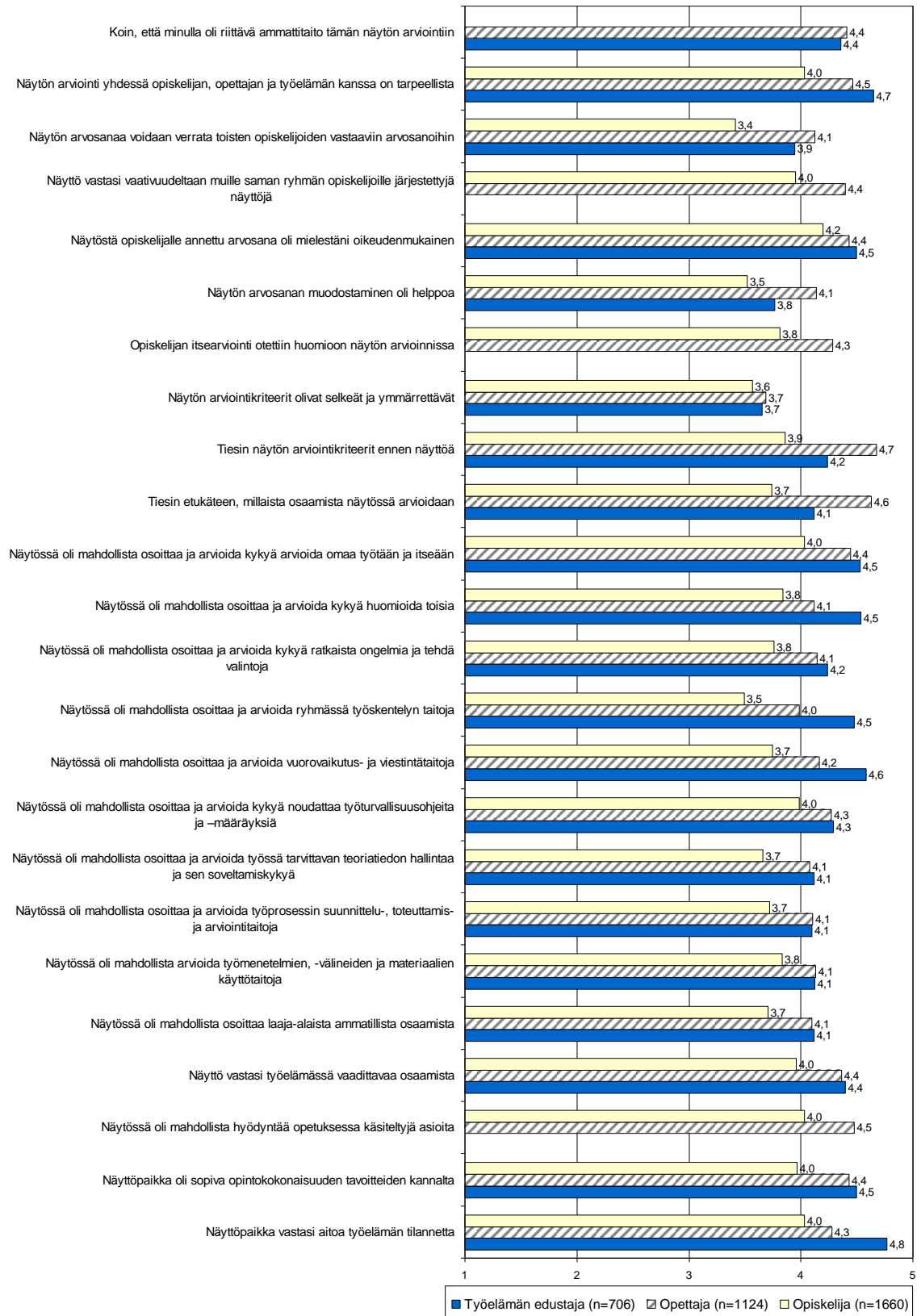
Kuvio 2. Näytön toteuttaminen työelämän edustajan, opettajan ja opiskelijan arvioimana, kansalliset vertailukeskiarvot

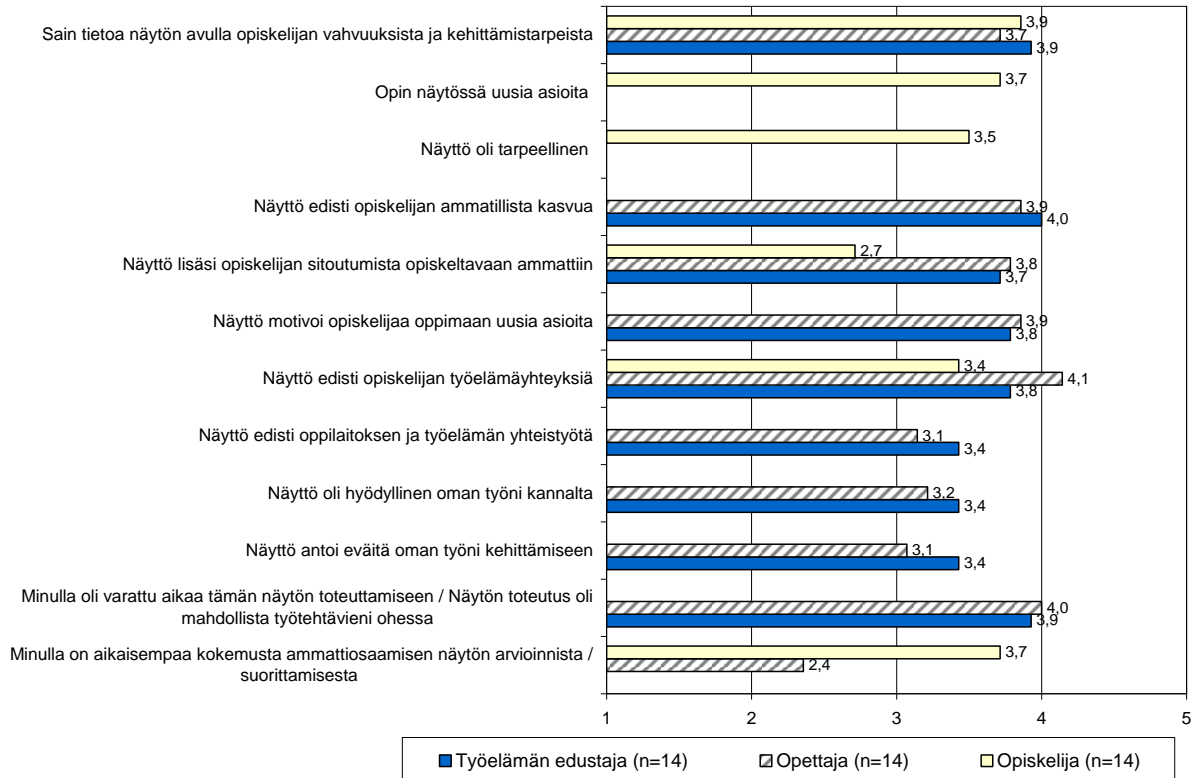
Kuvio 3. Näytön arviointi työelämän edustajan, opettajan ja opiskelijan arvioimana, oppilaitoksenne keskiarvot

Kuvio 4. Näytön arviointi työelämän edustajan, opettajan ja opiskelijan arvioimana, kansalliset vertailukeskiarvot

Kuvio 5. Näytön vaikuttavuus työelämän edustajan, opettajan ja opiskelijan arvioimana, oppilaitoksen keskiarvot

Kuvio 6. Näytön vaikuttavuus työelämän edustajan, opettajan ja opiskelijan arvioimana, kansalliset vertailukeskiarvot

